

Utopia

Studentavisa i Tromsø

Nr. 8 14. september 1993 18. årgang

Ingen penger til farmasi

Linda Mentzoni og Margaret Kvandahl tar første året i farmasistudiet ved Universitetet i Tromsø. Snart kan man gå hele studiet her - hvis noen tar ansvaret. Stortinget har nemlig vedtatt at farmasistudium skal opprettes her, men ingen har foreløpig skaffet midler.

Se side 9

Polare muligheter?

Polarinstituttet flyttes til Tromsø - endelig. Men hvilken betydning har det egentlig for studentene?

Finn det ut på side 7

Janis Joplin:

Elsk Rock, Elsk Blues, Elsk meg!

Side 20 og 21

Tegneserier:

Mer enn bare Donald og Fantomet

Side 22

Teater:

Mathias Calmeyer; Othello og andre generasjons skuespiller

Side 16

Berntutvalget foreslår:

Egen disiplinærlov for studentene

Et nytt lovforslag kan føre til en utestengning av studenter opptil tre år. Dette vil for eksempel kunne skje med de studentene som har oppført seg grovt forstyr-

rende på andre studenter. Studentstyret går hardt ut mot lovforslaget og spør om universitetets kompetanse til å sette seg over det gjeldende lovverket.

Side 4

Albanerne håper

Kvinne fra fjellandsbyen Kruje i Albania.

Foto: Anna Katarina Grova

Albania har vært Europas mest lukkede land inntil for et par år siden. Albanerne håper at åpningen mot verden vil bringe dem bedre tider.

Vi reiste til Albania. Der fikk vi blant annet intervjuet en 20 år gammel flyktning fra Kosova i Albanias hovedstad Tirana. Han håper på en utdannelse i utlandet.

Nesten 90 prosent av befolkningen i Kosova-Albania er også albanere. De håper på frihet fra serbisk undertrykkelse.

Universitetstyret mottok i juni i år et forslag om å sende en appell til justisministeren om å stanse hjemsendingen av kosova-albanske flyktninger.

Både Tromsø kommune og fylkeskommunen har gitt sterk støtte i denne saken, men støtten fra universitetet lot vente på seg.

Universitetstyret vedtok med fem mot fire stemmer at styret ikke i det hele tatt skulle behandle saken. Rektor Ole D. Mjøs er skuffet over vedtaket som gikk imot hans vilje.

Se sidene 2, 10, 11 og 26.

Køen forsvinner ikke

Embetsstudiet i psykologi er en fremtidsdrøm for mange studenter. Laud på psykologi har imidlertid vært et trangt nåløyne, og den som kom gjennom dette, måtte regne med flere års ventetid.

Men nå er ikke laud på grunnfaget bra nok lenger. Som det siste av de tre universitetene som har profesjonsstudie i psykologi, innfører nå UiTø nye opptaksregler. Bare de med best karakter vil komme inn. "Nødløsning" kaller man det - det er den eneste muligheten for å få fjernet ventelistene.

Vi ser her nok en konsekvens av den prekære situasjonen på utdanningsmarkedet. Karakterjaget for å komme inn på medisin er velkjent. Studenter bruker flere år og temmelig mye penger på å forbedre karakterensnittet. Nå vurderes andre opptakskriterier til medisinstudiet nettopp for å forhindre dette. Men hva skjer på psykologi? Tidligere har målet vært å få 2,5 på grunnfag, for deretter å finne på noe annet nyttig i ventetiden. Nå blir det eneste målet å komme så langt ned på to-tallet som mulig.

Blir kvaliteten på psykologene bedre av en slik ordning? Neppe. Like lite som en får bedre leger av at studentene har tilbragt flere år på private gymnas for å komme inn på medisin. Begge yrkene dreier seg om mer enn faglig kunnskap, nemlig menneskelige evner. Disse er det vanskelig å måle i karakterer, og faren er at en del potensielle medisinere og psykologer finner seg noe annet å gjøre. Uten toppkarakterer, vel å merke, men kanskje med et visst monn av menneskelig kunnskap.

Er vi tjent med en slik utvikling? Er vi tjent med at gode karakterer blir det altoppslukende målet for mange studenter? Hva slags elitesamfunn ender vi opp med? Og hva med dem som taper i kampen om karakterene?

Endringen av opptaksreglene på embetsstudiet i psykologi er bare en av mange konsekvenser av utviklinga vi er inne i. Problemet gripes i feil ende, det er utdanningskapasiteten som bør forbedres, ikke studentenes karakterer. Og fjernes egentlig køen på psykologi - blir den ikke bare usynliggjort?

Om kirkeasyl og moral

En unik bevegelse har oppstått i Norge. I en tid da Europa er preget av fremmedhat, redsel og lukkede grenser, åpner kirkene i Norge sine dører for folk på flukt.

Det er ikke en bevegelse som har kommet etter direktiv ovenfra - men en bevegelse oppstått spontant i møte med menneskers frykt for å bli sendt tilbake til landet de flykta fra.

Det er en bevegelse som har vokst - fra det første kirkeasylet for kosovaalbanere startet i Elverhøy kirke i Tromsø i februar i år, til de nå er 422 mennesker i 89 kirker.

Det er en bred bevegelse, som engasjerer folk i alle aldre - fra gamle, søte, trofaste kirkedamer til snauklippte ungdomsskoleelever - og folk fra de forskjelligste grupperinger, som i Trondheim der Metodistkirka og Human-etisk forbund samarbeider om kirkeasyl.

Både i og utenfor kirka har det blitt hevet kritiske røster. Det blir hevdet at kirka går utover sitt ansvarsområde når den engasjerer seg politisk. "Vi må ikke overprøve Statens flyktningepolitikk", sies det.

Jeg vil her klargjøre noen prinsipielle sider av saken.

1. Å åpne kirkas dører for flyktninger er ikke sivil ulydighet. Å sitte i kirkeasyl er ikke å være i skjul for myndighetene, fordi det foregår i full åpenhet. Ingen lov nekter politiet å gå inn i kirka for å hente flyktningene ut, men myndighetene har sjølv valgt å respekttere kirkas hellige rom.

2. Å ha flyktninger i kirkeasyl er ikke en politisk handling fra kirkas side, men en *moralsk* handling, begrunnet ut fra et kristent menneskesyn. Når dette moralske ansvar også får et politisk uttrykk, handler det om at det moralske området ikke er en abstrakt åndelig sfære. Det går ikke an å skille totalt mellom politikk og moral. Når umoralen befinner seg i politikken, må kirka fra sitt moralske standpunkt ta opp kampen på det politiske område.

Flyktningepolitikk er et område der det ikke er lett å uttale seg bastant - verken fra det ene eller det andre hold. Vi har et ansvar for å ta imot folk på flukt. Samtidig er det klart at det går en grense for

hvor mange vi har mulighet til å ta imot.

Det vil si at vi må behandle folk ut fra de samme premisser og ta imot dem som trenger det mest. Imidlertid kan det være grunn til å mistenke myndighetene for å fare med tomme argumenter når de snakker om å ta imot de som trenger det mest.

Fra 1987 til 1991 ble tallet på asylsøkere Norge tok imot halvert - likevel ble ikke antallet kvoteflyktninger økt! Det massive inntrykket media og politikere gir når det gjelder flyktninger, er at det kommer så mange - nå må vi snart si stopp.

Fakta er imidlertid at Norge hører med blant de land i Europa som tar imot færrest flyktninger.

Jeg tror den grunnleggende problemstillinga ved behandling av flyktninger kommer til uttrykk i den situasjonen vi har med kirkeasyl: Forholdet mellom rettferdighetsprinsippet - som kan utvikle seg til et kynisk system uten menneskelighet - og barmhjertighetstanken, det faktum at hver flyktning har en historie, en skjebne - og en angst for å bli sendt tilbake.

Vi som engasjerer oss i kosovaalbanernes sak, blir av myndighetene beskyldt for bare å se den sistnevnte siden av saken. Det er imidlertid gode grunner for ikke å stole på myndighetenes vurdering av situasjonen i Kosova:

I vår skrev ni organisasjoner - blant annet Norsk Flyktningeråd, Redd Barna, Noas, Amnesty og kirkens Nødhjelp et

brev til myndighetene der de ba om at hjemsendelsen av kosovaalbanere måtte stoppes. KSSE-observatørene som myndighetene hevder å skulle følge opp de hjemsendte, er blitt kastet ut av Kosova. LDK - kosovaalbanernes største parti - rapporterer daglig om mishandling og overgrep mot etniske albanere i Kosova. Jan Borgen i Norsk Flyktningeråd, som selv har vært med på å skrive en rapport om Kosova, mener at det bare er en grads forskjell mellom situasjonen i Bosnia og Kosova.

Man kan begynne å lure på om ikke forholdene i Sverige - der det sitter mange kosovaalbanere med avslag - er mer tungtveiende for myndighetene enn situasjonene i Kosova. Kan skje er saken også blitt en prestisjesak for justisminister Grete Faremo?

Når Faremo bruker rettferdighetsprinsippet - alle må behandles likt - til å sette kosovaalbanere opp mot andre flyktninger, er heller ikke dette helt rett. Antakeligvis er det ikke mange flyktninger av andre nasjonaliteter som føler seg satt til side på grunn av kirkeasylbevegelsen. De ser heller på denne saken som en plogspiss. Kirkeasylene er ikke bare en kamp for kosovaalbanere, men en kamp for å sette Norges flyktningepolitikk under kritikk.

For mange mennesker har kirka økt sin troverdighet gjennom å åpne dørene for folk i nød. Her på Universitetet er det også mange fagte ordlydere, både om internasjonal solidaritet og om antirasistisk sone. Når vi går rundt og samler inn penger til kirkeasylene, er det ikke dette like lett å merke.

En forutsetning for at vi klarer å holde kampen i gang, er at folk stiller opp. Studenter - her har dere en sjanse til å sette handling bak ord - deres og vise konkret solidaritet.

Kronikken er skrevet av

student Hanne Beate

Stenvåg Johansen fra

Støttegruppa for Kirkeasyl-

lene i Tromsø

Utropia er et organ for studentene ved Universitetet i Tromsø.

Avisa gis ut med støtte fra Studentsamskipnaden.

Redaksjonens adresse:

Universitetet - ISV
9037 Tromsø
Telefon 083-44283
Faks 083-44905
(merk "Utropia")

Ansvarlig redaktør:

Marianne Tønnessen

Redaktør:

Anna Katarina Grova

Kulturredaktør:

Sten-Rune Roland

Redaksjonssekretær:

Kai H. Nygaard

Fotoansvarlig:

Nina Lager Vestberg

Sivilarbeider:

Geir K. Ronland

I redaksjonen:

Snorre Sanner, Tomas Sætre,

Øyvind Eggen, Ingrid Neerland

Walseth, Odd Kristian Dahle,

Magnus Skaar, Hilde Klemets-

dal, Anders Røeggen, Laila

Olava Unhjem, Cathrine Han-

steen Liland, Markus Hareide,

Anne Grete Sandaune, Bjørn

Langgård, Per Ness, Ingveig

Holand Wahl, Kjetil S. Longva,

Cecilie K. Ødegård, Robert

Hagen, Torunn Gjelsvik Eriksen,

Ola Bratlie, Brynjar Indahl,

Johan Fredrik Rye, Kim Bye

Bruun, Kari Myklebost, Lisa-

Therese Amundsen, Adam

Sørensen, Lars Hulzobos, Per-

Johan Ingebrigtsen, Thor Olav

Moen, Torgeir Eikeland, Jørgen

Flint, Solveig M.L. Kavli, Siri

Elverland, Kenneth Schönes-

berg, Allan Andreassen, Wera

Helstrøm, Yngve Engkvist, Geir

Martinsen, Dina Roll-Hansen,

Henrik Ormåsen, Børre Fevang,

Toralf Melsom.

Trykk:

Bladet Tromsø

Opplag:

4000

Annonsepris:

5 kroner pr. spalte/mm.

For annonser, kontakt redaksjonen.

Neste deadline:

7. oktober

Tjue kjappe

Ved Allan Andreassen

Litteratur:

- 1) Hvem har skrevet boka "Terra Roxa"?
- 2) Hvem var den første nordmannen som fikk Nobelprisen i litteratur?
- 3) Hvilken kjent forfatter fikk Nobelprisen i 1964, men avslod den?
- 4) Hvem skrev i 1960 romanen "Den onde hyrde"?
- 5) Hvordan er fortsettelsen, og hvilke

ket drama er dette sitatet hentet fra: "Att og fram er like langt, ..."?

Musikk:

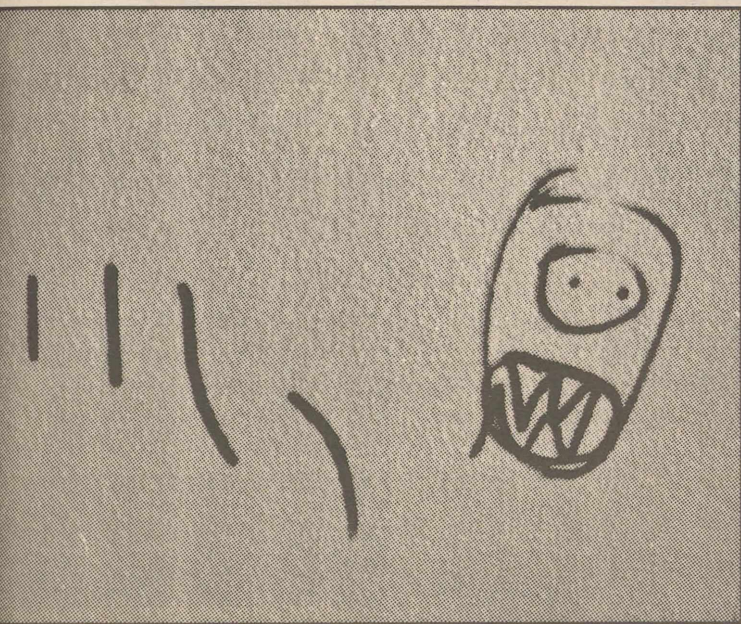
- 6) Hvem ga ut CD "Velkommen inn"?
- 7) Hvem har komponert operaen "Aida"?
- 8) Hvem er med i Bel Canto?
- 9) Hva var Fredrick Bulsalas artistnavn?
- 10) Hvem sang "I want your love"?

Historie:

- 11) Når ble Albert Einstein født?
- 12) Når døde Elvis Presley?
- 13) Hva het Pippin den lilles berømte sønn?
- 14) Hvilke to land kjempet den såkalte "opiumskrigen" i 1839-1842?
- 15) Hvor lang tid brukte Charles Lindberg da han som førstemann fløy over Atlanteren?

Diverse:

- 16) Hvem har skrevet "kvinden er et rovdyr av reptilernes ætt, men manden en tullebuk af saueslekten"?
- 17) Hva er glasiologi?
- 18) Hva slags sykdom er nagana?
- 19) Hvilken statsmann sa: "Politikk er det muligste kunst"?
- 20) Hvem er Kenneth Kaunda?

Dette var det nærmeste vi kom kunst på universitetets doer (fra en handicap-do på ISL/ISV). Foto: Marianne Tønnessen

Vi noterer at

-det er dritkjipe doer på universitetet. Vi driter - og nøyer oss stort sett med det. Noe så konformt som brukerne av Universitetets dasser skal man lete langt og lenge etter.

Graffiti er forlenget akseptert som et høyverdig kulturuttrykk fra folkedypet, og på jakt etter meningen med livet eller andre godbiter tok Utopia en runde på Universitetets dasser. Men heller mager fangst: kun en håndfull inkskripsjoner. Og ellers: hvite, rene, strøkne vegger og bare det.

Er vi for dannede? Faktum er at "hæstKUK" (funnet på fellesdass på ISV) var det eneste ob-skøne ordet på samtlige kontrollerte dass! Ikke mye kjønnsfiksering, nei. (Et rykte om pornoblad på IMR-kjelleren, gjemt bak speilet, ble forøvrig sjekket og ikke funnet i samsvar

med realitetene.) Men kjønnsforvirring? ja! "Renate var hær" (gutteddassen i Hovedgården)...

Filosofien lever heller ikke i akkurat beste velgående, for å si det mildt. Dassen utenfor Aud.Max (hvor ex.philerne før var) inneholder bare et skarpe "hei" - og det er jo ikke mye å stille opp med på eksamen. En jurist-spire har dog prøvd seg med en lengre utgreiing på UB-dassen i tredje etasje, og er faktisk innom en drøfting av begrepet "Åndshomo", uten at han/hun skal beskyldes for å kommet frem til noen klarheter. Ellers ser redaksjonen frem til spenstige tolkninger av programerklæringen "BLOD OG OLJE" (...?) oppsporet på IMR-kjellerens guttedass.

Vi slutter med et gullkorn fra en pike på IBG - som tydeligvis har ment at når man først skal

Hjerne hjørnet

Hvem eier sebraen?

- Det finnes fem hus.
- Alle har forskjellige farger.
- Alle huseierne er av forskjellig nasjonalitet.
- Alle drikker forskjellige drikker.
- De røker hvert sitt sigarettmerke.
- * Engelskmannen bor i det røde huset.
- * Svensken har hund.
- * Dansken drikker te.
- * Det grønne huset ligger rett til venstre for det hvite huset.
- * I det grønne huset drikker man kaffe.
- * Mannen som røyker Pall Mall har fugler.
- * I det gule huset røyker man Dunhill
- * I huset i midten drikker man melk.
- * Nordmannen bor i det første huset.
- * Mannen som røker Blend bor ved siden av huset med katt.

- * I huset ved siden av der man har hest, røyker man Dunhill.
- * Mannen som røyker Blue Master, drikker øl.
- * Tyskeren røyker Prince.
- * Nordmannen bor ved siden av det blå huset.
- * Man drikker vann i huset som ligger ved siden av det hvor man røyker Blend.

Denne oppgaven ble gitt som eksamensoppgave ved et Institutt for logisk tenking i Tyskland, og hadde godt over 80% stryk. Det finnes bare ett svar som oppfyller alle disse kriteriene. Svaret på oppgaven kan leveres på UTROPIA-kontoret, vinneren vil få en overaskelse. Løsningen vil bli vist i neste UTROPIA, lykke til!!

Ved Allan Andreassen

kludre på veggen, så må det i hvert fall være noe fomuftig: "Vær miljøvennlig - bruk dasspapiret på begge sider" pluss litt mer i samme moralske pekefingerstil.

Vi bare nevner det: Opprøret på Norges "røde" Universitet er visst ikke hva det en gang var.

- rektor Ole Danbolt på det sterkeste avviser at det var han som jaget stakkars Ole-Janbolt til Skotland. Ole-Janbolt er ikke tilgjengelig for kommentar fra sitt eksil.

- studentpolitikere endelig har skjont poenget med demokrati og politikk under mottoet: "Alt kan kombineres", har man nå gått inn for å gi rabatt på en rockekonserter for alle som stiller på Allmøtet. For å få studentene til å møte på neste Allmøte har rockearrangørstudentpolitikere gått inn for å åpne for toppløs servering inne på Allmøtet. Det ryktes også at ledende studentpolitikere (hvis slike finnes) forgjeves har søkt om skjenkebevilgning i overfornevnte anledning.

Fire på rad

Hva mener du om at kosova-albanere er i norske kirkeasyl?

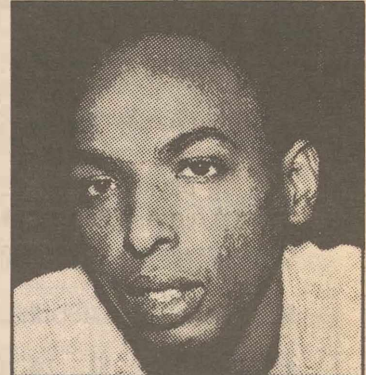
Håvard Sivertsen, historie mellomfag:

Det er den eneste tilflukten de har siden de er etterlyst av norske myndigheter. Kirken er jo et fristed som hindrer at de blir sendt hjem. Men på sikt er situasjonen uholdbar. Jeg støtter kirken i denne saken.

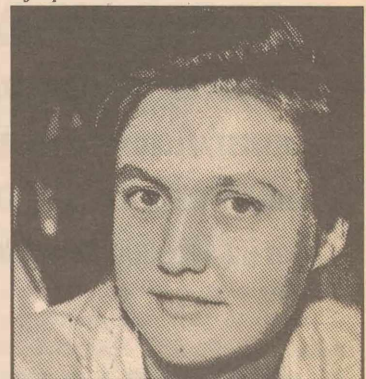
Mariann Rasmussen, sosialantropologi grunnfag:

Eh, jeg mener de skal få lov å oppholde seg i kirkeasyl en viss tid, men det fins jo grenser. Saken deres må behandles på en skikkelig måte, og ikke forhatet. Vi bør ha sympati for dem i en slik krisesituasjon.

Saeed M-Hersi, sosialantropologi grunnfag:

Det burde finnes et annet alternativ. Hva vil skje dersom 40-50000 kosovo-albanere kommer hit? Men så lenge det ikke er andre utveier, skjønner jeg at kosova-albanere søker asyl i norske kirker. Kirken er forpliktet til å hjelpe folk i nød.

Ingeborg Solvang, miljøfag og ex.phil.:

Det er veldig bra at norske kirker tar i mot dem, men det er en skam at norske myndigheter ikke gir dem et bedre alternativ. Asylet blir jo nesten et fengsel Kosova-albanere som er kommet hit, må få bli her.

Tjue svar:

- 1) Jon Michelet.
- 2) Bjørnstjerne Bjørnson.
- 3) J.P. Sævi.
- 4) Jens Bismarck.
- 5) "Inn og ut er like trangt".
- 6) Anja Garbarek.
- 7) Giuseppe Verdi.
- 8) Anneli M. Drecker og Nils-Johan.
- 9) Freddy Mercury.
- 10) Transvison Vamp.
- 11) 1879.
- 12) 1977.
- 13) Karl den store.
- 14) Kina og England.
- 15) 33 og en halv time.
- 16) Arne Garborg i "Fred".
- 17) Læren om Isbreer.
- 18) Sovesyke.
- 19) Otto von Bismarck.
- 20) Zambias første president.

0-5 riktige svar: Uff da, er du ex-phil-student? Hjem og pugge slike viktige og eksistensielle spørsmål. Hvis ikke blir du henvist til de evige statens lånekassemarker.

6-10 riktige svar: Nei, dette holder ikke, det må bli slutt på utelivet. Du har fått helg-perm-nekt, og hvis jeg observerer deg ute på byen, blir det uthenging på første side.

11-15 riktige svar: Ikke dårlig, nå begynner jeg å bli imponert. Kanskje du studerer grunnfag, men egentlig burde du klare mer.

16-19 riktige svar: Meget bra, det er bare litt som mangler for at du skal være i verdenstoppen i studentersom-ikke-har-annet-å-gj-å-go-og-å-er-ser-sørslørfjorferp-dss-sess-klassen.

20 riktige svar: Superb, med dette ratifiserer jeg at kandidaten ikke er habituell og har penible gode kunnskaper. Den eventuelle divergensen som måtte være, vil bare være temporær. Jeg anbefaler deg å se på oppgaven "Hvem eier sebraen", det er en virkelig hjernevrider som du kanskje klarer.

Studentavisa for 15 år siden: Studentenes kameraklubb

Klubben ble opprettet høsten 1973 med bl.a. det formål å samle fotointeresserte, og gi tilbud til disse av forskjellig art. Klubben har i dag cirka 50 medlemmer. Vi har vanligvis samling/møte en gang i uken.

Oppslag om disse vil komme bl.a. på instituttene. Medlemskontingenten blir antagelig fortsatt kr. 25.- pr. semester og kan betales inn på postgirokonto nr. 3692456 eller ved å bruke utlagte blanketter. Klubbens adresse er boks 1046, Tromsø.

Ellers har mørkerommet ved Prestvatn studentbolig fått stor interesse blant medlemme-

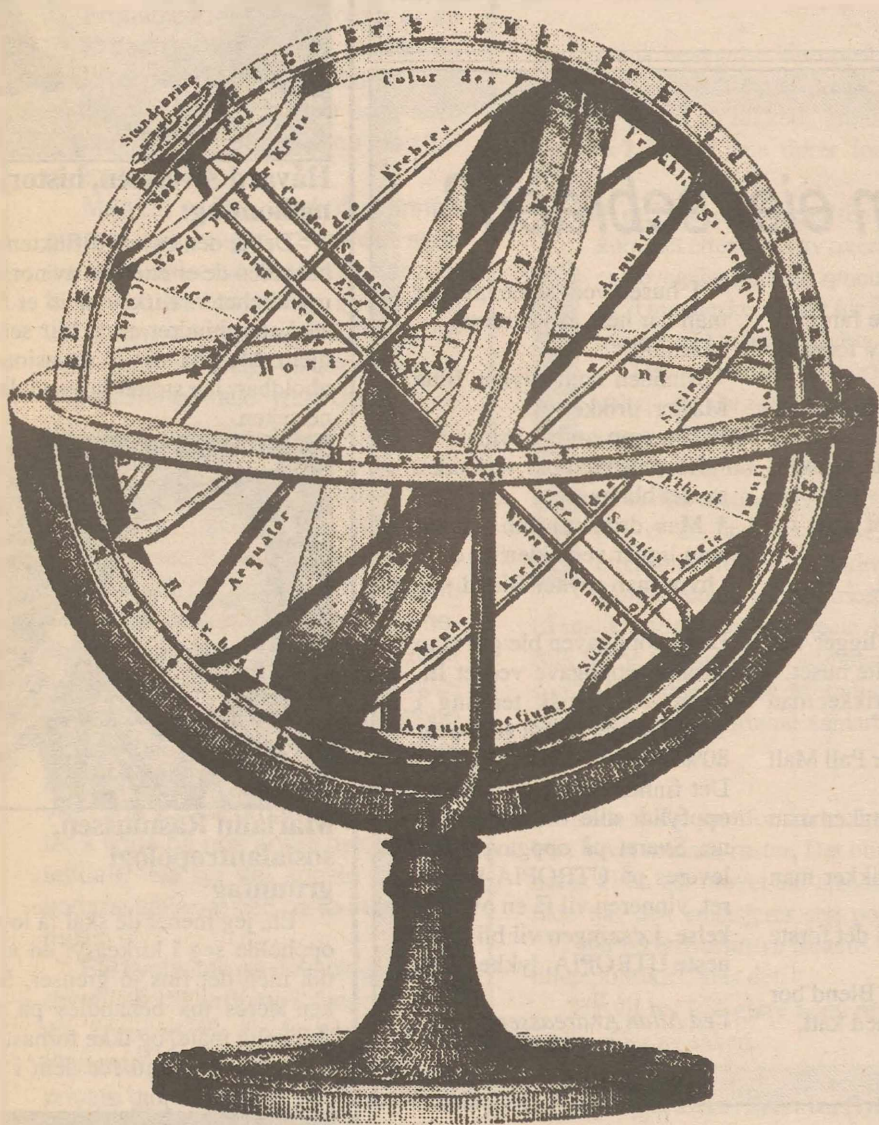
ne. Dette kan benyttes av medlemmene mot kr. 5.- pr. gang og ved framvisning av betalt kontingent. Kjemikalier står disponible. Listen for påmelding av mørkerommet finnes i resepsjonen på prestvannet. Her finnes også oppslag om hvem som har nøkkelen til rommet.

Nyt i år er mørkerommet på Storskogåsen. Nærmere opplysninger om dette eller andre ting får du ved å ta kontakt med undertegnede, som bor på Prestvatnet (tlf: 86486).

Fridel Brandt v/styret

EN BESLUTNING

- tatt av 6000 studenter i Tromsø

...hvilke følger får det for deg?

ALLTING – STORE AUDITORIUM, MH-BYGGET. KL. 13.15 – ALLTINGET SETTES. TALE VED STUDENTSTYRELEDER KJETIL KVALSVIK. TALE VED REKTOR OLE D. MJØS. KL. 13.40 – KVARTETT FRA MUSIKKONSERVATORIET. KL. 13.50 – BEHANDLING AV FORSLAG TIL ARBEIDSPROGRAM. KL. 14.20 – VALG AV STUDENTENES REPRESENTANTER OG VARAREPRESENTANTER TIL UNIVERSITETETS STYRE. KL. 15.00 – KVARTETT FRA MUSIKKONSERVATORIET. KL. 15.10 – VALG AV STUDENTENES REPRESENTANTER OG VARAREPRESENTANTER TIL STUDENTSAMSKIPNADENS STYRE. KL. 15.50 – ALLTINGET HEVES.

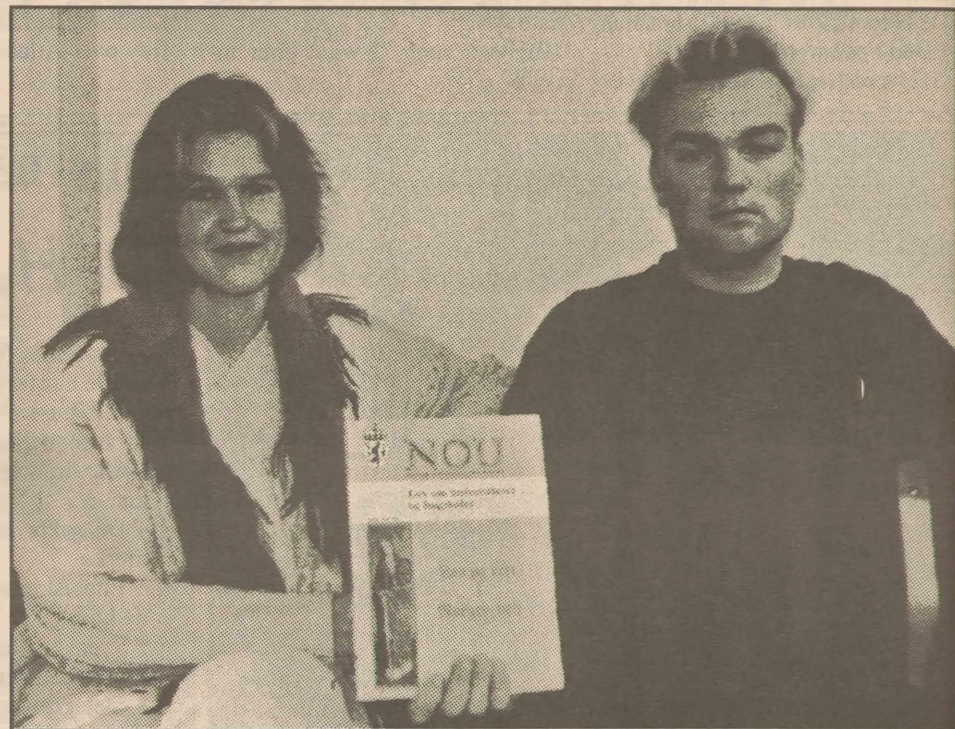
...eller for tre små kinesere?

ALLMAT – KANTINE, HOVEDGÅRDEN. KL. 16.15 – MIDDAG SERVERES. **ALLVORSPIEL** – BODEGAEN, HOVEDGÅRDEN. KL. 17.00 – SOLO OG ANDRE DRILLEVARER KAN KJØPES RIMELIG. **ALLFEST/ALLKONSERT** MED TRE SMÅ KINESERE; AUDITORIUM MAXIMUM, HOVEDGÅRDEN. **BILLETPRISER** – KR 110,- / KR 90,- FOR MEDLEMMER AV KONSPIRASJONEN. KR 50,- FOR ALLE STUDENTENE SOM HAR VÆRT PÅ ALLTINGET.

ALLTING

FREDAG 1. OKTOBER KL. 13.15 STORE AUD. MH

Utvvisning av bråkmakere?

Pia Skøien og Kjetil Kvalsvik går hardt ut mot det nye lovforslaget.

Studentstyret ved Kjetil Kvalsvik (leder) og Pia Skøien (nestleder) går hardt ut mot forslaget om ny Universitetslov. Forslaget innebærer karakterspærre for hovedfag og egen disiplinærlov mot studentene. Loven innebærer blant annet utvisning av studenter fra universitetet og studiet i opptil tre år, dersom deres oppførsel virker grovt forstyrrende på andre.

Av Kai H. Nygaard og Brynjar Indahl(foto)

-Det er egentlig tre saker i det nye forslaget som vi er spesielt interessert i, sier Kjetil Kvalsvik. Det er forslaget om lovfestet minstekrav for inntak til hovedfag, disiplinærlov mot studenter, og representasjon i universitetsstyret. Kvalsvik er redd forslaget om å sette karaktergrenser for opptak til hovedfag innebærer en ny opphoping av studentene. -Slik det er i dag ser vi hvordan køene for å komme inn på hovedfag bare øker. Forslaget som er lagt frem vil bare føre til at disse øker enda mer, sier Kvalsvik.

Forsøkte lukking på ISV

I sommer forsøkte ISV å lukke hovedfagene ved å sette karaktergrenser for inntak. Imidlertid ble dette stoppet ved at den ene studentrepresentanten i universitetsstyret, Ingrid Petrikke Olsen, sendte en klage til KUF-departementet. Svaret fra KUF var at det er kun adgang til å lukke et hovedfagsstudium dersom dette kan dokumenteres ut i fra ressursmangel. Dermed ble resultatet at kun Offentlig politikk og administrasjon (OPA)-hovedfag ble lukket. -Dette var en seier for oss, men ut ifra det nye forslaget vil ISV kunne sette karaktergrenser på alle hovedfagene, sier Kvalsvik. Nestleder i Studentstyret, Pia Skøien, mener det er betenkelig at en bestått cand. mag.-grad ikke skal kvalifisere til rett til et hovedfagsstudium.

Kvalitet

-Vi vil selvfølgelig ha kvalitet blant de som går inn i et hovedfagsstudium, men det er ingen undersøkelser som viser at en student som har 2.5 i karakter vil greie seg

bedre på hovedfag enn en som har 2.7, sier Kvalsvik. Er de ansatte på hovedfag redd for kvaliteten, så bør man heller sette inn mer ressurser på grunn- og mellomfagsnivå, mener Kvalsvik.

Disiplinærlov

I forslaget til ny universitetslov er det satt inn et punkt hvor universitetene kan utvise studenter for ett år dersom deres oppførsel virker grovt forstyrrende overfor andre studenter. Oppfører en student seg slik at det setter andre studenter i livsfare, kan universitetsstyret utvise vedkommende i inntil tre år. -Dette lovforslaget er helt horribelt, mener Pia Skøien og fortsetter: -Det kan ikke være slik at universitetet setter seg over det gjeldende lovverket. Hva med studentenes rettssikkerhet? Universitetsstyret har absolutt ingen kompetanse på dette området, sier Skøien. Kvalsvik mener at opptil tre års utestengelse fra studier har så store konsekvenser at det er politiet som må ta seg av saker der studenter har gjort noe kriminelt. -Det er politiets oppgave, og ikke universitetets, fortsetter Kvalsvik.

Juridisk vurdering

For å vurdere de juridiske aspekter ved en slik disiplinærlov har NSU (Norsk Studentunion) satt advokat Eirik Djonne på saken. Djonne er skeptisk til en slik lov, men påpeker at Universitetet i Oslo (UiO) har regler som vedrører fusk med vitnemål o.l., men UiO anbefaler ikke regler utover dette.

I sommer ble utredningen fra Bernt-utvalget lagt frem, og nylig ble høringsuttalelsen fra Studentstyret ferdig. Høringsfristen er satt til 1. november, og til våren vil forslaget til ny lov bli lagt frem for Stortinget.

Endring av opptaksregler på psykologi:

- Det eneste alternativet

Søkere til embedsstudiet psykologi skal i framtiden rangeres etter karakterer.

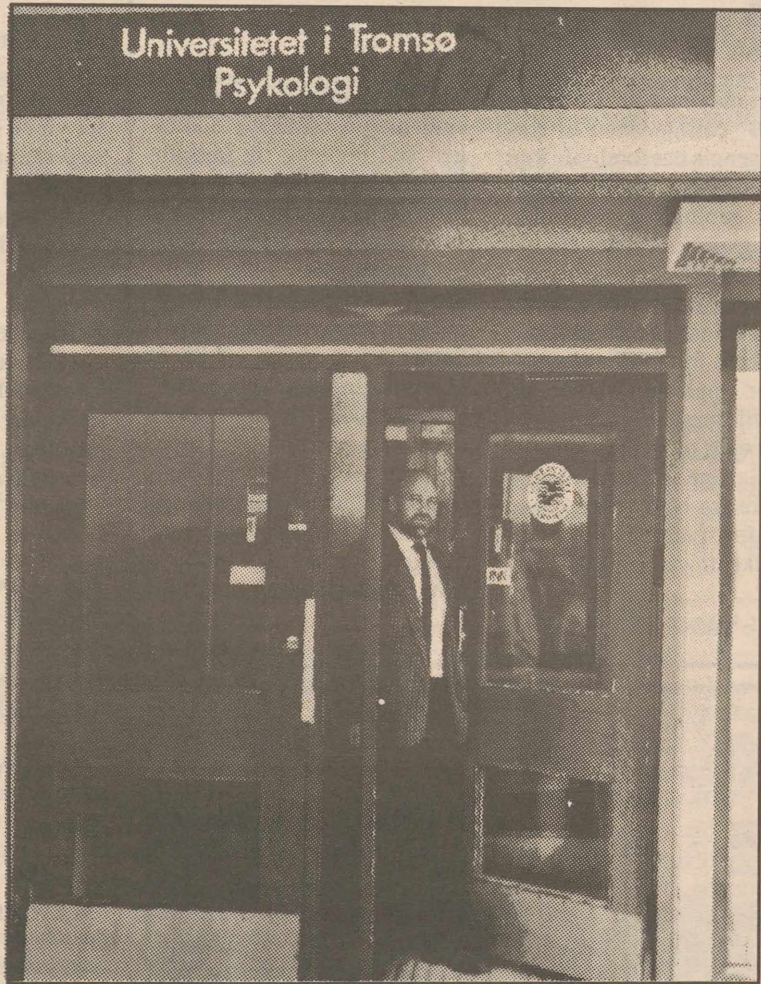
- Den nye ordninga er det eneste alternativet til dagens regler, sier Bertil Bjerkan, leder for seksjonsstyret i psykologi.

Av Anne-Grete Sandaune og Lena Glosemeyer
Foto: Tariq Eik

-Både studenter, lærere og administrasjon ser kun én fordel med dette: Køen til embedsstudiet blir avvirket. Dessuten bør vi ha opptaksregler som er i samsvar med det man innfører i Oslo og Bergen, ellers kan det få uheldige konsekvenser, mener han.

Rangeres etter karakterer

Fra våren 1994 innføres det nye regler for opptak til embedsstudiet i psykologi. Søkere til studiet skal rangeres etter karakteren til grunnfag eller samlet mellomfag. Dermed avvikes dagens ordning med krav om eksamen i psykologi grunnfag med karakteren 2.5 eller bedre. Ved psykologiseksjonen ser man dette som den eneste muligheten for å få fjernet de lange ventelistene til embedsstudiet.

Overgangsordning

Det legges også vekt på at rangeringa av studenter ikke bør være annerledes i Tromsø enn de regler som gjelder i Bergen og Oslo.

- Å fortsette med den gamle ordninga ville sannsynligvis ført til enda større søkermasse og lange ventelister, sier Bjerkan.

Ei overgangsordning vil bli innført for studenter som søker om opptak til embedsstudiet vå-

ren 1994, og opprettholder sin søknad ved senere opptak. Denne vil gjelde til alle kvalifiserte søkere som står på venteliste har fått tilbud om studieplass.

Han er forsiktig med uttalelser om hvor lang tid det vil gå før ventelistene er tomme, men antar at det vil ta omtrent tre år.

- Når den nye ordninga trer i kraft, vil nok karakterkravene ved de første opptakene være uunormalt høye. Det vil sannsynligvis

hope seg opp søkere med svært gode karakterer. Vi regner imidlertid med at dette vil jevne seg ut etterhvert, sier Bertil Bjerkan.

Alternative løsninger

Bjerkan har ingen problemer med å se de uheldige konsekvensene den nye ordninga kan få. Spesielt ser han farene ved det karakterjaget som naturlig nok vil oppstå. I Tromsø mener man dessuten at det finnes alternative løsninger. For eksempel kan det være aktuelt å gi tilleggspoeng for relevant yrkeserfaring, eller for å ha tatt andre fag. Det diskuteres også om innføring av intervju kan være en mulighet ved opptak til embedsstudiet.

- Det kan bli vanskelig å få gjennomslag for dette på nasjonalt plan, sier Bjerkan, da man i Oslo og Bergen er skeptiske til andre løsninger enn det som er vedtatt.

Spent på søknadsmassen

Ved psykologiseksjonen er man spent på antallet søkere i forbindelse med årets opptak. Bjerkan sier han ikke blir forbauset om det fordobles fra i fjor. Likevel tror han at en del vil falle fra: - For å være med i overgangsordninga er man nødt til å søke embedsstudiet ved årets opptak.

Mange tar psykologi grunnfag nå i høst, og søker med den forutsetningen at de vil få en laudabel karakter. Dette er det ikke sannsynlig at alle vil greie, sier Bertil Bjerkan.

Feil om tregangsregelen

I forrige nummer av Utopia sto det en artikkel om tregangsregelen på ex.phil. Det sto blant annet at det ikke er anledning til å avlegge eksamen i forebredende mer enn tre ganger hvis man har strøket. Dette medfører ikke riktighet. Det er anledning til å søke om en fjerde eksamen til klagenemda og man vil i praksis få innvilget denne søknaden.

Administrasjonen hevder at tregangsregelen virket skjerpene på studentene, slik at de ble tvunget til å stå på litt ekstra. Ingrid P. Olsen, student i universitetsstyret, har innhentet andre tall som viser at prosentandelen på antall ikke godkjente eksamener ikke hadde forandret seg siden de innførte tregangsregelen.

En samlet evaluering av tregangsregelen skal legges fram innen utgangen av 1994, og hvis det ikke påvises noen effekt av denne restriksjonen vil muligheten for å fjerne regelen være stor.

Renta ...igjen

Større stipendandel og moderasjon i rentespørsmålet. Dette er oppskriften til studentrepresentantene i lånekassens styre for å få en bedre studiefinansiering. En strategi som Akademikkernes Fellesorganisasjon og Norsk Studentunion ikke har mye til overs for. Deres kampsak er å få halvert renta. Problemet er, slik de ser det, at man ikke tar vare på alles interesser ved å bruke førstnevnte strategi. De som er ute i jobb og som betaler på lån vil jo merke fint lite (les: ingenting) til en større stipendandel. Et kompromiss ville her for de fleste se ut som en naturlig vei å gå. Men studentrepresentantene mener at det er av største viktighet å ha ett enstemmig vedtak i ryggen. Det fikk de ved å prioritere økt stipendandel. I "Universitas" nr. 21 1993 sier Anne Enger Lahnstein: - Jeg tror vi kan presse stortinget til å øke stipendandelen til 30 prosent og senke utlånsrenta med 3 prosent. Da kan det jo se ut til at alle får det slik de vil.

Den som lever får se.

Æres den som æres bør?

NTHstudentene i Trondheim har planer om å sette i verk tiltak for å øke selvfølelsen. I "Under dusken", studentavisa i Trondheim, går det fram at et studentmonument skal reises av de nevnte studenter i anledning byens jubileum i 1997. Det kan være verdt å merke seg at monumentkomiteen kun skal henvende seg til personer og bedrifter med bakgrunn fra NTH. Man er i andre deler av studentmiljøet redd for at denne egotrippen ytterligere skal bidra til å splitte studentmiljøene i byen.

Reisestipend innvilget: -Det nytter!

-Det nytter å stå på! Dette sier en glad Kjetil Kvalsvik, studentleder i Tromsø, etter at departementet har forandret vedtaket om tildeling av reisestipend til Erasmusstudenter. Nå får studenter fra de tre nordligste fylkene 2300 kroner i ekstra reisepenger når de skal studere i utlandet.

Av Anne-Grete Sandaune

I sommer tok studentlederen affære på vegne av nord-norske studenter som skulle delta i Erasmus sitt utviklingsprogram. Han sendte en klage til Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF), og saken fikk stor omtale i nord-norske medier. NSU sentalt ble også engasjert. Departementet har nå behandlet saken, og har innsett at reglene

for tildeling av reisestipend ville føre til en diskriminering av nordnorske studenter. De vil nå dele ut midler for å dekke deler av innenlands reisekostnader for disse studentene. Ordninga vil inntil videre gjelde for året 1993/94. Kjetil Kvalsvik er glad for å ha fått gjennomslag på nasjonalt plan.

-Det viser at det hjelper å stå på, sier han.

BOKHANDELEN I SJØGATA

Vår andre etasje:

- Godt utvalg i fagbøker/skolemateriell. Vi bestiller prompte det du trenger.

Vår første etasje:

- Generell litteratur, engelske paperbacks, natur, hobby, barn, mat etc.

Tips oss om pensumbøkene dere trenger.

Centrum * Libris

Studier blant isbjørn og gruveslusker

Den 6. september åpnet universitetsstudiene på Svalbard (UNIS). Ett år etter at planen ble lagt er tilbudet en realitet. Foreløpig er tretti studenter i gang med studier innen arktisk geologi og geofysikk. Målet er å bygge opp et internasjonalt fagmiljø innenfor geofag, biologi, miljøfag og samfunnsfag, alt med vekt på Arktis og nordområdene. Man håper å ha et ferdig utbygd tilbud i 1995/1996.

Av Thor Olav Moen

UNIS er et samarbeid mellom de fire universitetene, or-

ganisert som en stiftelse. Det er Universitet i Tromsø, ved institutt for biologi og geologi (IBG), som har det ko-

ordinerende ansvar. På grunn av den dårlige tiden til forbedringer gis det foreløpig kun undervisning i de to fagene arktisk geologi og geofysikk. I utgangspunktet rettes studier på Svalbard mot høyere grads studenter. Inntil videre settes krav til minst ti vektball innen faget forut for Svalbardturen.

Når opplegget finner sin form vil man ha hundre studenter og ti til femten ansatte. Etter planene skal studenter og forskere fra hele verden få et senter for studier av Arktis og de unike flora- og faunaforhold.

Det legges vekt på natur-

ressursgrunnlaget og samarbeid med Svalbardbefolkningen ved opplegg og fagsammenheng. UNIS skal være med på å opprettholde norsk suverenitet og trygge Svalbardsamfunnet. I dag er det drøyt tusen fastboende nordmenn i Longyearbyen, og studenter og forskere vil bli et vesentlig innslag i "bybildet" i Norges desidert nordligste bosetning. Uttalelser fra myndighetene heter det at lokalsamfunnet har støttet godt opp om tiltaket og i høy grad vært med på å gjøre det mulig å tilby studieplasser på så kort tid.

Ikke bare debatt, men også praktiske gjøremål på Gåsvær i løpet av miljøhelga. Her plukkes det søppel.

Årets miljøhelg på Gåsvær blei prega av debatt. Og debatten blei igjen prega av komiteen for helga: tre sosialantropologistudenter ved Universitet i Tromsø.

Elin Haugdal (tekst og foto)

Men det er slett ikke bare studenter som sto bak miljøhelga i september. Speidergrupper i Tromsø, Norges Kristelige Studentforbund, miljøgruppa på Universitetet og Kvaløya Menighet er på papi-ret arrangører. Deltakerne har høyst ulik bakgrunn.

Akademisk miljøkamp?

Komiteens ønske for årets helg var å skape en grunnleggende og mer helhetlig debatt enn den ofte føres, og tok utgangspunkt i vår vestlige tenkemåte:

- Vår kultur er bundet opp i en tanke om nytte. Denne tanken er en av motorene i miljødeleggelsene rundt oss, og fører til at vi bedriver en stadig utbytting av natur, mennesker rundt oss - og oss sjøl. Lite av det vi gjør får verdi i seg sjøl; målet vårt ligger alltid i ei framtid.

Gåsvær-komiteen understreket også faren for å slenge seg på den konkurransetanken som ofte blir en del av miljøkampen.

Gunnar Sander, miljøleder i Tromsø kommune, var enig i at miljøengasjerte må tørre å ta utfordringa til å føre en grunnleggende debatt - sjøl om mange av spørsmålene blir hengende i løse lufta.

- Men vi må heller ikke glemme at det er de konkrete tiltakene som til sjuende og sist blir synlige, poengterte Sander.

Speidergutter og sjøl filosofistudenter følte at debatten til tider blei for akademisk. Frustrerte sjeler mente at vi må kunne starte et sted - uten først å finne en filosofisk motivering for det.

- Søppelplukking må ikke latterliggjøres.

"Miljøhelg på Gåsvær". Etter å ha eksistert i bare 3 år er dette allerede blitt et begrep for aktive miljøentusiaster - og for folk som bare har lyst til å kjenne en god miljøopplevelse på kroppen ei helg. Kirkestedet Gåsvær, en fin båtut fra Kvaløyyvågen, er vel-egna i så måte. Studenter, aleinemødre, prester, miljøgrupper, kommuneansatte stiller opp med mat og telt på deling og gjør miljøtanken litt mer virkelig i to døgn. Alt fra sjøllaga tannkrem til 10-15 sekker med søppel fra fjæra er resultater etter septemberhelga.

Alltinget - din sjanse til å påvirke

Fredag 1.oktober kl.13.15 arrangeres det Allting i Store Auditorium i MH-bygget. Her skal det velges representanter til universitetsstyret, som er UiTøys høyeste organ. Studentene har her to av i alt ni plasser. Foreløpig har studentstyret registrert én kandidat. I tillegg blir det valg av leder og to styremedlemmer til styret i Studentsamskipnaden. Ingen har meldt seg som kandidater til dette valget så langt. Innimellom avstemming, optelling og taler vil en kvartett fra Musikkonservatoriet løse opp stemninga med vakre toner. Møtet hever kl. 15.50, og etter dette serveres det Allmat i kantina i Hovedgården. Mer sosialt blir det utover kvelden; klokka 17.00 åpner Bodegaen for Allvorspiel.

Billigere kinesere

Litt seinere inntar kveldens høydepunkt Tre Små Kinesere- podiet i Aud.Max. Billettene koster 50 kroner for alle som har vært på Alltinget, 110 kroner ellers (90,- for medlemmer av Konspirasjonen).

Barnevakter trenger barn

Først var problemet at ingen studenter ville være barnevakter i Studentsamskipnadens nye barnevakttilbud til alene-foreldre. Nå er problemet underskudd på barn.

- Seks barnevakter meldte seg etter at Utropia i forrige nummer skrev om "Barnevaktjenesten", et tilbud der medstudenter stiller opp som barnevakter for alene-foreldre som vil ha en frikveld. Responsen fra alene-foreldrene har derimot vært minimal. Derfor, meld dere om dere vil ha barnevakt, sier Cecilie Bakken som er ansatt av Studentsamskipnaden for å koordinere "Barnevaktjenesten".

Nytt samfunn

På Studentsamfunnets generalforsamling tirsdag 21.09 ble det klart at samfunnet skal omorganiseres. Det ble nedsatt en komitee som skal se på organisasjonsstrukturen og legge frem et forslag på hvordan et nytt styre skal jobbe. Flere konkrete oppgaver, retningslinjer for styremedlemmer og undergrupper, og flere og bedre aktiviteter som kommer studentene til gode, er stikkord for komiteen som ledes av Harald Solberg og Hilde Korslund. Komiteens arbeid skal legges frem på ekstraordinær generalforsamling 16. november. Da vil det også bli valg på nytt styre. Harald Solberg sier at det er en forutsetning for Samfunnets videre eksistens at studentene engasjerer seg mer aktivt i Samfunnets aktiviteter. I dag er det bare 70 av universitetets 6000 studenter som har tegnet medlemskap.

Gjeldskrise-seminar

5 millioner barn dør på grunn av underernæring og dårlige kår hvert år. Dette tilsvarer 50 flykrasj per dag.

Kampanjen "Slett U-landsgjelda!" arrangerer SEMINAR OM GJELDSKRISA I DET TREDJE VERDEN. Seminaret holdes 1. oktober og finner sted på Hella Spise- og Værested på Kvaløya.

Hvis du er interessert, kontakt: Vibeke Vange, tlf. 083-44444 (arbeid)/083-80039 (privat) eller Svein Gunnar Karlstrøm, tlf. 083-20776/083-12247

Og dette har vi ventet på så lenge...

Norsk Polarinstittutt har etter mye om og men endelig blitt vedtatt lagt til Tromsø. Det er ingen nyhet. Men vil polarinstittuttet ha noe nytt å si for studentene ved UiTø?

Av Wera Helstrøm og Ola Bratlie

På nyåret starter oppbygginga av Norsk Polarinstittutt (NP) i Tromsø. Flyttingen av NP har lenge vært et omstridt spørsmål. Mange av de ansatte ved NP i Oslo er ikke interessert i å flytte nordover, og blant annet fungerende direktør Nils Are Øritsland gikk av i protest.

NP ble opprettet allerede i 1948, og spørsmålet om å flytte instittuttet til Tromsø har vært tatt opp adskillige ganger. Men flyttingen vil ta tid, først i 1997 skal hovedadministrasjonen være flyttet oppover, og Oslo-avdelingen vil ikke være helt avviklet før i 1999.

Jobbmuligheter for uteksaminerte studenter.

For Universitetet i Tromsø (UiTø) er vedtaket om flyttingen av Polarinstittuttet en etterlenget og viktig hendelse. Geir Gabrielsen ved Norsk Institutt for Naturforskning (NINA), avdeling Tromsø, sier at flyttingen utgjør store muligheter for universitetet og studentene her.

- Det vil helt klart bli plass for studenter ved Polarinstittuttet se-

ner, og ikke minst er det viktig å huske på muligheten for jobb som nå vil finnes for studenter etter endt utdanning. Ikke bare studenter ved IBG og Norges Fiskerihøgskole vil kunne dra fordel av flyttingen av NP, men også for studenter som tar utdanning innen blant annet data og fysikk på IMR er dette en god nyhet, presiserer Gabrielsen.

- Men det er viktig å poengtere at studenter ved UiTø ikke blir prioritert foran studenter fra andre universiteter i Norge, hverken når det gjelder praksis eller jobbtilbud. Alle kommer til å stille på lik linje, sier Tore Vorren som er professor på IBG.

UiTø har i dag et nært samarbeid med NINA. Særlig hovedfagstudenter ved Institutt for Biologi og Geologi (IBG) og har hatt stort utbytte av dette samarbeidet, fordi de får ta del i NINAs feltarbeide. I tillegg står NINA for en del av undervisningen ved dette instittuttet.

- I samband med at polarinstittuttet blir flyttet opp til Tromsø har NINA søkt om 4.7 millioner kroner for å opprette 6 - 8 nye arbeidsplasser. Disse arbeidsplassene vil ha sitt område rundt fersvannsfisk, store pattedyr og vegetasjonsøkologi, sier Gabrielsen.

Han la også til at han håper på at forslaget går gjennom i de sentrale hold. Disse arbeidsplassene vil i tilfelle bli opprettet fra 1/1-94.

Et nytt samarbeid i nord

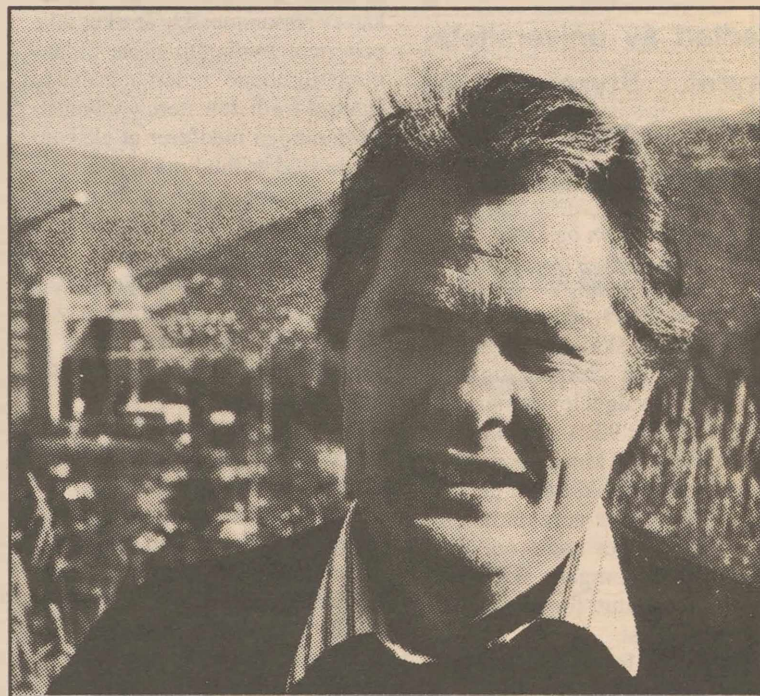
Flyttingen av Norsk Polarinstittutt innebærer også økt satsing på Barentsregionen og polarområdet. Regjeringen vil utvikle et Senter for miljø og samarbeid i polarområdene og Barentsregionen. Dette såkalte Barentssenteret vil være et samarbeid mellom Norsk Polarinstittutt, Norsk Institutt for Naturforskning (NINA), Norsk Institutt for Vannforskning (Akvaplan-NIVA) og Norsk Institutt for Luftforskning (NILU).

- I januar skal det være avklart hvordan oppgavefordelingen mellom de ulike instittuttene innenfor Barentssenteret vil bli, sier Gabrielsen.

Kompetansesvekkelse ved overflytting?

Informasjonsleder Annemor Brekke ved det nåværende polarinstittuttet i Oslo hevder at flyttingen vil innebære kompetansesvekkelse av forskningsinstitusjonen.

- Det vil bli en kompetansesvekkelse i NP hvis få eller ingen av de nåværende ansatte vil flyt-

Tore Vorren, professor ved Institutt for biologi og geologi.

Foto: Ola Bratlie

te opp til Tromsø etter at omleggingen har begynt, sier Geir Gabrielsen. Han har selv vært ansatt i 7 år ved NP i Oslo og kjenner forholdene godt.

- Grunnen til dette er at det tar meget lang tid å komme inn i prosedyrer i dette forvaltningsfeltet. Særlig når Norsk Polarinstittutt blir så omfattende med forskning nord-østover i Barentshavet, og i samarbeid med utlandet.

Gabrielsen mener at hele overgangen før man får et effektivt polarinstittutt vil ta fra 5 til 10 år. - Jeg mener at det er en klar fordel at flyttingen av polarinstittuttet mellom Oslo og Tromsø skjer etappevis. Dette er blant annet av hensyn til de ansatte på polarinstittuttet, som må få anledning til å omstille seg, og behovet for å få inn ny kompetanse hvis noen ikke vil flytte.

Det er også flere klare fordeler for flyttingen av polarinstittuttet både på kort og lang sikt:

- Ekspansivt polarforskningsmiljø i Tromsø med et stort nasjonalt og internasjonalt kontaktnett.

- Geografisk nærhet til Arktis hvor 97% av norsk polarforskning utføres og hvor Norge har et viktig miljø- og ressursforvalteransvar.

- Flyttingen av NP har også distriktspolitiske fordeler. Flyttingen kan bidra til å skape nye alternative arbeidsplasser på Svalbard, i Nord-Norge og i

kyst-Norge for øvrig.

- Polarinstittuttet vil gi et økt behov for blant annet teknisk utstyr, kjøp av feltmaterieell, kartproduksjon og trykking, noe som kan komme næringslivet i Tromsø til gode.

Hvilke oppgaver har polarinstittuttet?

I stortingsmelding nr.42 om Norsk Polarinstittutt heter det at NP skal være den sentrale statsinstitusjon for kartlegging og praktiske/vitenskapelige undersøkelser av Svalbard, Jan Mayen, ishavene og de norske bilandene i Antarktis. Instittuttet vil bidra til at polarområdene forvaltes på en best mulig måte og i samsvar med det internasjonale arbeid for en bærekraftig utvikling. Dette oppnås ved at instittuttet blant annet:

- fungerer som rådgiver ovenfor den sentrale forvaltning i polarspørsmål

- bygger opp og vedlikeholder kompetanse gjennom egen forskning

- utfører kartlegging av polare områder

- oppretter et tverrfaglig miljø, som samarbeider nasjonalt og internasjonalt med andre forskningsinstitusjoner

- koordinerer logistisk innsats (statens sivile skip, fly helikopter, utstyr og personell) og polarforsknings samarbeidet med andre land.

Instituttets beliggenhet

Professor Vorren sitter som medlem i en komitè som skal sende et forslag til miljøverndepartementet om hvor i Tromsø polarinstittuttet skal ligge. I denne komiteen sitter det også representanter fra NHO, LO, fylkeskommunen, kommunen samt ordfører Erlend Rian.

- Det aktuelle området er et sted mellom Breivika og sentrum. Arealet som trengs til et slikt bygg er ca. 4000 kvadratmeter stort, sier Vorren. En endelig avgjørelse om komiteens forslag sendes til miljøverndepartementet før jul.

Tegning av Dina Roll-Hansen

Arkitekt- og kunstutdanning i det blå

Arkitekt og kunstutdanning blir nedprioritert. Dette er enstemming vedtatt av universitetsstyret. Styret ønsker istedet å styrke det eksisterende studietilbud.

Av Toralf Melsom og Lisa-Therese Amundsen (foto)

Universitetet nedsatte i 1989 et utvalg som skulle se på mulighetene for en slik utdanning i Tromsø. Utvalget leverte sin rapport i Oktober 92. - Det er behov for arkitekt og kunstutdanning i Nord-Norge, konkluderer de. Videre foreslår utvalget at utdanningen burde legges under universitetet. I første omgang skulle den utgjøre et institutt for rom og monumentalkunst.

Arbeidet for å etablere arkitektutdanning i Nord-Norge ble startet av Arkitektforeningen for 10 år siden. Fram til 1988 støttet Landsdelsutvalget for Nord-Nor-

ge og Namdalen planleggingsarbeidet med 480 000 kroner.

Nå blir altså et estetisk utdanningstilbud i Tromsø ikke aktuelt på lang tid. Universitetsstyret begrunner sitt vedtak slik: "Styret kan av ressursmessige årsaker ikke prioritere midler til disse utdanningstilbudene i den nærmeste framtid fordi den store studenttilstrømningen medfører at eksisterende studietilbud må styrkes."

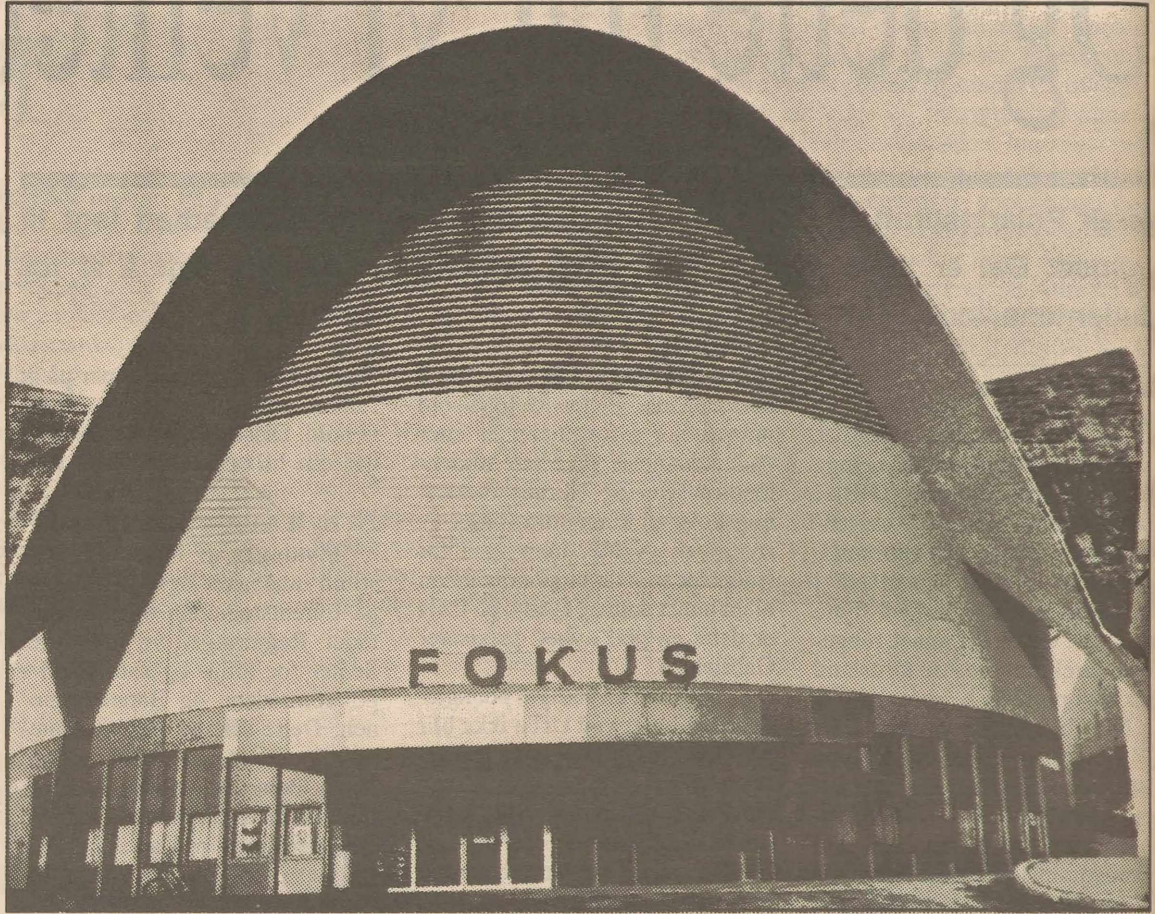
Professor i antropologi Per Mathiesen var leder for det universitetsoppnevnte utvalget.

-Jeg har lite å tilføye styrets vedtak, sier han. Mathiesen virker skuffet og mener det er et spørsmål om hva slags universitet man ønsker seg.

-Vil vi ha et bredt og allsidig universitet, eller et som spesialiserer seg på få fag? spør han.

Det er tvilsomt om Mathiesen får gjennomslag for sitt synspunkt de nærmeste år. Gudmunn Hernes uttalte senest på sitt Tromsø-besøk at regjeringen ønsker seg en spesialisering på de ulike universitetene.

-Dette er nødvendig for å holde internasjonal standard i et så lite land, sier Hernes.

Behov for arkitektutdanning i nord, men universitetsstyret sier nei.

Økofilosofikurs manglar ressursar

Odd Kristian Dahle

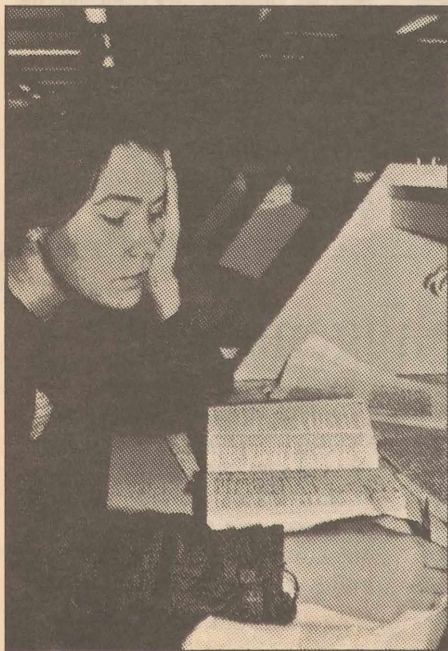
-Dersom kurset i økofilosofi skal kunne gjennomførast, må vi få tilført meir ressursar. Det er Trond Lansmo Jakobsen som seier dette. Han var ein av dei som underviste på dette kurset sist vår. Kurset i økofilosofi vart gjennomført som eit prøveprosjekt.

- Pågangen av studentar var enorm, og det er synd dersom vi ikkje kan gi dette fagtilbodet, seier Jakobsen. Filosofiseksjonen har difor satt som eit krav at det må

opprettast ei halv stilling som skal arbeide med dette kurset.

-Dette er naudsynt dersom vi skal kunne gi studentane eit forsvarlig fagtilbod, seier han. Om denne stillinga blir oppretta, er avhengig av statsbudsjettet. For tida er stillinga prioritert på tredje plass på Institutt for Samfunnsvitskap sitt budsjett. Universitetet i Tromsø (UiTø) er det einaste universitetet i landet med eit slikt fagtilbod. Meininga var å samordne økofilosofikurset med dei kursa som blir gitt i miljøfag.

Trimrom på MH

Trenger du avkobling?

Av Toralf Melsom og Nina Lager Vestberg (foto)

Et flott trimrom med dusj og garderobes er disponibelt for alle studenter og ansatte. Hvor? - Litt bortgjemt, ned trappa ved hovedinngangen til MH. Her finner du et todelt trimrom med 10 apparater til styrketrening og en åpen sal til ballspill m.m. TSI har bandyutstyr stående til disposisjon.

Det er mulig å reservere dag, tid og aktivitet. Dette gjøres på oppslagstavla utenfor rommet. Hvis det er plass, har alle rett til å bruke rommet også uten reservering.

Ny giv i fotoklubben

Den 7. september klippet Vivien Wetlesen fra Plan- og Drifts-avdelingen over en film, og dermed var Fotoklubbens nye mørkerom offisielt åpnet.

7. september ble fotoklubbens nye mørkerom i kjelleren på Hovedgården åpnet, og en ny æra i klubbens historie var i gang.

Av Torgeir Eikeland og Laila Olava Unhjem (foto)

I de samme lokalene har fotoklubben også kontor hvor de tre medlemmene i styret bytter på å ha kontortid hver sin dag i uka. Nina Methi i styret sier at før mørkerommet ble åpnet, lå klubben noe i dødvane siden man

ikke hadde mulighet til å fremkalle egne filmer og bilder. Styret, som ble byttet ut i mars, melder ellers om bra interesse for klubben, med omkring femti frammøtte på siste medlemsmøte.

- Vi er veldig taknemlige overfor universitetet og vaktmesteren for at de lot oss få dette rommet, og samskipnaden og studentutvalget for den økonomiske støtten vi har fått, sier Nina.

- Mørkerommet vil fra mandag 26. september være tilgjengelig for våre medlemmer. Det er bare å skrive seg på lista som henger på døra. Medlemsavgiften er på 85 kroner året. Vi kommer til å selge papir og film til medlemmene.

Ellers vil man satse på å få aktive medlemmer, og et nytt medlem i styret hadde også vært ønskelig for å lette arbeidspresset noe. Allerede 1. til 3. oktober arrangeres sosial fotosafari til Skibotn hvor det i skrivende stund ennå er noen ledige plasser igjen. Prisen blir inkludert transport omkring 300 kroner.

- Vi vil prøve å få arrangert temakvelder også, med ressurspersoner som kan holde foredrag. Dessuten vil vi gjerne ha bidrag til fotokonkurransen vår, hvor vinnerbildene vil bli hengt opp på Studenthuset. Formatet må være 16,5x23,5 og bildet må være i svart/hvitt. Fristen for å levere går ut i midten av oktober, og premien består i prestisjen det gir å få et bilde hengt opp på Studenthuset.

Formelt er fotoklubben underordnet studentsamfunnet, får vi høre. Likevel gir ikke medlemskap i fotoklubben automatisk medlemskap i samfunnet eller omvendt.

Nina forstår ikke helt sammenhengen her, og det er det visst ikke så mange andre som gjør heller.

- Selv har jeg drevet med foto i bare to år, sier hun. - Det er viktig å understreke at dette ikke er en klubb bare for proffer, og at folk som er helt blanke på fotografering også er velkomne i klubben. Nå har vi stort sett alt vi trenger her, men hvis noen har en radio med kassettpiller å donere tar vi gjerne imot.

Farmasistudium i Tromsø:

Ikke om, men når

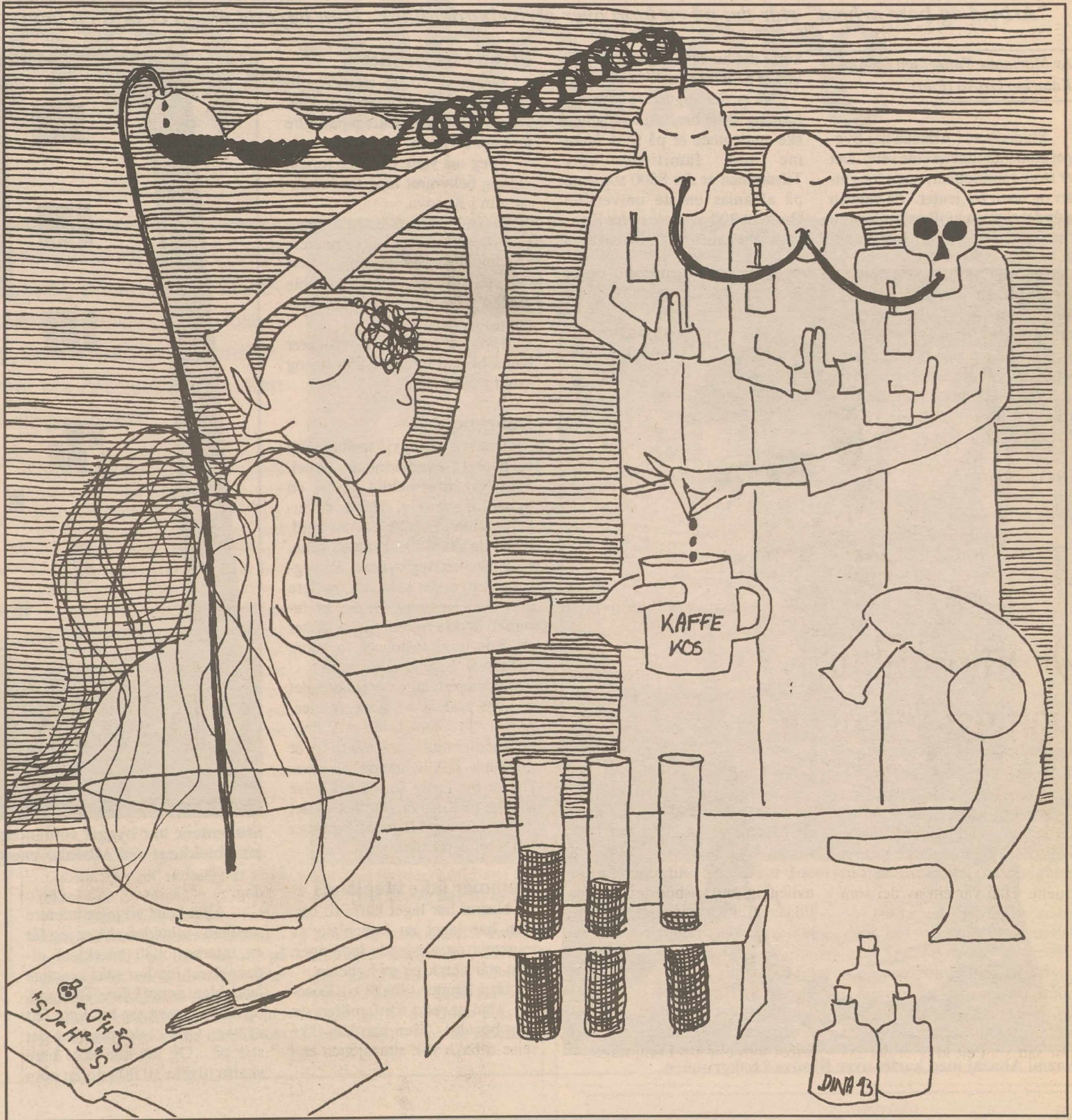
Tromsø får ikke bare polarinstituttet. Et Stortingsvedtak ifjor slo fast at det skal opprettes et fullt farmasistudium ved universitetet. Det Stortinget ikke slo fast, var hvor pengene skulle komme fra, eller kanskje heller hvor de skulle tas fra.

Av Børre Fevang og Nina Lager Vestby (foto)

Universitetsstyret vet det ikke og går bare inn for farmasistudium i Tromsø fra neste høst dersom det bli gitt ekstraordinære midler. Det er ingen selvfølge at departementet gir det, selv om det ligger et Stortingsvedtak bak beslutningen. Dermed er det ingen som vet når studiet vil starte. Stortinget, departementet og Fagområdet Medisin vil ha studiet så fort som mulig, universitetsstyret vil helst se pengene først. Det er bakgrunnen for vedtaket som ble gjort 1. september der det heter "forutsatt ekstraordinære bevilgninger går styret inn for oppstart av fullt farmasistudium fra høsten '94". Det betyr at om universitetet bare får en generell økning av rammebudsjettet til neste år, blir det ikke noe farmasistudium den høsten.

Avgjørelse haster

-Det begynner å haste med å få en avgjørelse, sier Liv Unni Naalsund ved Fagområdet Medisin. Hun er ansvarlig for planleggingen av det nye farmasistudiet. - Det er under ett år til de nye studentene skal kunne ønskes velkommen og min stilling her gjelder bare frem til 1. januar. Vi må ihvertfall ha fått en avgjørelse før det. Jeg håper det kommer positive signaler i forbindelse med statsbudsjettet som legges frem i

Tegning: Dina Roll-Hansen

midten av oktober.

Det håper nok universitetsstyret også, for spørsmålet om

farmasistudiet griper rett inn i den prioriteringsdebatten som allerede pågår ved universitetet. Skal universitetet prioritere et ønsket, men ressurskrevende studium forbeholdt noen få studenter, eller skal man prioritere de åpne studiene som - for å si det med universitetsdirektøren - "bærer den største omkostningen med det åpne universitetet"? Den debatten er kanskje for vanskelig å gå inn på nå. Når styret ber om ekstraordinære bevilgninger, betyr ikke det bare mer penger. Det betyr også at midlene er øremerket slik at universitetet slipper å ta ansvaret for prioriteringen.

Nord-Norge mangler farmasøyter

Bakgrunnen for vedtaket om å opprette farmasistudiet er at det er stor mangel på farmasøyter i Nord-Norge. Idag er det bare Universitetet i Oslo som tilbyr farma-

siutdanning, og det har lenge vært et ønske om øke kapasiteten. Et resultat av dette er et samarbeidsprosjekt mellom universitetene i Oslo og Tromsø der fem studenter tar første og siste studieår i Tromsø og de tre årene imellom i Oslo.

-Det er allerede fem kommende apotekere ved universitetet. Trenger vi enda flere?

- Farmasøyter arbeider ikke bare på apotek. Vi finner farmasøyter på sykehus, i forskning og ikke minst i legemiddelindustrien. Og vi trenger flere, ikke minst her i nord, spesielt apotekene og sykehusene mangler farmasøyter. Utdannelsen i Oslo legger vekt på produksjon av legemidler, den modellen vi ønsker å få til her oppe, legger mer vekt på den kliniske siden, det vil si bruken av legemidler i forhold til sykdom, sier Liv Unni Naalsund.

Jentestudium

De fem studentene i år tilhører det andre kullet som begynner i Tromsø. Det første året her dreier seg mest om kjemi og andre generelle realfag, mens de vil begynne med spesialist-utdannelsen i Oslo fra neste år. Det siste året brukes til å skrive en hovedoppgave, enten i Oslo eller Tromsø.

I Tromsø er det en gutt og fire jenter, det er ikke noen tilfeldighet; farmasi er et "jentestudium" og andelen gutter varierer mellom 20 og 50 prosent.

- Fem av fem tusen studenter - ganske lite studium? Må man være spesielt interessert eller det et inderlig ønske om å få gå i hvit frakk som får folk til å frivillig melde seg inn i en sånn minoritet?

- Spesiell interesse, bedyrer Linda Mentzoni en av de fem, - ihvertfall i kjemi.

"Kanskje vil det gå både vinter og vår...?" Linda Mentzoni og Margaret Kvandahl tar bare første året av farmasistudiet i Tromsø. Hadde de vært like tålmodige som Solveig kunne de kanskje tatt hele studiet her.

Arbeid og bare arbeid

Varm albansk sommer. Studentboligene i hovedstaden Tirana er nesten tomme for folk.

Vi treffer Nazmi Abazaj, medisinstudent og politisk flyktning fra Kosova.

“Arbeid og bare arbeid” står det på en lapp over skrivebordet hans. Han høyeste ønske er å få en internasjonal medisineksamen.

Av Marianne Tønnessen og Anna Katarina Grova (foto)

Studentene i Albania har bygget studentboligene sine selv. Det er store murblokker, noen for gutter og noen for jenter. På veggen står det skrevet hvilken by de kom fra, de studentene som bygget ak-

kurat det huset. Studentboligene virker nedslitte, men rene.

Nå er det august og sommerferie og stille her. Alle de albanske studentene er på ferie hjemme hos familiene sine. Tilsammen er det 8500 studenter på albanias eneste universitet. Omtrent 200 av disse er fra Kosova, blant annet Nazmi Abazaj.

Flyktet fra politiet

Nazmi er 20 år. Han er politisk flyktning og kosovaalbaner. Nå studerer han medisin på andre året her i Tirana.

- Jeg må være her hele ferien. Og jeg bekymrer meg for familien min i Kosova.

Nazmi nektet å dra i militæret i Kosova. Han ville ikke risikere å måtte sloss mot sine egne hvis det ble uroligheter. Så han ble fenglet. Og klarte å flykte over grensa til Albania.

Hvis han reiser hjem, risikerer han å bli tatt av serbisk politi og sendt i militæret.

Deprimert

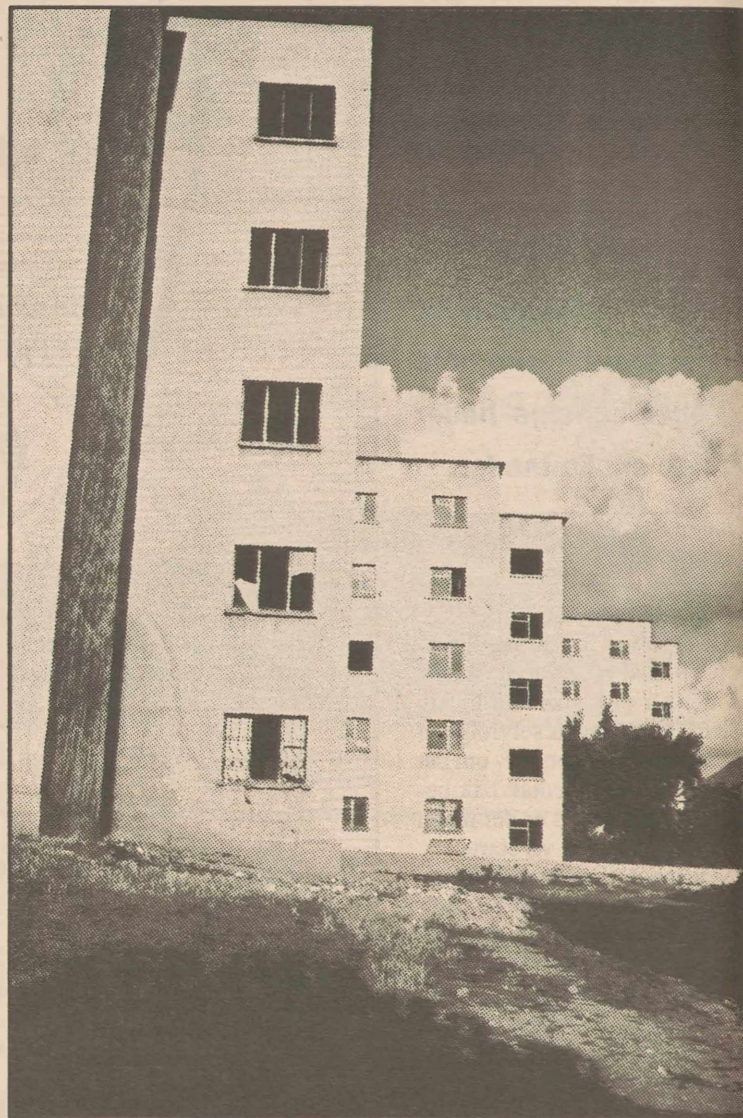
Det bor vanligvis to studenter på hver 15-kvadratmeters hybel. Men Nazmi er heldig og har en hybel for seg selv. Her er det enkelt møblert - senger, skrivebord, hyller og skap. Flasker med vann, bøker stablet opp overalt. På veggene henger det kalendre og flere kart over Kosova. Bilder av familien og kjæresten. Og plakater av Bon Jovi, Michael Jackson, Madonna, Sinead O'Connor.

- Underviningen er fin her, det er mye praksis og gode forelesninger. Problemet mitt er at denne medisnutdannelsen bare er godkjent i Albania og Kosova. Det er for farlig for meg å reise tilbake til Kosova. Og her er det nesten umulig å få jobb. Så det er lett å bli deprimert.

Kommer ikke utenlands

Nazmi har laget kaffe til oss. Han har laget en kokeplate av murstein og glødende ledninger, som står i en krok av hybelen.

Han lengter tilbake til Kosova. Han er redd for familien sin som bor der. Men han kan ikke reise tilbake slik situasjonen er i

Studentene har bygget studentboligene selv. Her er jenteblokkene ved Albanias eneste universitet.

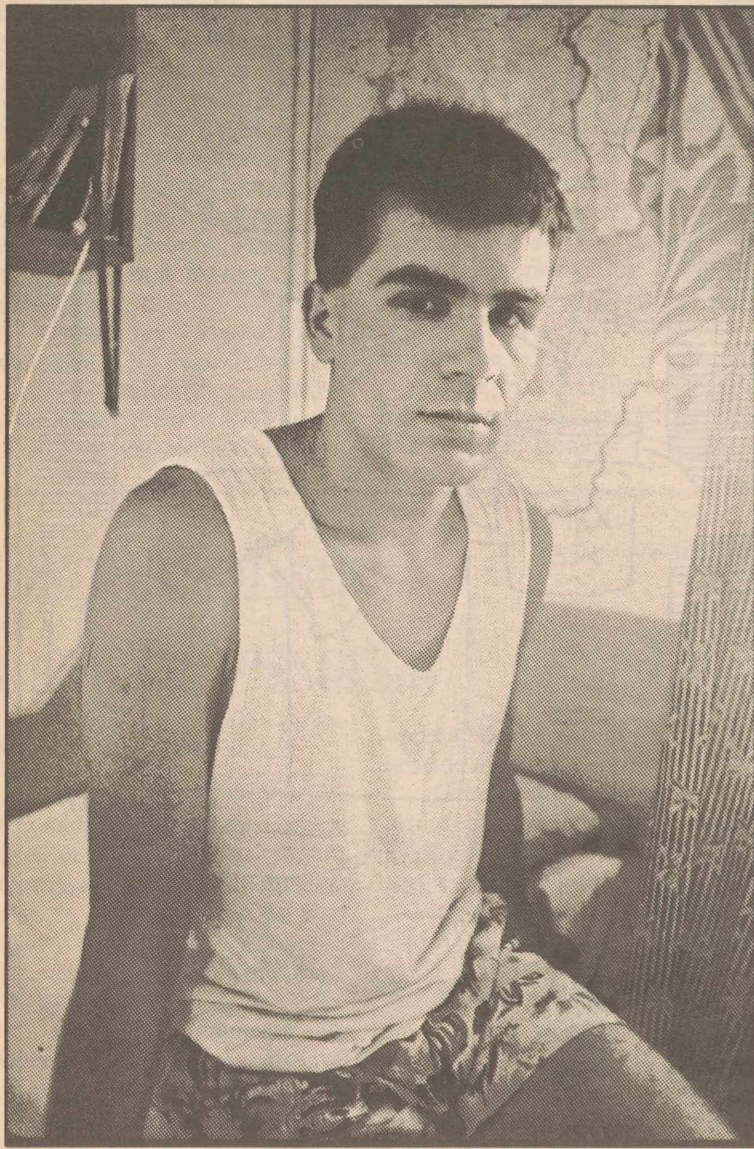
dag.

- Aller helst vil jeg studere medisin i utlandet, slik at jeg får en internasjonalt anerkjent utdanning. Jeg har søkt i mange land, blant annet USA, Thailand, Sri Lanka, men jeg har bare fått avslag. Ofte er det pengene det står på. Og jeg kan ikke bare skaffe tilveie 10 000 dollar som

garanti.

- Hvis jeg hadde kommet inn i utlandet, måtte jeg tatt medisinstudiet fra begynnelsen igjen selv om jeg allerede har gått to år her. Men det gjør jeg gjerne. Aller helst ville jeg dradd til Sveits.

“Arbeid og bare arbeid” står det over skrivepulten hans.

Nazmi Abazaj med kartet over Kosova i bakgrunnen.

Kosova

Kosova har vært en provins i Serbia/Jugoslavia siden 1912. Nesten 90 prosent av provinsen rundt 2 millioner innbyggere er etniske albanere. Både albanere og serbere hevder at de har en historisk rett til området. I 1989 ble Kosovos selvstyre kraftig redusert, som en reaksjon på flere alvorlige konflikter mellom albanere og serbere, særlig i 1987-88. Siden har serberne praktisert stadig sterkere undertrykking av etniske albanere. Med unntak av de yrkesgruppene som serberne ikke kan unnvære, er alle albanere sagt opp fra jobbene uten ledighetstrygd. Alle albanske skoler er stengt etter at albaner-

ne nektet å godta en ny, serbisk mønsterplan.

Serbisk politi benytter brutale metoder for å skape frykt blant albanerne. Et av motivene er å tvinge flest mulig albanere til å flykte ut av landet, ifølge representanter for politiet. Det er vanlig at albanske menn blir oppsøkt på gata eller i hjemmene, hentet til politistasjonen, og fysisk mishandlet. Det skjer vanligvis med køller, eller ved slag og spark. Påskuddet er ofte at mennene angivelig eier våpen de ikke vil utlevere. De som har penger, blir fratatt dem. Politiet er underbetalt, og albanernes penger - som sendes hjem fra slektninger som bra ekstraintekt.

Albanere blir forholdsvis

sjelden drept av politiet - kanskje fordi serberne vil unngå for mye internasjonal oppmerksomhet. Det foreligger imidlertid utallige rapporter om brudd på rygg og hodeskalle, eller store indre skader etter mishandling - også fra norske journalister som har sett det ved selvsyn.

Ifølge albanske anslag har nesten 400.000 albanere flyktet til utlandet - halvparten til Vest-Europa. Mange av de som flykter, er gutter fra 16-årsalderen og oppover, som flykter fra innkalling til serbisk militærtjeneste. I tillegg flykter ofte hele barnefamilier. Serberne gjør lite for å hindre folk fra å flykte.

Kirkeasyl

422 kosovaalbanere har søkt tilflukt i 89 norske kirker av mange forskjellige kirkesamfunn. Dette er flyktninger som enten har fått avslag på sin asylsøknad, eller som venter på svar. Det er nemlig risikabelt å vente helt til svaret fra Justisdepartementet kommer - ved negativt svar blir man vanligvis hentet av politiet straks.

Det er den enkelte menighet som selv bestemmer om den vil ta imot kosovaalbanere. Kirkeasylet drives ved dugnadsarbeid og egne pengeinnsamlinger. De fleste kirkeasyl har nærmest kontinuerlig vaktordning, norskundervisning og andre aktiviteter.

Justisminister Grete Faremo har sagt at politiet ikke vil gå inn

i kirkene for å hente folk. Men hun har sagt like klart fra at de vil bli tatt om de blir oppdaget rett utfor døra. De voksne kosovaalbanerne må derfor oppholde seg innendørs hele tiden, men små barn blir ofte sluppet ut i friluft.

Tromsø har fem kirkeasyl: Tromsdalen og Elverhøy kirke, Baptistkirka, Apostoliske tro og Metodistkirka. Her bor tilsammen 22 kosovaalbanere: Fire barnefamilier og fem gutter på 16-17 år. Alle snakker litt norsk.

Det krever mye penger og stor grad av frivillig innsats for å drive disse kirkeasylene. Alle kirkene har behov for hjelp. Den enkelte kirke eller SOS rasisme kan kontaktes, dersom du er interessert i å gjøre en innsats.

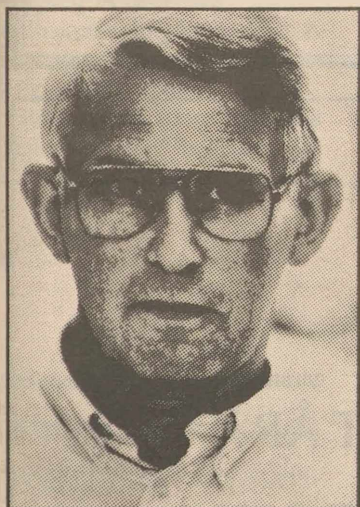
Ingen støtte til kosova-albanere

I juni i år sendte studenten Øyvind Eggen et brev til Universitetsstyret med forslag om en appell til justisministeren om å stanse hjemsendingen av kosova-albanske flyktninger. Saken ble ikke behandlet. Med fem mot fire stemmer ble det vedtatt at saken lå utenfor styrets beslutningsområde.

Hilde Klemetsdal og Lisa-Therese Amundsen (foto)

Skuffende

-Dette er et slag i ansiktet for studentene, sier Øyvind Eggen.
-Både Tromsø kommune og

-Jeg forventet full støtte til Eggens forslag, sier Ole D. Mjøs.

fylkeskommunen har gitt sterk støtte i denne saken. Derfor er det skuffende at Universitetsstyret ikke engang kan komme med en uforpliktende støtteerklæring.

Eggen reagerer også på grunnelsen for avslaget.
-Universitetet har en tradisjon for solidaritet, og har flere ganger engasjert seg i internasjonale saker. Dessuten ligger denne saken nært i lokalmiljøet, og studentene har brukt mye tid og ressurser på de kosova-albanske flyktningene som sitter i kirkeasyl i Tromsø.

-Å erklære dette universitetet for anti-rasistisk sone er å smykke seg med pene ord, sier han.

Rektor beklager

Skuffet over vedtaket er også rektor Ole D. Mjøs.

-Støtteerklæringen faller innenfor forlengelsen av menneskerettigheter, og det jeg ser på som universitetets ide. Jeg beklager sterkt utfallet av voteringen.

Det ble vedtatt med fem mot fire stemmer at styret ikke skulle

Øyvind Eggen (i midten) med Selim Peci (t.v.) og Muhamer Jucovic i Babtistkirken. Begge guttene er sytten år, og har flyktet fra serbisk militær-innkallelse.

behandle saken i det hele tatt. Flertallet besto av Oddvar Bogetvedt (IMB), Willy Mortensen (IMR), Morten Hald (IBG), Tor Dahl (IMR) og Gunn Kristoffersen (IMB). For behandling av

saken var rektor Mjøs, pro-rektor Bull og studentrepresentantene Ingrid P. Olsen og Tord Mortensen.

-Jeg forventet full støtte til forslaget da jeg la det fram for sty-

ret, fortsetter Mjøs. - Men flertallet fant saken for kontroversiell og partipolitisk, og mente at den falt utenfor universitetsstyrets område.

- Ikke vårt felt

-Personlig ville jeg hatt vanskelig for å stemme imot å sende en appell til justisministeren, forteller Oddvar Bogetvedt, avdelingsleder ved Institutt for Medisinsk Biologi, og representant i Universitetsstyret. Imidlertid var Bogetvedt blant flertallet som stemte imot en behandling av Øyvind Eggens forslag i Universitetsstyret.

Av Hilde Klemetsdal

For vanskelig

-Saken ville nok blitt enstemmig vedtatt dersom den hadde blitt

behandlet i Universitetsstyret, tror Bogetvedt.

- Men på grunn av dårlige kunnskaper om situasjonen i Kosova-Albania stemte jeg mot en behandling av Eggens forslag.

Saken var for komplisert, og vi ønsket derfor å være tilbakeholdne med uttalelser.

Tillit til regjeringen

Bogetvedt fant det vanskelig å ta stilling til saken.

-Saken ligger utenfor vårt normale arbeidsområde, og vi ville unngå å bevege oss inn på ulendt terreng. Vårt kunnskapsnivå tilsa forsiktighet og tilbakeholdenhet. Vi vet at situasjonen er vanskelig i provinsen, men det er ikke snakk om noen krigssituasjon. Beslutningen kan nok oppfattes som en tillit til den jobben regjeringen gjør i denne saken.

-Voteringen kan oppfattes som en tillit til regjeringens stilling i flyktning-politikken, mener Oddvar Bogetvedt.

(foto: Tromsøflaket)

**STUDENT
RADIOEN**
TROMSØ *FMI 105.6*

Mandag

07.30 Morrakvitter
11.05 Musikkspesial
15.00 God ettermiddag Tromsø
17.30 Ukas nye plater
18.30 Heavy Hour
19.30 Film-musikk
21.30 Radiobingo

Tirsdag

07.30 Morrakvitter
11.05 Musikkspesial
15.00 God ettermiddag Tromsø
22.00 Tropical Ekstravaganza
23.00 Elvisradioen

Onsdag

07.30 Morrakvitter
11.05 Musikkspesial
15.00 God ettermiddag Tromsø
21.30 Glam Slam
22.00 Kinosyndromet

Torsdag

07.30 Morrakvitter
10.05 Kinosyndromet
15.00 God ettermiddag Tromsø
21.30 Dalen-timen
22.30 Krimskrams
23.00 Jazzforum

Fredag

07.30 Morrakvitter
10.15 Dalen-timen
11.05 Musikkspesial
15.00 God ettermiddag Tromsø
20.00 Beatservice

Lørdag

13.30 Kultur påtvers
16.30 Electric Café
17.30 Tune-in

Søndag

10.30 Søndags-frokost
11.15 Populærvitenskapelig magasin
14.00 Musikkmaksimum
16.00 Elvisradio
17.00 Bleep-Culture

Universitetsbiblioteket

Avdeling for humaniora, samfunnsfag og jus

NYE FASTE ÅPNINGSTIDER

15. august - 15 juni:

08.00 - 21.00

Lørdager 10.00 - 14.00

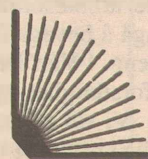
15. juni - 15. august

08.00 - 15.00

Åpningstiden om sommeren kan bli forandret om
treterminordningen krever det.
For åpning i forbindelse med julen; se eget oppslag.

VISSTE DU...

- AT VI FORETAR 21.000 BOKBESTILLINGER I ÅRET?
- AT VI REGISTRERER OG MOTTAR CA. 6000 NYE TITLER HVERT ÅR?
- AT VI HAR REGISTRERT OVER 20.000 TITLER SOM HAR VÆRT INNOM BOKHANDELEN I LØPET AV DE SISTE TRE ÅRENE?
- AT VÅRE KATALOGER PÅ CD-ROM GIR OSS OPPDATERT INFORMASJON OM HVILKE ENGELSKSPRÅKLIGE TITLER SOM KAN SKAFFES?
- AT FORLAGSSENTRALENS DATABASE GIR OSS OPPDATERT INFORMASJON OM DE ALLER FLESTE NORSKE TITLER?
- AT VI KAN HJELPE DEG MED EMNESØK PÅ NORSK OG ENGELSK?
- AT DET IKKE KOSTER NOE EKSTRA Å FÅ BØKER SPESIALBESTILT?

AKADEMISK KVARTER

Hovedgården, Universitetet i Tromsø, 9005 Tromsø. Tlf 083-44920

Universitetsglasnost

Tre mellomfags-studenter til Arkhangelsk...

Grensa mot øst blir stadig åpnere - det gjelder også for oss på universitetet. I høst reiste tre studenter fra russiskseksjonen på Institutt for språk og litteratur (ISL) til Arkhangelsk for å ta den russiske kulturen i nærmere øyesyn. Universitetet i Tromsø har på sin side tatt imot ti studenter fra Arkhangelsk.

Av Kari Myklebost

Dette er en del av en utvekslingsavtale mellom Universitetet i Tromsø (UiTø) og Pomorskij Statlige Universitet for pedagogikk i Arkhangelsk. Ideen til avtalen ble lansert på Barenstregion-konferansen i april i år. Både den norske og den russiske utenriksministeren var til stede på konferansen, og det ble vedtatt at den hittil forholdsvis vage samarbeidsavtalen mellom Norge og nordvest-Russland skulle fylles med konkret innhold.

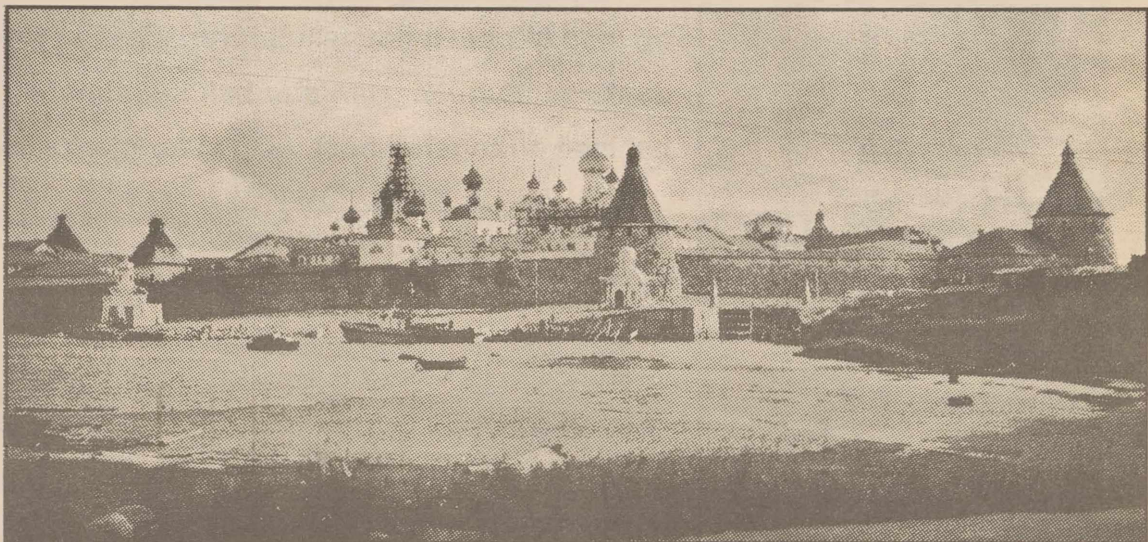
Føler seg velkomne

Tilbakemeldinga fra de norske studentene i Arkhangelsk er nå langt udelte positiv: - Befolkninga i nord-Russland er generelt veldig begeistra for

nordmenn, og vi føler oss virkelig velkomne her, sier de tre. Også de praktiske forholdene er gode. Studentene er innkvartert på et vanlig, russisk studenthjem, hvor det er pussa opp to etasjer spesielt med tanke på utvekslingsavtalen. - Vi bor altså sammen med russere på vår egen alder, noe som absolutt er en fordel for det språklige utbyttet.

Økonomiske problemer

Avtalen er basert på gjensidig utveksling av studenter. I utgangspunktet var det meninga at de norske studentenes opphold i Arkhangelsk skulle bli dekket av den russiske sida, mens UiTø tok på seg å dekke utgiftene til de russiske studentene som kommer hit. Dette har vist seg å være vanskelig i praksis - så langt har UiTø mottatt ti studenter fra Arkhan-

Tre Tromsø-studenter opplever nå Russland i Arkhangelsk. Bildet er av klosteret like utenfor byen.

Foto: Ottar

gelsk, mens det fra norsk side bare er tre studenter som har fått mulighet til å reise til Russland.

- Dette har å gjøre med den vanskelige økonomiske situasjonen som Russland er i nå, sier Fritz Jensen ved Roald Amundsen-senteret. Han er en av de som har jobba med å sette opp et konkret budsjett for avtalen. - Vi har fått bevilga 200 000 kroner fra UD for å ivareta den norske delen av avtalen. I tillegg har vi fått 20 000 kroner som støtte til de norske studentene, i og med at den russiske sida har lite å bidra med økonomisk, foreløpig. Vi regner

med at dette er noe som vil gå seg til etterhvert. Nå har vi i alle fall fått i gang en prosess. Vi er allerede i gang med forhandlinger med UD om bevilgninger fram til 1996, og vi har gode forhåpninger.

Avtalen innebærer også oppstart av et senter for norsk språk og kultur ved Pomorskij-universitet. Dette er et tilbud til russiske studenter som ønsker å lære norsk. Tanken er at studentene - etter ei viss tid med språkundervisning hjemme i Arkhangelsk - skal få tilbud om å reise til Norge og praktisere sine kunnskaper. Så

langt er det oppretta en norskklasse med 15 elever.

Flere prosjekter på gang

I tillegg til tilbudet i Arkhangelsk, er det også snakk om å starte opp lignende prosjekter i Apattiti og Murmansk. Også universitetet i Sankt Petersburg har vært inne i bildet, selv om byen rent geografisk ikke kan sies å inngå i Barentsregionen. Her er det i første omgang snakk om å opprette et apparat som kan ta seg av norske studenter som ønsker et opphold i "det nordlige Venezia".

...og ti russiske studenter til Tromsø

Spenninga var stor på universitetet i Arkhangelsk i høst. I forbindelse med den nynnngåtte utvekslingsavtalen mellom universitetet i Tromsø og Pomorskij Statlige Universitet for pedagogikk, skulle ti russiske ungdommer få reise til Norge for å studere dette høstsemesteret.

Av Kari Myklebost og Lisa-Therese Amundsen (foto)

Den 23. august ankom russerne Tromsø, og ble innkvartert på studenthyblene i Ørndalen. Utopia har snakket med en av studentene, Katja Bykova.

-Vi fikk beskjed om at vi selv var ansvarlige for å sette opp et program for hvordan vi kunne bruke tida i "utlendighet" på best mulig måte. Vi fikk vite at reise og opphold ville bli dekket, og at

Fra Arkhangelsk til Tromsø: Bak: Sasja, Sasja og Sasja. Fremme fra venstre: Katja, Svetja, Tanja, Lena, Tanja, Irina og Lena.

vi ville få norskundervisning. For oss har avtalen fungert kjempefint. Vi fikk selv ansvar for å "finne" våre egne fakulteter og ta kontakt med studieveilederne der, slik at de kunne hjelpe oss til rette. Selv har jeg vært innom på Appu,

og ble deretter sendt videre til Lærerskolen. Jeg forklarte dem at jeg var interessert i å se hvordan undervisninga foregår i norske barneskoler, og dermed fikk de i stand en avtale med Borgtun skole for meg.

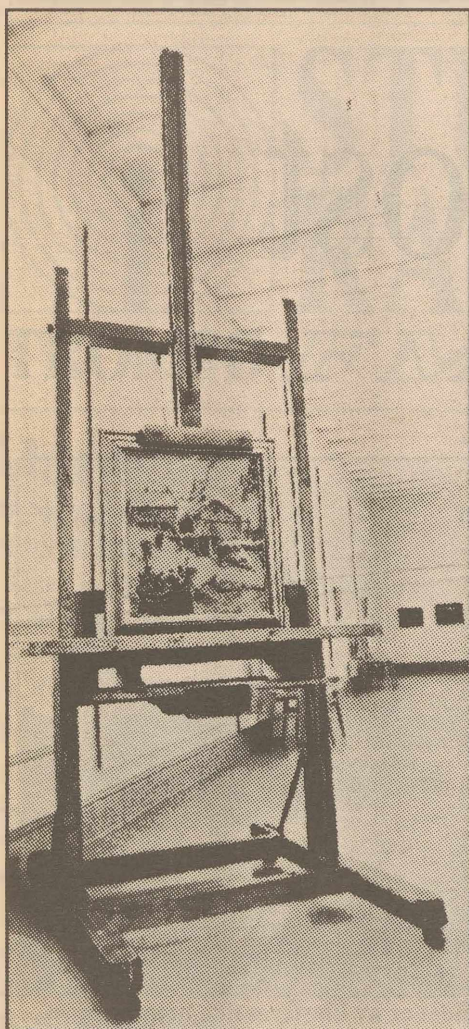
Lite språkundervisning

De andre studentene har gått fram på omtrent samme måte; på dagen følger de forelesninger sammen med norske studenter, og to ganger i uka møtes de til kveldsundervisning i norsk. I til-

legg jobber de fleste med hovedoppgaver som skal leveres på universitetet hjemme i Arkhangelsk over jul.

- Det eneste minuset med avtalen er at vi har alt for lite språkundervisning. Ingen av oss kunne noe norsk da vi kom, og i og med at vi skal være her i bare fire måneder, kunne vi trenge et mer intensivt undervisningsopplegg for virkelig å få utbytte av oppholdet. Katja er allikevel på ingen måte skuffa over opplegget så langt: - Vi fikk jo heller ingen konkrete løfter om hva slags undervisning vi ville få før vi dro; vi kunne komme med ønsker og egne forslag, og så skulle den norske sida prøve å oppfylle disse så langt de kunne.

Ingvild Broch ved ISL kommenterer undervisningsopplegget slik: -Det var klart allerede fra begynnelsen av at norskundervisninga ville bli forholdsvis begrensa. Vi har rett og slett ikke satsa på å sette opp egne norskklasser for de russiske studentene som er her nå i høst. Dette har sammenheng nettopp med det faktum at de ikke har noe grunnlag i norsk fra før av. Den neste gruppa med studenter vil derimot ha fått endel undervisning ved det nyoppstarta norsksenteret før de kommer hit, og vil ha mye bedre forutsetninger for å følge vårt opplegg.

Utstilling trenger kunst

-Vi har allerede fått inn akvareller, oljemalerier og kanskje det til og med blir hestehodeskulpturer, sier Per Helge Nylund fra Studentersamfunnet. Han står bak kunstutstillingen som Samfunnet skal arrangere i høst. -Og vi tar gjerne imot mer.

Av Marianne Tønnessen og Geir K. Ronland (foto)

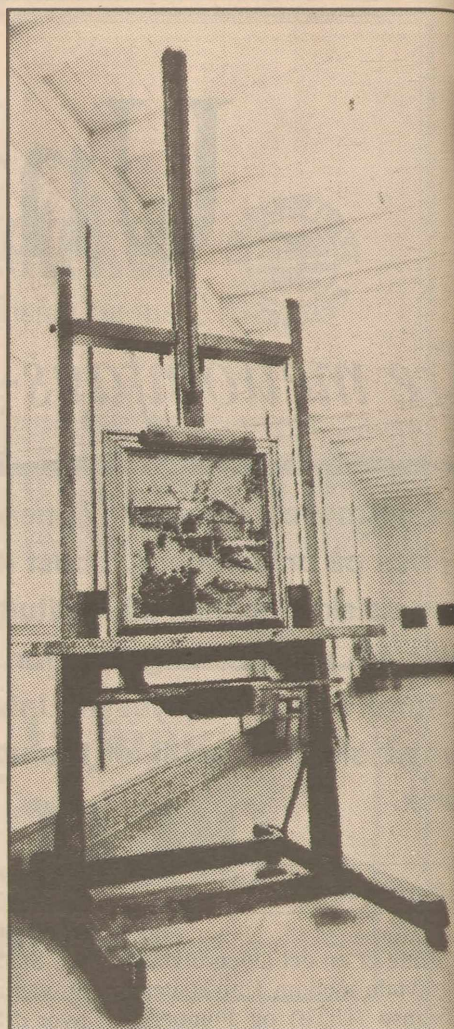
- Fra 6000 studenter på universitetet må det være mye å hente, så ta med alle slags tegninger, malerier og skulpturer og vis fram! oppfordrer han.

Kunsten vil bli stilt ut i Vandrehallen på ISV, det er det store rommet etter at du kommer inn fra veien, og den vil bli stående der fra 12. til 27. oktober. Det vil bli

premiering ved en fagkyndig jury, og antakelig kan kunstnerne få lov å selge verkene sine.

Per Helge Nylund legger vekt på at utstillingen er for amatørkunstnere, og de tar gjerne imot flere ting fra samme person. Men foto holdes utenfor utstillingen, siden Fotklubben har egne konkurranser og utstillinger.

- Det koster ikke noe å være med, sier han. - Bare ta kontakt med oss så fort som mulig på Samfunnets kontor i Hovedgården.

Få målbevisste studenter i Tromsø

TSI-stafetten, studentenes eget løp, var nesten uten studenter. Jeg stusset over hvor lite folk det var i startområdet ti minutter før start. Måtte bare konstantere at det ikke var flere som var med. Så enkelt var det. Men så var det jo starten på en stafett jeg skulle se, og en stafett har som kjent flere løpere ute i løypa.

Av Kim Bye Bruun og Brynjar Indahl (foto)

130 deltakere var klare til å gi alt på årets TSI-stafett arrangert av Tromsø studentenes idrettslag (TSI). Personlig mener jeg at et universitet som har 6000 studenter, bør klare å stille med flere studenter på startstreken. Det var nemlig ikke mange studenter å se, men desto flere bedriftsidrettslag.

Det var ikke mange løpere som var klare til start på startstreken. På en stafett er det nemlig slik at de fleste løperne står ute i løypa og venter. Stafetten bestod av ti etapper.

Så var det tre minutter til start: De ansvarlige hadde tydeligvis en vanskelig jobb med å holde styr på de 13 startende: - Pinna, kom å hent pinna her hos mæ! Roger Jensen, en av arrangørene, hadde en kjempejobb med å få delt ut alle pinnene. Ett minutt før start var det fremdeles ett lag som ikke hadde hentet sin, og det var en

TSI-stafetten er et viktig høydepunkt for en liten del av Tromsøs befolkning. Når starten går, bør konsentrasjonen være på topp.

stund fare for at antallet startende skulle bli 12. Men heldigvis, mannen som skulle løpe første etappe kom seg til startstreken i tide.

Jeg benyttet tiden før start til å studere resultatlista fra løpet i 1992. Vinner: Mack B.I.L.; nr. 2: Statens vegvesen; nr. 3: Medisin

kull -90. At Statens vegvesen ble nr. 2 sier vel litt om nivået, tenkte jeg. Jeg trodde de var forferdelig trege, men det var tydeligvis feil. Her har de vist det motsatte. Mytene om dem er kanskje ikke for tjent. Lenger nede på lista finner jeg noen som kanskje var studen-

ter: Steinbitene, Kjemigruppen Ester og Ferskvannsbiologene.

Startpistolen smalt og løperne sprang avsted. Noen fortere enn andre, men fremover gikk det. Rundt hele Tromsøya. De første var ventet i mål ca. 1 1/2 time etter start, jeg orket ikke vente.

En stafett er ikke særlig publikumsvennlig. Jeg gikk dermed hjem uten vinneren. Men, pytt hva gjør vel det? Det viktigste er ikke å vinne, men å delta.

KULTUR

TEATER

Mathias Calmeyer:

“Etter Macbeth følte jeg en rus ulikt alt annet. Jeg spurte faren min om en skuespiller kunne forvente å oppleve dette ofte, og han mente det skjedde en gang hvert 5. år, om man var heldig. Jeg har opplevd det tre ganger i løpet av de fire siste årene nå...”

Mathias Calmeyer smiler ettertenksomt. Jeg sitter på Teaterkafeen - det skal ikke være noen tvil om at mannen jeg har foran meg er skuespiller - for å finne ut mer om denne Calmeyer som i løpet av et par år har hatt hovedrollen i to av Hålogaland Teaters største drama-oppsætninger. Han kom til Tromsø i 1990, og har siden da hatt en mengde større og mindre roller i teaterets stykker. I fjor hadde han hovedrollen i Shakespeares *Macbeth*, og for tiden er han å se som tittelkarakteren i et nytt drama av samme forfatter, tragedien *Othello*. Hva er det som gjør at nettopp han velges ut til disse prestisjetunge oppgavene?

- Vel, jeg vet egentlig ikke så mye om hvorfor jeg ble valgt som *Macbeth*, åpner Calmeyer etter å ha tygd litt på spørsmålet. Når det gjelder *Othello* kommer det kanskje av at instruktøren (Jos

Groenier) ikke liker å bruke det “åpenbare valget” i en gitt rolle. Typecasting er ikke hans stil, og kanskje var det derfor han valgte en gal og grusom *Macbeth* til å portrettere den sindige og høviske *Othello*. Det gjør at skuespilleren må anstrenge seg ekstra hardt. Forøvrig så må det jo nevnes at *Othello* har fire store mannlige roller, og at tittelrollen har mindre tekst enn for eksempel rollen som *Iago*. Jeg må jo likevel håpe at valget av meg hadde med mine evner som skuespiller å gjøre.

Når Mathias Calmeyer kommer inn på Shakespeares er det tydelig at dette er en dramatiser han har sansen for. Han snakker med innlevelse om karakteren *Othello*, og har åpenbart arbeidet iherdig med å komme innpå figuren. Han beskriver prosessen med å finne essensen i en rolle som en blanding av hardt detektivarbeid og en psykologisk

karakterstudie. Første skritt er for han å sette seg inn i den historiske bakgrunnen, for å se på det som ligger som en ramme rundt selve basisteksten. I *Othello* har dette vært viktig blant annet for å forstå figuren som en representant for en fremmed kultur.

- I mange oppsettninger fremstilles *Othello* som en afrikaner. Hvis man undersøker det nærmere virker det mer sannsynlig at han skulle være perser eller noe liknende. Det at han portretteres som afrikaner kommer vel mer av tradisjonen fra Shakespeares tid, da det var på moten blant de rike å ha en negertjener i stua - helst en pygme - og at dette har blitt en konvensjon i stykket.

Calmeyer har med sitt rastafariflettede hår, samt hud som har vært igjennom solarium-behandlinger med en frekvens som ville få det til å gå kaldt nedover ryggen på en kreftforsker, fått et

eksotisk utseende som passer rollen.

- Hovedtyngden av forbedelsene ligger likevel ikke i faktastudier, men i arbeidet med å nilese teksten for å se hvem karakteren er. Hvordan fremstilles han av sine venner og fiender? Hvordan oppfatter han seg selv? Man må gå dypt inn i det. Jeg har spurt meg selv hvordan *Othello* kan elske kona si så sterkt at han dreper henne for å bevare det opphøyde minnet han har av henne. Mye av oppgaven består også i å lete etter ting i meg selv som hjelper meg å skape *Othellos* karakter. Det er viktig å unngå ensidighet i en rolletolkning, uansett om det gjelder *Macbeth* eller *Othello*. Alt har mer enn en side, og det må man få frem.

Othello blir ofte beskrevet som en studie av sjalusisens natur, og Mathias Calmeyer mener det er et utrolig komplisert system

som fremstilles, med få sikre sannheter.

- Skyldspørsmålet i sjalusi er en viktig del av *Othello*. Selv om *Iago* er den som setter ballen i bevegelse så er det *Othello* selv som tolker det som blir sagt og bygger videre på det. Holdningen hans er for såvidt “Jeg må vite det, men får jeg vite det, så dør jeg”. Han finner bevis fordi sjalusien gjør at han etterhvert ønsker å finne det. “Den som tviler har allerede bestemt seg”, sier han ved en anledning uten å tenke på hvor godt det beskriver hans egen situasjon.

Mathias Calmeyer har et godt forhold til Shakespeares verker. Ifølge han selv har *Macbeth* alltid vært drømmerollen, og det å få spille rollen tidlig i karrieren var en stor opplevelse. Særlig når man i tillegg fikk gode kritikker for tolkningen. Når han blir spurt om han ser noen likhetstrekk mel-

S
J
A
L
U
S
I
E
N
S

SCENE

“En Midtsommernattsdrøm”, “Macbeth” og “Othello”. Tre av verdens best kjente og mest spilte drama, og en del av den europeiske kulturarven vi har etter dramatikerens som selv etter 400 år spilles til en hver tid et eller annet sted i verden. Hålogaland Teater har påtatt seg oppgaven med å bringe William Shakespeare ut til det nordnorske folk, og hadde nylig premiere på Othello.

Ketil Høegh som Iago

Hålogaland Teater (HT) har allerede hatt fire teaterpremierer denne høsten, og Othello kommer på et tidspunkt da suksessen med Ronja Røverdatter fortsatt henger igjen.

I forbindelse med denne tredje, og foreløpig siste, Shakespeare oppsetningen har HT hentet inn kompetanse fra utlandet i form av nederlenderne Jos Groenier og Reinier Tweebeeke. Førstnevnte har ansvaret for både regi, scenografi og kostymer, mens Tweebeeke har konstruert den imponerende lyssettingen.

I likhet med HTs tidligere to Shakespeare-oppsetninger er det Ragnar Olsen som har hatt ansvaret for å oversette stykket til nordnorsk, og han har også denne gangen lyktes i å bevare Shakespeares frodige språk der så mange andre oversettere har latt seg friste til å forfine det.

Stykket skildrer den tragiske historien til den mauriske militæroffiseren Othello og hans elskede Desdemona. Rammen er Venezia i middelalderen/renessansen, selv om HTs oppsetning så langt råd er forsøker å gjøre historien uavhengig av tid og rom. Gjennom et nett av intriger spunnet av den misunnelige Iago, blir Othello brakt fra å være en lykkelig og hengiven ektemann, til en paranoid og sykkelig sjalu morder.

Othello er først og fremst en skildring av sjalusisens system og vesen. Vi ser hvordan selv den sterkeste og edleste kan bukke under for sjalusien, og hvor umu-

lig det er å kontrollere denne destruktive kraften som har makt til å ødelegge både deg selv og dine omgivelser.

Scenografien er i utgangspunktet enkelt lagt opp. Kulisser er utelatt, slik at den metallkledte scenen blir den samme for såvel Kypros grønne skoger som for Venezias palasser. Dermed er det opp til skuespillerne selv å skape troverdige tablåer. De har allikevel en solid støtte i Reinier Tweebeekes lysdesign. Lyset gir liv til den i utgangspunktet så kalde scenen, og understreker de stemningene som skapes av skuespillerne.

Fraværet av kulisser er med på å gi stykket et preg av tidløshet. Dette underbygges av kostymene. Jos Groenier har unnlatt å bruke epokemessig korrekte kostymer, og har istedet funnet frem til en unik stil som er vanskelig å tidfeste.

Hålogaland Teater presenterer i Othello et tvers igjennom profesjonelt ensemble, der både hovedrollene og de mindre karakterene fylles av skuespillere som kan sitt fag.

Mathias Calmeyer som Othello gir til å begynne med et portrett av en sindig, pålitelig og dyktig soldat som samtidig er en kjærlig og hengiven ektemann. Dette forandrer seg etter hvert som sjalusien vokser, og Calmeyer får på en utmerket måte frem tvilen som river i Othello og som driver han til vanvidd. Han fremstiller også med dyktighet Othellos an-

nerledeshet i oppførsel og tenkemåte, som et barn av en fremmed kultur.

Ketil Høegh som Iago gir oss et nyansert bilde av et fordervert menneske som besatt av hevnlust ødelegger andres liv for å ende opp som sitt eget offer. Rollen som Iago er meget krevende, med en tekstmengde som langt overgår Othellos.

Stykkets Desdemona, Janne Cathrin Langaas, er mer lavmælt enn sine mannlige motspillere. Dette er en del av rollen, og Langaas skildrer Desdemona som et uskyldig offer for såvel Iagos hevnlust som Othellos sjalusi.

Knut Walle kler rollen som Desdemonas far med kraft og storhet, og er sammen med John Sigurd Kristensen i rollen som her-tugen øvrighetens representanter i stykket. Kristian Fr. Figenshow jr. fremstiller den godtroende og letturtle Rodrigo, enda et av ofrene for Iagos manipulasjoner. Han gjør en humoristisk, men samtidig troverdig rolletolkning, og trenger knapt å gjøre mer enn en grimase for å få publikum til å humre.

Etter et to og en halv timers dykk ned i sjalusisens verden sitter jeg igjen med en rekke tanker og inntrykk. Forferdelse, forståelse og uro. Men fremfor alt glede; glede over at Tromsø er så heldig å ha en institusjon som Hålogaland Teater.

Geir Martinsen
Foto: Ola Røe

de tilsynelatende så forskjellige figurene Macbeth og Othello. Calmeyer en kort og røykfylt pause før han svarer.

- Det finnes en sammenheng mellom Macbeth og Othello. Sistnevnte går fra å være en mann i balanse, til en tragisk skikkelse som på slutten av stykket blir mye til felles med Macbeth. Han fremtrer i begynnelsen som sitt maktpill. Kanskje kan man se Macbeth som en som allerede forbi det stadiet Othello drives mot.

Midt i tankerekka avbryter Mathias av to ungdommer som er blant publikum på prøvene i forveien. De gratulerer ham med innsatsen i Othello. Han røpker noen ord, og setter tydeligvis pris på å få tilbakemelding fra dem som virkelig teller; publikum.

Det er helt åpenbart at Mathias Calmeyer trives med å være skuespiller. Han har et reflektert forhold til faget sitt, og det var alt annet enn tilfeldig og uoverveid at han endte opp i et slikt yrke.

Etter en oppvekst der teateret var en del av dagliglivet virket en skuespillerkarriere som det mest naturlige. På tross av dette ønsket Calmeyer nøye over hva han gjorde. Han tilbrakte 3 måneder i Østen for å vurdere fremtiden. Til slutt kom han frem til at det var skuespiller han ville bli, og kom etterhvert inn på teaterskolen. Med Joachim Calmeyer som far visste da også Mathias i utsetning til mange andre håpefulle hva han gikk til. Familiebakgrunnen har altså vært verdifull?

- Den har selvsagt det. Av og til - særlig i løpet av tiden på teaterskolen - har det vært slitsomt å være "sønnen til Joachim Calmeyer", men det har brakt med seg en bevissthet om bransjen. Jeg hadde sett hva det ville si å være skuespiller; jeg kjente allerede til utfordringene, så vel som de gode sidene. Det var få illusjoner å knuse hos meg. Dessuten vet familien hva jeg driver med, så jeg har ikke å hente der.

I løpet av sine tre år ved Hålogaland Teater har Mathias opplevd flere triumfer som skuespiller. Han har lyktes i faget sitt, og det er fristende å spørre om hva som er neste skritt på veien. Har han tenkt å bli ved teateret i byen?

- Jeg kom hit til teateret mye på grunn av den demokratiske styreform du finner her. Jeg er den typen menneske som ønsker innflytelse over min egen arbeidssituasjon, og jeg legger meg gjerne bortifra hvordan ting drives. Derfor avhenger alt av utviklingen videre fremover ved HT. Om det år skal det tilsettes ny teaterchef, og det er viktig for meg å ha en leder jeg kan samarbeide med. Uansett så må man jo flytte på seg for eller siden, selv om man trives godt med situasjonen.

Teaterkaféen er etterhvert full av folk på vei hjem fra arbeid og universitet. Intervjuet er over; det er travle tider, og flere gjøremål venter før kveldens forestilling. Etter å ha forsikret seg om at Othello-cap'en sitter som den skal, forsvinner en maurisk militæroffiser i jeans og dongerijakke ut i Tromsøs gater.

Tekst: Geir Martinsen.
Foto: Ola Røe

FILM

FILMKLUBBEN FREMOVER

Fredag 1 okt. viser filmklubben **Dagen Gyr**, laget i 1939 av den franske kultregissøren Marcel Carné. Filmen kan beskrives som en poetisk undergangskildring - vi går inn i en slags underverden av kriminalitet, desperasjon, desillusjonert og fremmedgjøring. Helten (eller rettere sagt antihelten) er den dødsdømte Francois. Han har begått et mord og sitter nå på sitt rom i en enslig høyblokk mens politiet stadig rykker nærmere. Han tenker tilbake på de siste dagene før mordet og hva som førte til det, på den vakre blomsterpiken Françoise og den sleske hundedressøren Valentin. Arbeidet som sandblåser på en fabrikk har ødelagt hans lunger, og i det hele tatt kan filmtittelen tolkes som ren ironi. Ikke desto mindre har filmen fått klassikerstatus.

Lørdag 2 okt. er det klart for **The Naked Spur** av Anthony Mann. En westernfilm, men en anderledes westernfilm, der heltens interne konflikter står i sentrum. Helten er den ensomme og splittede Howard Kemp (James Stewart) som sammen med to medhjelpere drar ut for å fange skurken Vandergoat. Dusøren skal han bruke til å kjøpe tilbake familiens eiendom. Men Vandergoat er en manipulerende menneskekjenner, og når de endelig har fanget ham spiller han de tre ut mot hverandre. Kemp blir tvunget til å konfrontere seg med seg selv. Landskapet står sentralt i denne filmen. Det er et sterkt samspill mellom menneske og natur, hvor naturen kan sies å illustrere det menneskelige dramaet.

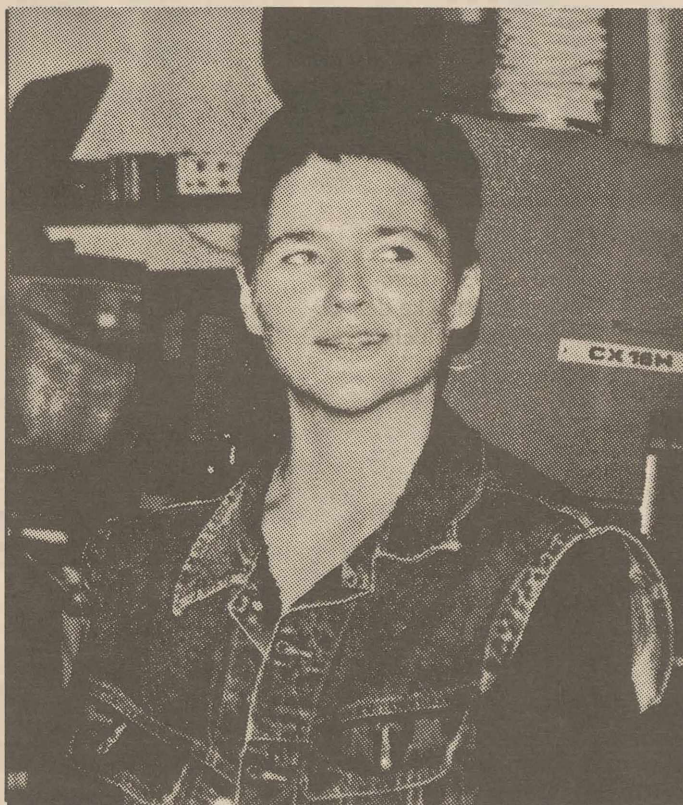
Blod og gørr blir det når filmklubben viser **Braindead** fredag **8 okt.** (nb: nattvisning!) Den er omtalt som splatterfilmen over alle splatterfilmer, og er laget av Peter Jackson, mannen bak "Bad Taste" og "Meet the Feebles". Det handler om 25 år gamle Lionel, som kjemper iherdig med en dominerende mor og et stadig økende antall zombier i huset. Blod, gressklippere og kjøkkenmaskiner er noen stikkord, men for de litt lettskremte kan man opplyse at zombiene er mer morsomme enn skumle og at filmen er en slags skrekkkomedie.

Med **Rødskjegg** (lørdag **9 okt.**) forsøkte den japanske messterregissøren Akira Kuurosawa å overgå seg selv. Kritikken av filmen tyder på at han klarte det. Handlingen foregår på en legeklinikk i Japan på begynnelsen av 1800-tallet. Toshiro Mifune spiller overlegen "rødskjegg" som virker både arrogant og tyrannisk. Men etterhvert viser han seg som en varm og humoristisk mann med omtanke for sine medmennesker. Han gjør det han må gjøre fordi omstendighetene krever det. En film alle filmelskere bør se.

Tekst: Christine Haraldsen

Filmens egentlige helt!

Det er en våt og kald søndagskveld i Tromsø. Vi nærmer oss med raske steg Verdenteatret kino. Etterhvert som vi nærmer oss blir folkemengden utenfor mer og mer dominerende. Dvaske gutter og oppstasete jenter står i små grupper utenfor kinoen. De konverserer dannet om gårsdagens opplevelser og snøen som falt ifjor. Men hva gjør vi midt i dette mylderet forventningsfulle mennesker. Vi skal på kino, men ikke for å se film. Vi er på jakt etter filmens egentlige "Helt"!

Kinomaskinist Anne-Lise Hansen

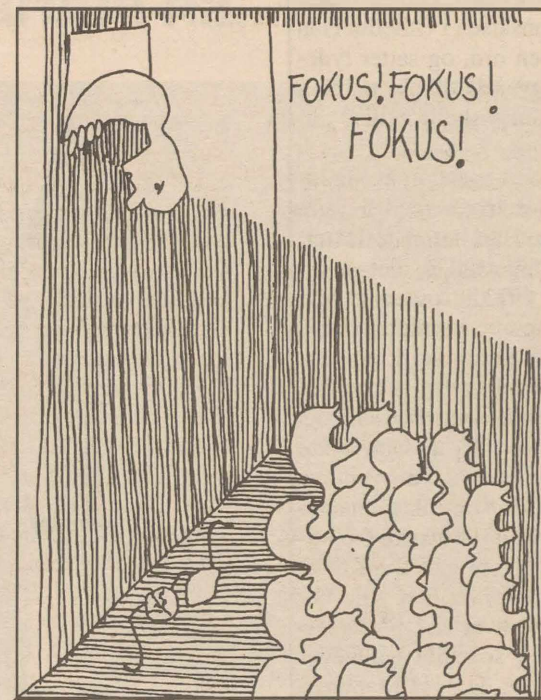
Vi brøyter oss forbi folkemengden utenfor Verdenteatret. På den store murveggen på siden av verdensteateret ser vi en liten blå dør. Vi skal treffe kinomaskinisten. På toppen av trappen stopper vi et øyeblikk og strammer oss opp. Med "Cinema Paradiso" friskt i minne trer vi inn i maskinrommet og får oss et aldri så lite sjokk. Våre innbarka oppfatninger om at kinomaskinister skal være menn som ikke har gjort noe annet i hele sitt liv enn å vise film, slår totalt feil. Foran oss står kinomaskinisten, en ung dame ved navn Anne Lise Hansen. Vi ser oss litt forvirret omkring før vi slår oss ned i en ledig stol.

I rommet rundt oss står det to store maskiner og en litt mindre. Vi får oss forklart at de to store maskinene er 35mm fremvisere og den lille en 16 mm fremviser, som forøvrig sjelden er i bruk. Men hva skal dere med to 35 mm

fremvisere. Dere kan jo bare vise en film om gangen, eller?

- Vi er nødt til å ha to fremvisere når vi blander over. Det fungerer slik at man viser halve filmen på hver av fremviserene. Man bytter fremviser midt i filmen. Dette legger imidlertid ikke publikum merke til. Man skal se meget godt etter hvis man skal kunne se når maskinisten blander over fra den ene til den andre. Det er selvfølgelig ikke alltid man er like heldig med å blende over. Så noen ganger er det enklere å se enn andre ganger. Grunnen til at vi må bruke to fremvisere er at vi ikke har store nok spoler til å få hele filmen innpå, forteller Anne Lise mens hun starter fremviseren med reklamefilm.

Siden 1916 har Verdenteatret vært kino og er landets eldste sådan, men hvor lenge har du jobbet her Anne Lise?

- Jeg har vært her i fire år. Jeg begynte som billettselger og vakt i døren. Jeg gikk deretter over til å jobbe i maskinrommet. Der hadde jeg forøvrig ett og halvt års opplæring før jeg fikk lov til å snurre film alene. Jeg er den eneste kvinnelige kinomaskinisten i Tromsø, blant tre mannlige kollegaer, forteller Anne Lise. I neste øyeblikk spretter hun opp av stolen for å starte hovedfilmen som idag er "Dennis". Før hun i neste øyeblikk er på plass igjen og vi kan forsette intervjuet.

På bordet foran oss står fjernsynet og flimrer.

Tanken slår meg: Svikter dere filmen som kunstnerisk medium og isteden hengir dere til fjernsynets kommersielle forsøpling?

- Nei, men det blir ofte litt kjedelig å se den samme filmen gang etter gang. Så det kan være greit å se litt på fjernsyn iblant. Det blir jo også ofte litt ensomt her oppe i maskinrommet, betror Anne Lise oss.

Tenker du ofte på på publikummet nede i salen når du sitter her oppe?

- Ja, jeg vil at publikum skal mest mulig ut av kinobesøket sitt. Når det for eksempel gjelder musikk før filmen så prøver jeg å spille musikk som passer til filmen jeg skal vise. Det gjelder å ha publikum i den rette stemningen. Det hender også rett som det er at jeg skrur opp lyden når det kommer musikk i filmen, for gi publikum litt ekstra. Folk som kjenner meg sier at de kan høre når jeg er på jobb, forteller Anne Lise oppglødd.

Filmen er slutt, maskinene er stoppet, salen er tom, vi tusler hjem sammen med publikummet på "Dennis". Hvem som var filmens egentlige Helt fikk vi aldri svar på.

Tekst og foto: Jørgen Flint
Tegning: Dina Roll-Hansen

på første rad i mørket

Det er mye nytt å glede seg til på de kommunale kinoene i Tromsø. Først og fremst **Totos Meritter**, en belgisk film av Jaco Van Dormael som har erobret blant annet Publikumsprisen i Cannes og FELIX for Beste debut og Beste manus. Denne bittersøte og ironiske komedien handler om Thomas Van Hasenbroeck, som ble forbyttet med nabogutten Alfred ved fødselen. Thomas' barndom er heller trist, mens den ekle Alfred vokser opp i et rikt hjem og nyter godt av alle godene Thomas egent-

lig skulle ha fått. Bedre blir det ikke når Alfred legger an på Thomas store kjærlighet, nemlig hans søster. Nå sitter Thomas på gamle hjemmet og er overbevist om at Alfred har stjålet livet hans - og han bestemmer seg for å ta hevnen. I skuddlinjen er en ekte amerikansk thriller om den tøffe og kompromissløse Secret Service-agenten Horrigan (Clint Eastwood). Som presidentens livvakt er han beredt på å ofre sitt liv for fedrelandet, men hjemseskes av sitt livs nederlag: mordet

på Kennedy, som han ikke fikk forhindre. Han får sjansen til å gjøre det godt igjen når den gale, potensielle presidentmorderen "Booth" (John Malkowitch) kontakter ham. Klarer Horrigan det denne gangen? Omtrent 1 oktober kommer **Sliver**, en amerikansk thriller med den besnærende undertittelen: "Du liker å se på - du også." Ifølge produsenten vil filmen oppleves som et elektrisk sjokk fordi den utforsker den hemmeligste av alle våre fantasier - nemlig

kikkeren i oss. Sharon Stone (i Basic Instinct) spiller en ung kvinne som innleder et forhold med sin nabo og blir dratt med inn i hans mystiske og hemmelige verden.

Ellers kommer **Dennis** til å forsette - den lille amerikanske ramppeungen med sprettert og energioverskudd - en "festlig" film for barn i alle aldre.

Tekst: Christine Haraldsen

BOK

Andenes hus

Isabel Allende

Isabel Allende er fødd i Chile i 1928 og er niesa til den myrda presidenten Salvador Allende.

Gjennom skildringa av eit familie dynasti fortel ho om Chile si historie frå århundreskifte og fram til mordet på president Allende i 1973. "Andenes" hus er den første romanen hennar og kom ut i 1982-på norsk i 1984

I boka følgjer vi fire generasjonar sterke kvinner. Det er gjennom deira auge at historien blir fortald.

Frå oldemor Nivea sine briljante bortforklaringar av den yngste dottera sine magiske emner, til oldebarnet Alba under revolusjonen og kuppet i 1973. Det er ein frodig og fargerik roman.

Isabel Allende blir faglitterært plassert i "båsen" magisk-realisme. Ho let fantasien folde seg livlig ut i vakre, forføreriske, groteske, humoristiske, morbide, varme, vanvittige bilete. Vi treff Rosa den skjønne med porselenskvit hud og med eit mystisk grønnskjær i håret. Ho broderer ukjende mønster på familien sine dukar og blir tilbedd på avstand av alle gutane i landsbyen, noko ho tek med stoisk ro. Rosa er fullstendig heva over denne verda og når ho døyr blir håret hennar irrgroent...

Søstera Clara, den klarsynte mediterar, får bestikk til å sveve i lufta og spår søstera Rosa sin død.

Bestekameraten hennar, hunden Barabbas, er ein bastard som minnar om ein blanding av hest og hund.

Hunden har ho fått av sin eksentriske onkel Marcos, som lærer Clara å tåle smerte og utbetre sin clair voyance. Barabbas følgjer Clara overalt der ho går, og vik aldri frå sida hennar, unnateke når hans seksuelle trong blir for sterk... Då vender han tilbake(han er ein enorm kjøtar) med den utkåra tispas spidda på sine edlare delar.

Clara giftar seg med gruvearbeidaren Esteban Trueba, som etterkvart opparbeidar seg ei formue. Ho får tre barn med han, deriblant dottera Blanca. Esteban blir gårdseigar, gjennom han får vi sjå at og i Chile står småbøndene nederst på rangstigen. Han nektar leilendingane sine skulegong og mislikar sterkt Blancas nære kontakt med Pedro Garcia, ein fattig bondegut som blir Blancas elsker og nære ven.

Pedro Garcia er romanen sitt svar på sangaren Victor Jara. Han syng sangar om betre tider då bøndene har skulegong, klasseskilje er oppheva, sin kjærleik til Blanca som han er tru mot til sin død.

I løyndom får dei dottera Alba. Ho blir ein reinbarka sosialist-stikk motsatt av bestefaren Esteban, som vil halde fram med å undertrykke bøndene.....

"Andenes hus" er spekka med romantikk, inntriger, mystiske ander, terrorismen sitt blodige andlet, truskap, svart humor, venskap, og framfor alt: Vidsynte kvinner.

Romanen er inga moralsk peikepinne, men ei varm skildring av Chiles mange samfunnsklasser og eventyrlige personlegdomar. "Andenes hus" anbefalast på det sterkaste i mørke haustnetter med ein varm kopp te og ei deilig dyne i nærleiken. Du vil garantert drøyme søte drøymar...

Det er satt i gang ei innspeling av boka og filmen ventast etter jul.

Bibliografi:

Andenes hus-1982
Om kjærlighet og skygge-1986
Eva Luna-1988
Eva Luna forteller-1990
Den endeløse planen-1992

Omtalt av Solveig Kavli

BLODIG ALVOR FRA ALICE WALKER: Gledens hemmelighet

Dersom du tror at dette er ei ny populistpornografisk bok om det mye omtalte G-punktet, tar du feil.

Dette er noe anna. Noe helt anna.

Det fins forfattere som helst vil servere luftige litterære suffler leseren kan fordøye uten å risikere de store besværligheter. Ikke det at jeg mener det er noe gærent med sånne forfattere. Det er i grunnen heller ikke den kategorien denne anmeldelsen skal handle om. Alice Walker er ei dame som ligger på helt andre sida av det litterære spekteret. Før jeg går videre, og sier noe mer om Walker og hennes seinteste meritt, ser jeg det imidlertid som tvungende nødvendig å gjøre deg oppmerksom på minst en ting: Denne bokanmeldelsen er en reinspikka subjektiv sak.

Ikke noe forsøk på å kamuflere anmelderen bak et dulgt slør av ufarlige fraser. Alice Walker fortjener mer enn det. Først og fremst fortjener hun å bli lest, og siden jeg nå allerede har sagt det, ligger liksom min erklærte subjektivitet temmelig implisitt i det som følger - men likevel: Å lese bøkene til den farga, amerikanske forfatteren er for meg noe som overgår det moderne menneskets umettelige trang til og tro på objektivitet. Jeg har lest "Gledens hemmelighet", og jeg har følt meg som kasta ut av min tilfredse (stort sett) studenttilværelse og inn i en verden hvor jeg har følt meg uendelig ensom i romanskikkelsenes ensomhet, uendelig trist i deres tristhet. Like uendelig som jeg har kjent meg sterk i den utrolige innsikta og inderligheta som forfatteren gjør det mulig for meg som leser å ta del i i "Gledens hemmelighet". Og jeg kan umulig late som om dette ikke betyr noe, - som om dette er ei bok jeg bare sånn tilfeldigvis synes det kan være lurt å si litt

om.

Så til saken: Romanen "Gledens hemmelighet" er en frittstående oppfølger av Walkers tidligere utgivelser "Fargen bortenfor"(1984) og "Min følgesvenns tempel"(1989). Med frittstående menes at boka problemfritt kan leses og oppleves uavhengig av de to foregående romanene. For deg som har det bokstavelig talte møtet med Walker til gode, kan jeg umiddelbart gå god for bekjentskapet, samt trøste deg med å si at om du har venta på noe godt, så har du ikke venta forgjeves. Fortellinga om Tashi er sterk. Alice Walker skri-

men med ei historisk, sakralt vedtatt selvfølgelighet har gjort det. For Tashi handler det om å søke sin egen identitet som afrikansk kvinne. Samtidig er det en søken etter tillit og forståelse mellom mann og kvinne, farga og hvit, mellom gamle og nye generasjoner - mellom det sakrale og det profane. Det er mye sorg, det er mye savn og det er mye faenskap. Samtidig er dette ei bok breiddfull av kjærlighet. Flerdimensjonal kjærlighet!

Ført i penn av Walker framstår både mannen og kvinna som tvetydige, ambivalente rolleskikkelser, ikke bare i historia omkring omskjæringsritualet, men gjennom hele historia. Kanskje nettopp derfor blir dette for meg ei så rik fortelling. Fordi den rommer mye og favner vidt. Er generøs i all sin voldsomme sorg, sitt opprivende sinne og sin umistelige intensitet.

Tashis historie må leses for å kunne forståes. Et hastig handlingsreferat vil liksom ikke tjene til noe som kan rettfærdiggjøres verken over-

for forfatteren, romanens hovedperson, meg som anmelder eller deg som leser. Ta det som ei tillitserklæring, enten du velger å lese boka eller ei. Når jeg sier at jeg var svimmel i flere døgn etter å ha satt boka inn i bokhylla mi, og at dette er ei bok jeg aldri kan virkelig legge tilside ferdig fordøyd, har jeg sagt nok. Resten er opp til deg.

Omtalt av Maria Lundberg

Alice Walker: "Gledens hemmelighet" Originalens tittel: "Possessing the secret of joy" Til norsk ved Isak Rogde - Aschehoug 1993.

ver brutalt om den tradisjonelle genitale lemlestinga av kvinner i afrikanske land. Temaet danner ramma for historia om og omkring Tashi. Et tema som provoserer og sjokkerer, som ryster og slår rot lengst inne. Historia om Tashi gjør det vanskelig å fortsatt tro på eksotisk mystifisering og mytifisering omkring omskjærning av kvinner. Det handler om generasjoners lemlesting og fornektelse av kvinnas seksuelle egenverd, hennes rett til å leve og oppleve dimensjonene i kjærligheta på samme premisser som

INN I STUA TIL ZAPPFE

I Galleri Ura vil du treffe Petter Wessel Zappfe. Her har Berit Zappfe, enka hans, og Berit Ura satt saman ei intim utstilling om Zappfe sitt liv.

Galleri Ura held til i ein lafta låve femogeinhalv kilometer frå Lyngseidet. Omgivelsane kunne ikkje ha vore betre, omgitt av Lyngfjella som var ein spesiell stad for naturmennesket Zappfe. Låven ligg så nær nedtil fjorden at du vil høyre han om du går bort til vindauget. Inne i stua tek kvinnene i Ura i mot, villige til å fortelje. Dei to har satt saman utstillinga av bilete, teikningar og tekster frå heimen i Asker og frå hytta i Lyngen. Her er bilete frå barndomen, mange gode portrett av Zappfe opp igjennom livet, og bilete av den unge barske Zappfe som poserar i badebukse på eit isflak.

Veggane i den vesle låven er dekt av fotografi, teikningar og tekstlar. Her er mykje å sjå og lese.

Berit Zappfe og Berit Ura ønskjer fyrst og fremst å vise det Zappfe elska: urørt natur. Her er mange fine bilete som Zappfe sjølv tok og i hytteboka kan du lese turskildringane hans. Kanskje burde dei ikkje vore avslørt? For utstillinga er samstundes eit "Varsku her!" til friluftsfolket. Du må finne vegen sjølv inn i naturen, men la det etterpå ikkje vere mogleg å sjå at du har vore der.

Zappfe hadde humor og var oppfinsam og. Det syner teikningane og forteljingane frå friluftslivet sine "Barske Glæder" oss. Isode, som han segla over eit islagt Jægervatn saman med Arne Næss, er og utstilt. Her finns og

heimelaga turutsyr: støvlar, trugar og ein solid pulk. Ein tankjevekkar for den moderne fjell-sportar sin garderobe!

Utstillinga syner oss og filosofen Zappfe. Han var utdanna jurist, men han fordypa seg og i eksistensielle problem. Her finns avhandlinga "Om Det Tragiske", essays, hans egne notatar, til og med Zappfe sin avskjedstale som han skreiv før han døde, finns her.

Utstillinga står til 10. oktober. Det er mogleg å sjå videoopptak og høyre intervju med Petter Wessel Zappfe i samband med utstillinga.

Tekst: Hanne Elverland

JANIS JOPLIN

ELSK ROCK, ELSK BLUES, ELSK MEG!

Janis Joplin var ein opprørar. Ikkje slik at ho gikk i lag med dei andre blomsterbarna og rop-te: -make love not war!, men fordi ho sang ut sitt eige liv. Ho stod på scena og sang; -Women are losers. Og sjølv gjorde ho opprør mot nettopp dette. Med sin hese stemme og enorme sceniske utstråling var ho banebrytande for fleire kvinner i rockemiljøet. "The Supremes" og deira Dandy-girl-look var ho den rake motsetnaden av. Med sitt store flagrande hår, vide klede og runde andlet viste ho sjela si fram til publikum. Ho ga dei alt, ikkje bare "Piece of my heart".

"Little girl blues."

Som barn var Janis Joplin tjukk, kjenslevar og lite sjarmerande, men utruglig kunnskapsrik og talentfull. Ho hadde alltid gode karakterar. Viss ho ikkje var best i noko slutta ho umiddelbart med det. Til døme slutta ho å male då ein medstudent var betre enn ho. Ho ville vere den fremste. Likevel hadde ho ikkje mange vennar, og blei sett på og behandla som ein klovn fordi ho ikkje var pen nok. Fram til femtenårsalderen var ho uvanleg pliktoppfyllande, men etterkvart begynte ho å henge saman med ein gjeng tøffingar på skolen. Dei andre såg på ho som "ein av guttane". Ho snakka grovt, var eventyrlysten og oppførte seg tøft - noko som absolutt ikkje var vanlig for ei jente frå Port Arthur i Texas. Meinigane hennar var radikale og kompromisslause, til døme tok ho avstand frå rasisme

og ville oppheve raseskiljet. Janis høyrde til gruppa "dei andre"; ho las dikt, malte bilete, høyrte på Bessie Smith og folke-musikk. Ho begynte med å synge country og western låtar på barar og nattklubbar. Men det var først i San Fransisco at karriera starte for alvor. Dit drog ho søndreknust etter at ho i 1963 blei kåra til Universitetet sin Styggaste Mann. Det innsnevra miljøet i Port Arthur var for lite for ho.

"Moove over"

I bohemanen sitt San Fransisco blei ho fullstendig godteken. Her gjorde ikkje utsjånaden hennar noko frå eller til. Dei beundra ho slik ho var og strauma til på konsertane hennar for å sjå dama som sang folk ned i kalosjane. I San Fransisco blei ho oppdaga av Chet Helmes og blei frontfiguren i gruppa "Big brother and the holding compa-

ny" i 1966, og same året ga dei ut LP'en med same namnet. Med sin hese omfangsrige stemme og energiske utstråling gjorde ho eit sterkt inntrykk på publikum under ein popkonsert i Monterey i 1967. På Monterey festivalen blei gruppa møtt med slående jubel, hæla i taket og tenna i veggen. Dei fekk strålende kritikkar i "Times" og "Newsweek". Dette førte til at gruppa inngikk sin første kontrakt med Albert

Crossway, manageren til Bob Dylan.

"Get it while you can".

Hippietida hadde fri kjærleik, dop, og rock'n'roll. Tilbake til naturen rørsler, demonstrasjonar, kamp mot det beståande og ei klar pasifistisk livshaldning. Myndighetane såg igjenom fingrane på hippiane sitt store narkotikamisbruk. Dei visste at dop pasifiserte blomsterbarna og bidrog til at dei største demonstrasjonane deira uteblei. Apatti gjev som kjend fin fritid. Livsstilen deira prega tekstane til dei fleste gruppene. Dei skreiv for det meste om politikk og saligheita ved stoffmisbruk. Det var forbausande lite songar som handla om kjærleik, kan hende fordi sex var like sjølv-sagt som å gå på do.

Dei gjaldt ikkje Janis Joplin. Blueslåtene hennar inneheld eit skrikande sagn etter kjærleik og hennar evige leiting etter noko trygt.

"Try just a little bit harder".

Ho rusa seg på stoff, drakk overstadig mykje og prøvde alt for å oppnå forståing og kjærleik frå begge kjønn. Ho ville elske og bli elska. Ho sa sjølv: EG vil røyke stoff, ta stoff, sniffe stoff, suge stoff, knulle stoff, alt eg får tak i vil eg ha. Det heftige stoffmisbruket hennar gjorde sitt til at ho i enskilde periodar ikkje sang i det heile tatt. Den første

-På scena elsker eg med 25000 menneske. Etterpå går eg aleine heim.

kontrakten ho skreiv under på, kunnebar at verken ho eller nokon annan i gruppa skulle bruke heroin. Trass i dette blei Janis hekta på stoffet. Mange meiner dette var eit uttrykk for at ho ønska å bli tatt vare på og få oppmerksomheit frå manageren i gruppa.

Hennar intensitet og vanvittige stemme gjorde sitt til at gruppa sin neste LP "Cheap Thrills" blei ein storslagen suksess. Janis reivst best på konsertar når ho sang live. Då fikk ho kontakt med publikum, såg deira reaksjonar, mottok beundringa deira og levde ut sitt eige liv for dei. Det var på konsertane at ho FØLTE.

Med sin særeigne stemme sang ho einskilde gongar tostemt, noko som gjorde publikum ytterligare fascinert. For pressa var Janis eit ynda objekt - fargesprakande i både utsjånaden og i kommentarane. Dei elska ho for hennar stadig sensasjonelle uttalar. Ho blei omtalt som "den sannsynlegvis betydelegaste kvite rockesangeren". Allereie før innspelinga av "Cheap Thrills" blei bandet lansert som "Janis Joplin med Big Brother and The Holding Company". Det var no klart at bandet bare var den grå bakgrunnen for Janis som var ein eksplosjon i stemmebruk og utstråling. Då det viste seg at heller ikkje manageren hadde særleg sans for gruppa blei brotet uungåelig. Like etter utgivinga av "Cheap Thrills" kom pressemeldinga: Janis skulle forlate gruppa og starte opp i eit nytt band: "The Kozmic Blues Band".

Dei ga ut LP'en "I got them old kozmic blues again mama!" i 1969. Med denne gruppa drog ho på turnear i Europa og opptrådte dei på den legendariske Woodstock festivalen same året. Her møttest hippiar av alle slag og festivalen bar preg av tida: Fri sex, dop og eit opptog av rocken sine framste artistar. Janis var ikkje på sitt beste på festivalen, stoffmisbruket og den dårlege stønaden frå bandet gjorde at konserten ikkje var meir enn middelmådig. Likevel klarte ho å rive publikum med seg så dei hylte, stønna og pressa seg mot scena. Det var under konsertane at ho kjende seg lukkelig og hevdade at: -ingen mann kunne gje ho ei oppleving som kunne måle seg med publikum som storma frå plassane sine, hoppa opp på scena, greip etter handa hennar, skreik etter meir. Janis blei ein del av publikum og dei blei ein del av ho.

"Freedom's just another word for nothing left to loose"

Janis prøvde alt- også innanfor det seksuelle. Ho gjorde det ho kunne for å kome nært menneske, og eksprimenterte seksuelt med begge kjønn. Likevel søkte ho stadig vidare. Instanne ville ho bare ha ein kjærast, men ho fann ikkje prinsen blant

alle paddene. Hennar eiga fri-dom blei til slutt ei sperre ho ikkje kom over. Ho klarte ikkje å gje seg heilt over til nokon. Det at ho var så fri gjorde at ho utfolda seg på scena og spelte

sterkt på si seksuelle utstråling under konsertane. "Pearl" Woodstock bandet blei oppløst i 69 og like etterpå danna ho gruppa "Fulltilt Boogie-Band".

Med desse starta ho innspel-

linga av "Pearl." Ho gav seg sjølv kallenamnet Pearl, men vennane hennar likte ikkje å bruke det. Janis identifiserte seg meir og meir med Pearl og mindre og mindre med Janis. Som

Pearl kunne ho kaste alt av henninger på båten. Pearl var den tøffe sterke, som sto imot alt. Janis var den meir usikre, skye personen som blei stadig meir kritisk til seg sjølv og som lengta etter noko trygt og varig.

"Buried alive in the blues"

Etterkvart som Janis blei kjent og omtalt i media, blei ho sterkt påverka av den kritikken ho fekk. Einskilde hevda at blues var sjølv livsstilen hennar, og at nettopp hennar ulykkeligheit og sorg gjorde at ho kunne uttrykke seg så sterkt på scena. Dette gjorde at Janis sang endå meir blues og søkte sorg og ulykkeligheit enda meit - det blei hennar image. Sjølv sa ho at: - For ei rekkje kunstnarar er er deira kunst og deira privatliv to vidt atskilte verdener. For meg er dei eitt.

"Tomorrow never happens"

Dette uttrykket nytta Janis seg av på fleire konsertar. Ho oppmuntra publikum til å leve sterkt og intenst som ho sjølv. Janis blei født i 1943, og dro til "dei evige rockefestivalar" sein-sommaren 1970. På denne tida var ho lukkelig og gikk i gifteplanar. 3.oktober, dagen før ho døde, ringte ho til byfogden for å avtale dato for giftemål med Seth Morgan. Kanskje skulle ho endelig oppleve den trygge kjærleiken ho alltid hadde lengta etter. Ho var forelska, kjende seg trygg og var nøgd med innspelinga av "Pearl". Ho treivst i gruppa, for denne gruppa hadde ho sjølv satt saman. LP'en inneheldt med anna "Move over" og "Mercedes Benz" som ho sjølv hadde vore med på å skrive.

Siste kvelden kom for ho den 4.oktober: Ho gjekk opp på hotellrommet, satt sitt siste skot, gikk ned på butikken for å kjøpe sigaretter, prata med portieren, tok heisen opp til rommet sitt, og knakk saman på golvet.

Janis Joplin var ei legende da ho levde, og blei enda større etter ho forlot rockeverda. "Pearl" selde meir enn nokon av dei tidlegare LP'ane hennar hadde gjort, og singelen "Bobby McGee" toppa alt av hitlister i USA og Storbritannia. Plata selde som varme agurkar og blei ikkje mindre populær då den blei utgjeven etter hennar død. Ho sang blues, heite kjærleikssongar, songar om hennar eige einsemd - ho ga alt mens ho levde, og er ein av dei største bluessongarane vi har høyrte vengje si blåe sjel.

LP-utgivingar:

1 Big Brother & The Holding Company	67
2 Cheap Thrills	68
3 I Got Dem Ol' Kozmic Blues Again	69
4 Pearl	71
5 Joplin In Concert (dobbel samle-LP)	72
6 Janis (dobbel samle-LP)	75
7 Farewell Song (tidl. utgitt stoff)	82
8 Cheaper Thrills - Big Brother And The Holding Company Recorded Live at California Hall	84

Filmar:

"Janis" 1975. Live konsertar.
"The Rose". Biografisk film.

Tekst: Lisa T. Amundsen og Solveig M.L. Kavli.
Tegning: Dina Roll-Hansen

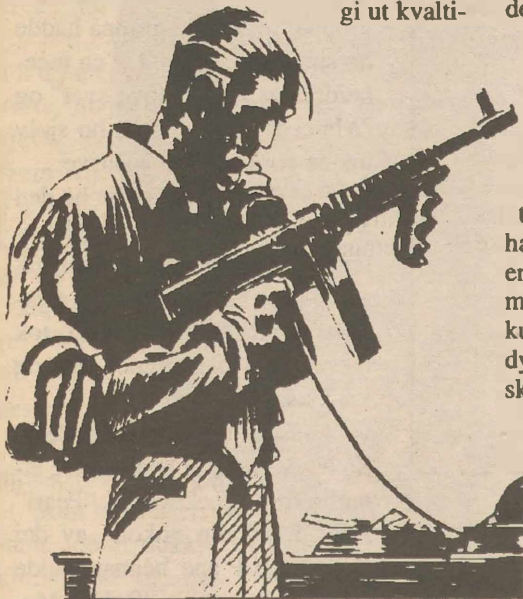

Fra "Vindens passasjerer 1" av Francois Bourgeon, Cappelen 1987.

Riktignok har blader som "Donald" og "Fantomet" sine mange trofaste tilhengere, og blandt studenter har vi en anelse om at "Tommy og Tiger'n" og "Larssons gale verden" er populært lesestoff, men tilbudet på tegneseriemarkedet omfatter også såkalte **TEGNESERIER FOR VOKSNE**. Flere av disse utgivelserne viser hva tegneseriemediet virkelig kan være når det er på sitt aller beste.

TEKST

Tegneseriemediet har til nå vært synonymt med de typiske humor- og actionbladene som nok dominerer det norske markedet, selv om et par forlag har satsset på å gi ut kvaliti-

Fra "Torpedo" av Abuil, Bernet og Toth, Semic.

tetsserier for voksne. I 80-årene fikk publikum muligheten til å kjøpe album laget av tegneseriekunstnere på kontinentet oversatt til norsk. Det var spesielt Cappelen forlag som bidro til disse utgivelsene. Dessverre har Cappelen funnet det ulønnsomt å opprettholde en egen tegneserieavdeling, og virksomheten ble nedlagt for noen år siden. Derfor er det all grunn til tegneserieelskerne å fortvile, men en del av rest-opplaget kan man klare å spore opp, hvis man er heldig. En mulighet er å kjøpe brukte blader ved siden av at Semic forlag har et godt utvalg i denne generen. Dette er gjerne album preget av høy kvalitet der man virkelig kan snakke om tegneseriekunst. Billedspråket og manus gjenspeiler dyktig tegnehåndverk og vel gjennomtenkt skildring av handlingen. Her finner man historier av stor kompleksitet og spennende eksperimenter ved presentasjon av det tegnetekniske i bildene. Det er stor sanselighet og bevegelse som er det vesentlige ved opplevelsen av gode tegneserier. Det kun-

T E G N E R I E S E R B O K E R

ne nevnes en lang rekke navn på gode tegneseriemakere, men det er spesielt tre navn man skulle ha lyst til å fremheve. Pierre Christin og Enki Bilal har hatt et nært samarbeid om flere utmerkede albumutgivelser. Christin som forfatter og Bilal som tegner. Sammen har de laget, blant annet, to politiske tegneserieromaner - "Den sorte ordens Falangister" og "Jakten". Francois Bourgeon har vært mester for to stor-

- MER
OO

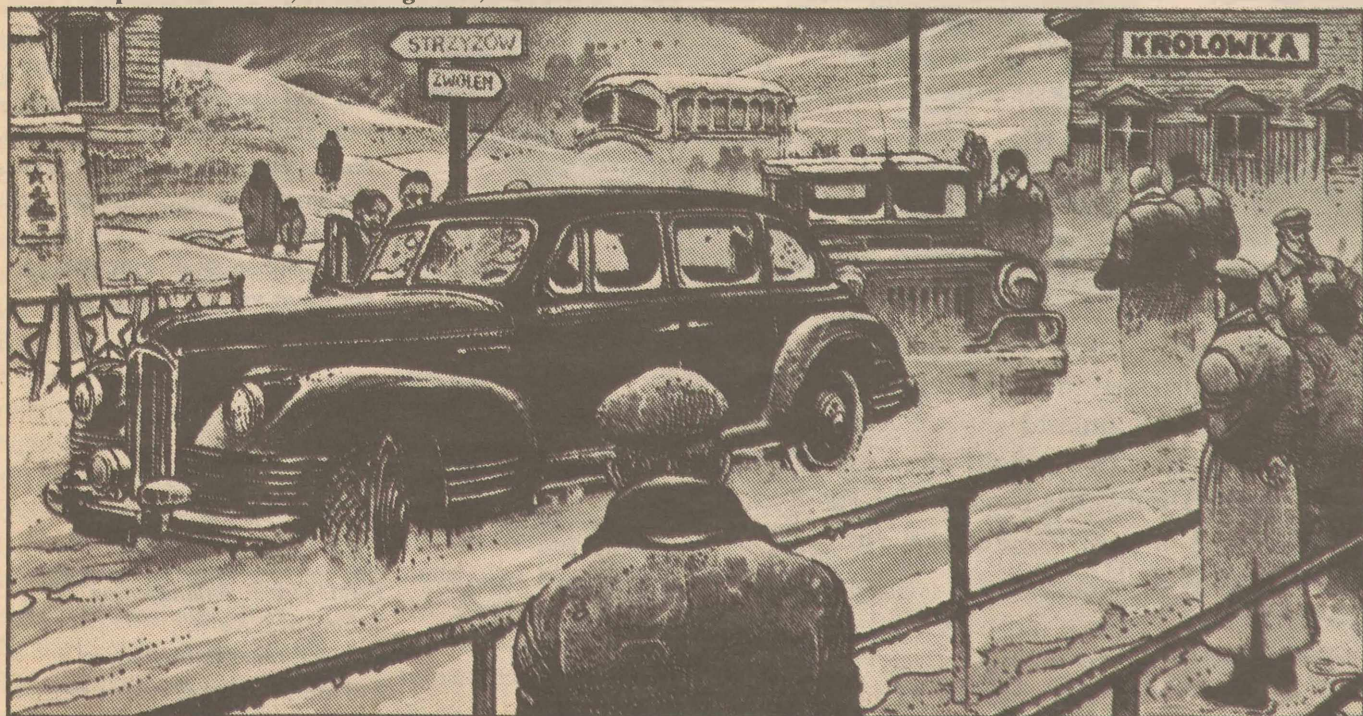
slåtte episke verk - "Vindens passasjerer" og "Skumringens venner". I disse tegneseriene har det blitt lagt ned mye arbeid i karakter og miljøbeskrivelser, med stor detaljrikdom i bildene. Det er kilde til estetisk nytelse. Dette anbefales sterkt for alle som vil ha litt avveksling fra pensum.

SEX

Erotiske tegneserier har etterhvert kommet i et anseelig antall utgivelser. Disse albumene har blitt svært populære. Mange av disse seriene har et humoristisk tilsnitt og er svært underholdende. Det finnes også album med det flere sikkert vil betegne som ren pornografi. Her er handlingsforløpet svært snevert selv om tegneren har bolutret seg fritt i skildringer av alskens umulige og gøyale varianter av seksuelle aktiviteter. Her er noen titler som muligens vil pirre nysgjerrigheten hos de spesielt interesserte; "Kunsten at give en ende full", "Venus i pels", "Fristende blonder" og "Trude Trutmann". Utopia kan ikke gå god for en het anbefaling av disse tegneserieutgavene, men har nøyd seg med å registrere at disse titlene, blant mange andre, er tilgjengelig for de som savner erotisk spenning.

PROSJEKT X

Noen leser aldri tegneserier, og andre bare av og til. Det er ikke uvanlig. Men sjelden er det å finne dem som i voksen-

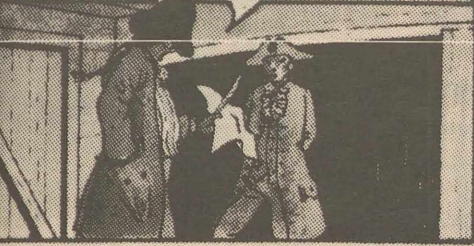

Fra "Jakten" av Christin og Bilal, Semic/nordisk forlag .

Fra "Torpedo".

MEN FØR DET SKJER KAN DE SKRIVE UNDER PÅ DETTE PAPIRET HVOR DE VEDGÅR AT DE ALENE HAR ANSVARET FOR MORDPØRSØKET PÅ HOEL MARIE TRAGAN. DE FÅR DOKUMENTET NÅR JEG HAR FÅTT FORSIKRING OM AT HISTORIEN ER UTE AV VERDEN.

DE BEBREIDER MEG FOR Å HA FORHINDRET DERES FORBRYTELSE, OG NÅ VIL DE AT JEG SKAL ANKLAGE MEG SELV FOR AT DE SLIPPER FRI! DET KOMMER OVERHODET IKKE PÅ TALE!

JEG HAR KANSKJE UTTRYKT MEG DÅRLIG, JEG TILBYR DEM EN SJANSE, TIL Å TALE MIN SAK FOR KAPTENEN, MOT DERES EGGET LIV!

alder samler seg opp hyllemetere med den slags lesestoff. Utopia har klart å spore opp to slike tegneserieentusiaster; Sverre Auestad og Hanne, begge studenter på engelsk grunnfag.

Sverre forteller at det hele begynte med "Edderkoppen" i ungdomsskolen, og siden dengang har han fortsatt med å kjøpe Amerikanske superheltsierier. - Jeg har holdt på

hyllen tviler vi ikke på det. Her finner vi finner vi flere album til 150,- kr pr. stk, og det er nok de færreste av oss som ville spandere så mye penger på tegneserier.

De stikker av og til innom spesialforretninger i byen, men er enige om at hvis man som samler er ute etter gunstige kjøp, bør man befinne seg i Oslo hvor tilbudet er større.

Begge har interesse for den samme gen-

Tegneserier som samleobjekter

Slik noen samler mynter og frimerker driver andre å samler på tegneserieutgivelser. Man setter verdien avhengig av eksemplarets tilstand, årgang og antall utgivelser. Med få års mellomrom blir

Norsk Tegneserieindex utgitt, med en fullstendig oversikt over utgivelser i Norge. Her finner man

ajourførte brukverdipriser på alt fra de eldste norske hefter som Nils og blåmann til de moderne utenlandske science fiction bladene i norsk oversettelse. Noe av det mest ettertraktede må vel sies å være førsteutgaven av Donald Duck & co fra 1948. Den har blitt solgt for hele tolv tusen kroner. Det er vel heller ikke så overraskende, da det har vært det desidert mest populære

tegneseriebladet her i landet. For å spore opp sjeldne

serieutgivelser kan man holde utkikk etter hva som dukker opp i tegneserieretninger som driver bruksalg og i antikvarier. Det finnes også enkelte interessepublikasjoner som annonserer for kjøp og salg. En av disse er Norsk Tegneserieforum. Da får man jevnlig tilsendt medlemsblad med oversikt over hva som skjer i det norske tegneseriemiljøet. Det er også blitt arrangert sammenkomster som Tegneseriefestivalen i Tønsberg i sommer, hvor alle seriefreakere hadde sjansen til å møte interessefeller. Her kunne man høre på foredrag, se på utstillinger og kjøpe tegneserier. Det var også meningen at tegneren av Hårek skulle dukke opp. De norske utøverne har aldri vært særlig synlige. Muligheten for å få gitt ut sine egne arbeider har tidligere ikke vært så store, men nå har et nytt blad kommet som kalles Fidus. Bladet inneholder serier av norske

tegnere. Hvis du liker å tegne og har en god historie å fortelle så er det bare å prøve seg. Noen tegnere har satt i gang egne prosjekter og sendt ut små opplag av sine egne arbeider på egen hånd.

Kort om oppbygningen av tegneserier

Tekst og bilde skal fungere som en helhet. Tegneseriemanuskriftet bør inneholde en tilretteleggelse av de enkelte serieruter og oppbygningen av historien i sekvenser satt i sammenheng med en handlingsdialog. Ideen og historien beskrevet i manuskriptet skal bestå av angivelser på bildeforløp og den tekst som skal settes i boblene. Dette krever et nært samspill mellom forfatter og tegner. Tegneren må tenke over de bildeuttrykk som skal ta hensyn til ideen i historieforløpet. Forfatteren skal ta hensyn til tegnerens mulighet for å uttrykke den samme ideen visuelt. En del serier er produsert av tegneseriemakere med ansvar for utarbeidelsen av både tekst og bilde. Det vil da lettere bli et mer helhetlig resultat. Ordene utgjør en vesentlig del av bildeuttrykket. Om man bruker tekstutformingen til grafiske effekter som en del av bildet, vil man kunne oppnå svært dynamiske virkninger. Dette er særlig synlig i den amerikanske tegneren Will Eisners Spirit album. Et eksempel er å la regnværsskyer danne bokstaver hvor det så drypper fra. De forskjellige bildesekvenser viser et utall muligheter å presentere tegningene på; variasjoner i bilderammens utforming, helsides komposisjoner med flere grafiske lag, beskjæring med fremhevelse av bestemte bildeutsnitt, glidende bildeoverganger, bruk av zoom, perspektivskifte, markering av tid, bevegelse og retning i en tegning. Spesielt interesserte har anledning til å

fordype seg, siden det er utgitt flere bøker om tegneserier med blant annet bildeanalyse som tema. Vi har registrert at tegneserieinteresserte ved universitetet i Oslo har samlet seg under navnet Universitetets Tegneserieforum. Kanskje det finnes de ved UiTø som ville gjøre noe lignende?

Tekst og foto: Tariq Eik

ENN DONALD FANTOMET

et års tid, legger Hanne ivrig ut for oss. Jeg ble fullstendig hektet da jeg fikk se tegneserissamlingen til en vennine. Den første gangen jeg var ute og kjøpte serieblader tok manien overhånd, og jeg kom hjem med et lass blader til flere hundre kroner. Sverre nikker gjenkjennende, og kan røpe at det nok har gått en del tusenlapper til denne hobbyen. Etter å ha innsisert bok-

re innefor tegneseriens verden; nemlig superhelte, de tøffe folka. - Det hadde vært kult om jeg var en av dem og hadde slike krefter. Da skulle jeg hatt det jævlig gøy, betror Hanne oss. "Prosjekt X" er bladet hun kjøper jevnlig. -Min favorittfigur er "Jerven" forteller hun. -Han er RÅ. Hanne vipper på stolkanten av bare begeistring. - Det vesentlige i handlingen blant disse superhelte er kampen mot det onde. Man må ha noe å se opp til, og idealet ditt står ikke å slenger dritt, understreker hun bestemt. Hanne vil ellers markere sin avstand til "Python": -Det fordrar jeg ikke, sier hun med en grimase. - Mye ekle greier. Folk som spy og pisser på hverandre.

Hanne kunne godt tenke seg å komme i kontakt med flere som har interesse for tegneserier. -De som tar med seg en bunke blader er hjertelig velkommen til meg på en fredagskveld, så kan vi sitte oppe hele natten samme å lese. Men "Python"-lesere avvises....

Tekst: Tariq Eik

HER, TA DENNE...

MEN JEG KAN DA IKKE BRUKE NOE SLIKT!

SÅ FÅR DU LÆRE DET...

31

Fra "Jakten".

SER DU? DETTE ER ET GEAR. FØRSTE... ANDEN... TREDJE, SMART! DEN KAN BREMSE... KJØRE BAKLENGS OG SVINGE TIL ALLE KANTER!

HM, FANTASTISK, OG DENNE KOMMER FRA TELLUS?

Fra "Edenas hager 1" av Moebius, Cappelen.

UTROPIA ANBEFALER FØLGENDE TEGNESERIEALBUM:

- For de seksuelt frustrerte: "Leif og Bodil og den seksuelle revolusjonen", Lauzier
- For de hjemmekjære med eventyrløst: "Leiesoldaten", Segrelles
- For de som verden går imot: "Tilintetgjøreren", Tardi og Legrand
- For de kåte: "Emanuelle", Crepax
- For de henfalte til religiøse grublerier: "Den gale munken", He-Pao
- For de historisk interesserte: "Adolfs menn", Bomann
- For husløse studenter uten fast adresse: "Stasjonsgata 120", Tardi

KONSPIRERER, REKRUTTERER, TRANSPIERER... Intervju med Konspirasjonen.

DE STØRSTE,
ALLE STORE MENN,
ER ALTMULIGMENN.

Konspiratørene, 22.9.93

De sitter foran meg alle fire, eller det jeg trodde var alle. "Skal vi begynne", spør jeg? Ingen reaksjon. "Hvem venter vi på?" Jeg rister på hodet før det går opp for meg, vi mangler sjefen, DIKTATOREN! Vi bestemmer oss for begynne uten diktatoren. -Så er vi igang. En er Økominister, en er Pogeminister, en er Universalminister og en er bare minister. Jeg er forvirret og prater med Konspirasjonen.

For å være presis, disse gutta er blant ildsjelene i og bak Konspirasjonen. De er Synoden, Konspirasjonens høyeste organ. Forvirret? Fortvil ikke, det er disse gutta også.

Det begynte forrige semester. Disse gutta, som insisterer på å være anonyme, syntes det sosiale livet på ISV var lik null. De bestemte seg for å lage en fest på instituttet. Arrangørens navn: ISV-konspirasjonen. De fikk tak i bandet "Vinterhagen", og vips, så hadde man et arrangement. Det ble en suksess. 160 betalende og overskudd. "Det var da vi satte oss ned for å tenke. Dette måtte være noe vi kunne utvide til å gjelde hele universitetet", forteller en av ministrene. Navnet ble forandret til Konspirasjonen. Så begynte ballen å rulle. "Her hadde vi muligheten til å "bygge litt bro" mellom instituttene", sier en av de anonyme.

Så fikk konspiratørene en god ide: "Pompel & Pilt" fest. 314 in-

De fire anonyme konspiratører.

divider feiret "Pompel & Pilt" den kvelden. - De blir litt rørt ved tanken. "Those were the good ol' days!" Ja, det kan man trygt si. For etter sommerferien dro de igang med kombinert konsert og grillparty. Omtrent 85 mennesker kom, og dette var langt fra godt nok. De trengte 105 betalende for å gå i null. Økoministeren (som i løpet av intervjuet forandret sin tittel til Kroneminister!) klødde seg i hodet. Dette ble en tankevekker for gutta, heretter måtte festene planlegges nøye.

Konseptet ble lagt om. Konspirasjonen skulle bli en studentforening på linje med de mange i for eksempel Trondheim. "Vi vil fungere som en losje, en slags "fastmurerlosje". Likevel vet ikke de lett forvirrede konspiratører helt hva målet med foreningen er. "Målet dukker opp langs veien,

men når vi finner det ut, så blir det selvfølgelig hemmelig", sier en av de anonyme fornøyd. Men, noe de kan fortelle er at de har blitt medlem av NRF. Jeg ler litt, det første som faller inn i hodet mitt er Norsk Rødt Fe. Men, det er selvfølgelig Norsk rockeforbund det er snakk om. "Vi har et ønske om å skaffe band til UITØ som ikke kommer fra Tromsø. Det blir litt bedre når man kan tilby litt annet enn det som fins inni sin egen stue!" Derfor prøvde de, og faktisk tak i Jan Eggum, men han meldte dessverre avbud. Men, som et plaster på såret kan de ihvertfall ønske oss velkommen til "Tre Små Kinesere" fredag 1. oktober etter Alltinget!

Men, Konspirasjonen føler seg litt ignorert, eller var det misforstått? Uansett, de mener at de har et fint og positivt samarbeid med administrasjonen, men syns at Ui-

Tø støtter for lite opp om de som tar litt initiativ. Ting burde legges litt mer til rette for de som prøver å skape et bedre sosialt liv på UiTø. For det trengs, mener Konspirasjonen! Likevel, gutta innrømmer at de kunne profilert seg bedre. Som en av ministrene selv sa det: "Det er på tide å spre kunnskap til almuen om Konspirasjonen!"

Foreningen har lært av sine feil. Ting er mer gjennomtenkt. Forrige semester startet det tross alt bare på impuls. Likevel har det som oftest gått bra. Synoden vil også gjerne rette en takk til medlemmene for deres hjelp ved arrangementene. De kunne selvfølgelig ikke klart det alene. De har i dag 108 medlemmer spredd utover instituttene. Disse medlemmene inviteres nå til en intern "Konspirasjonsfest", der de som vil kan utføre et rituelt bad. En dåp for medlemmene. Etter det-

te vil de som har gjennomført dåpen få tildelt et konspiratør-diplom som indikerer at de ikke bare er vanlige konspiratører, men virkelig virkelige konspiratører. Synoden vil prøve å skaffe et reinsdyrshode som de skal kaste lasso etter! Festen/sermonien kommer til å gå av stabelen en gang i oktober.

Men, det blir ikke bare fest for de innvidde, det blir en gjentakelse av deres største suksess: "Pompel & Pilt" fest. Pogeministeren (eller var det Universalministeren?) lover attraksjoner som ikke var med forrige gang! "Vi prøver med

dette å skape et miljø i miljøet. Vi blir helt sikkert udødelige!", sier herr Anonym som ikke er redd for rekrutteringen. "Vi er useriøst seriøse, eller var det seriøst useriøse?" De titter litt forvirret på hverandre før de gjenvinner fatningen. "Opphavet vårt kan spores tilbake til de første opplysningsfilosofene! Som Descartes egentlig sa: "Jeg konspirerer, altså jeg er!" -Du skjønner, det er nå tida starter, og vi flyr forbi!"

De ser fornøyd på hverandre, og det eneste jeg er skuffet over, er jeg aldri fikk møte en ekte diktator!

Tekst: Andreas Lorang
Foto: Tariq Eik

STUDENTPRESTEN

Studentprest Dagfinn Magnus er ansatt av Den Norske Kirke for å arbeide blant studenter og ansatte ved Universitetet og høyskolene i Tromsø. Presten er åpen for samtaler om religiøse, personlige, og sosiale problemer, samt faglig-teologisk rådgivning.

Kontor i Breivika, IMR, rom A-123
tlf. 083-44097, priv. 083-58065

STUDENTENES SOSIALTJENESTE

Du kan ta kontakt med Studentenes Sosialtjeneste ved ulike sosiale og personlige problemer, for eksempel dårlig økonomi, samlivs-/familieproblemer, ensomhet, tvil om studievalg, eksamensangst...

Av og til kan det være vanskelig å ha klart for seg hva problemene egentlig består i.

TA GJERNE KONTAKT, JO FØR JO HELLER.

Kontoret er i kjelleretasjen på Universitetsbiblioteket, med inngang fra nord (på yttersiden av bygget). Ta kontakt for avtale. Treffetid kl. 10 - 14 hver dag. Klokken 13 - 14 har kontoret "åpen konsultasjon" uten foregående timebestilling.

Telefon:	Kaare Olsen	44594
	Ann Torunn Olsen	44595
	Ane Marie Hektoen (foreign student consellor)	44596

Husk å benytte deg av HELSEFONDET, som gir delvis dekning av utgifter til tannbehandling, briller, fysioterapi og andre helsemessige utgifter. Se regler på oppslagstavla. Søknadsskjema fås hos Studentsamskipnaden og Sosialtjenesten.

Psykolog: Henvend deg til Sosialtjenesten vedrørende informasjon om Psykologtjenesten.

MUSIKK

Rockebyen Tromsø

Tirsdag 12. oktober er det klart for den første Polar Music Festival her i byen, og går det slik arrangørene håper blir dette en årviss happening som skal plassere Tromsø på et allerede velfylt festivalkart. Strategisk plassert, før de verste eksamensnervene setter inn, og før studielånet er slutt, kan vi i løpet av seks dager stifte nærmere bekjentskap med en del av det som rører seg i Rockeverden, og da spesielt i Rocke-Norge. Med unntak av den amerikanske sangerinnen Katy Moffat fra Texas blir dette gjennomgående norske innslag.

Stig Jakobsen, vokalist i Vampire State Building

Årets festival skal være en generalprøve og prøvesten før det virkelig braker løs til neste år. Gjennom et nært samarbeid med det offentlige, og med en viss støtte i det private næringsliv, har Polar Music Festival blitt satt på programmet som et av hovedarrangementene under neste års byjubileum. I år skal både publikum, band og festivalledelsen vise hva de duger til. Går alt etter planen blir det en større internasjonal tyngde over det hele til neste år.

-Klarer vi å lage Tromsø til en by for rockefestivaler vil det også bli lettere å få band oppover ellers i året, tror en av initiativtakerne til festivalen, Torgeir Aasmo.

Åpning med trøkk i

Den offisielle åpningen av festivalen skjer tirsdag 12. oktober på BortiNatta. Tromsøgruppa Diddy Wah Diddy vil være der, sammen med Seigmen fra Tønsberg. Den mest hardtslående og kontro-

versielle gruppa på åpningsdagen er fra hovedstaden og lyder navnet Vampire State Building. Sistnevnte har sans for det visuelle, og det teatraliske er en viktig del i deres musikalske fremtreden. Deres sceneshow med innslag av transvesitt-striptease, gummiantrekk og spesielle lyd- og lysbilde har vakt sterke reaksjoner, og gruppa har blitt beskyldt for å ha et satanistisk og sado-masochistisk budskap. Ta en tur på BortiNatta og se selv, men sarte sjeler burde kanskje la være?

Spennende nykommer

Gruppa Weld fra Moss er et relativt nytt tilskudd på det norske "rocketreet", etter kun et fåtall konsertopptredener på Østlandet har de fire som utgjør gruppa imponert stort. Særlig har den 17 år gamle vokalisten/gitaristen Vibeke Sagestad høstet lovord. Weld spiller amerikansk gitarrock med referanse blant annet til R.E.M. som kanskje er mer kjent for oss ikke-

innvidde i rockens verden. Bergenske Pogo Pops kommer til festivalen, det samme gjør Yeahlove Swans og Somebody's Darling fra Oslo. The O-men fra hovedstaden slår til og har flyttet sitt releaseparty fra Oslo til Tromsø i pur glede over å ha blitt invitert med i det gode lag. Siste gruppe med fra Oslo er Young Neils, en gjeng glade gutter som egentlig har tilhold i andre grupper men som på fritiden dyrker sitt forbilde Neil Young. Gutta spiller kun musikk av den tidligere nevnte herre, og det skjer i både akustisk og elektrisk variant.

Tromsøpremiere for Geir Jensen

Etter at Geir Jensen forlot BelCanto til fordel for et samarbeid med Bjørn Tor-ske, har det ikke vært mye til spilling i gamlelandet. Kontinentet har vært Biospheres lekegrind, og i Belgia, Frankrike og Tyskland har de to fått opp dampen på dansegulvet. Nå er det altså Tromsø og

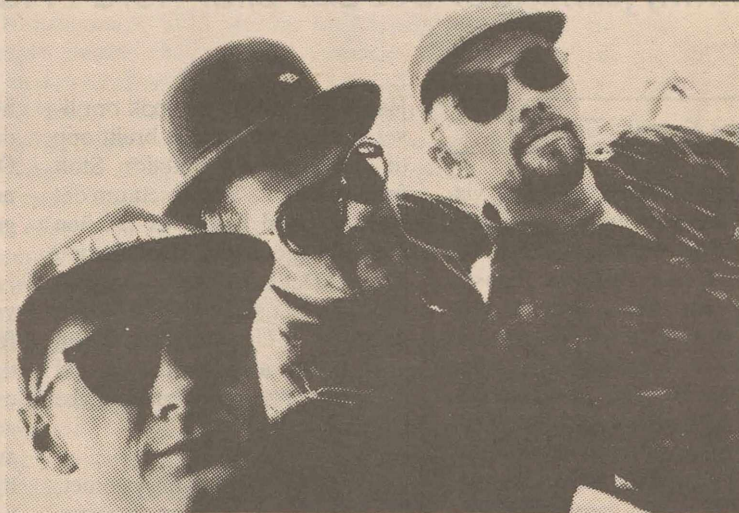
BortiNatta sin tur. Andre lokale grupper er Farout Fishing og Tango & Cash. Fra henholdsvis Brummundal og Moss kommer Jack in the Box og Cosmic Dropouts.

Overraskelser

Det står 15 grupper fastspikret på programmet, men hold deg i byen og hold deg orientert. Det blir festivalcafe på BlåRock med intime arrangementer, det står et musikkanlegg klart på Middagskjeller'n i tilfelle noen føler for å slå seg løs. I tillegg lover festivalledelsen at det vil komme enkelte overraskelser i løpet av de seks dagene det hele står på. Hold øyne, og spesielt ører åpne, og bli med på rock'n roll før mørket setter inn.

Tekst: Cecilie K. Ødegård
Foto: Per Heimly

Træ smæ kænæsæræ pæ Hæbræplæss

Trøndertrioen som entrer scenen i hovedgården fredag 1. oktober er et av bandene som dukket opp i kjølvannet etter kanskje først og fremst De Lillos, Dum Dum Boys og Raga Rockers, selv om De Lillos genren nok ligger dem nærmest med sine til tider små melankolske melodier innpakket i tekster som omhandler temaer like hverdagslige som en handletur eller kafevisitt kan være. Ulf Risnes tekster ligger i grenseland mellom hverdagsseksistensielle problemer og naiv iakttagelse fra et hvilket som helst menneske.

Tre Små Kinesere er like akustiske som Bel Canto er pop'e og Stone Temple Pilots hippe, og et akustisk lydbilde er deres fremste varemerke.

Deres platedebut kom i 1988 på albumet "Den Akustiske Gitarliga" som presenterte altså presenterte norske akustiske band. To år senere kom deres skikkelige debut. Lp'en het "365 FRI" og fikk kritikerne til å juble og platekjøperne til å luften lommeboka. Plata solgte i 33 000 eksemplarer og ble nominert til spellemannsprisen i kategorien pop-musikk. Året etter, i 1991, kom lp nummer to som hadde tittelen "Luftpalass". Den vanskelige andre platen som alle band med debutsuksess frykter, fikk "Tre Små Kinesere" også suksess med. Denne gangen ble det spellemannspris. Om Tre Små Kinesere fikk behov for å opponere etter dette vites ikke helt sikkert, men deres tredje lp fikk tittelen "Vær sær". Plata ble da også den mest alvorlige, rent tekstmessig, som trioen hittil hadde lagd. Her ble den lune humoren tonet ned til fordel for mer personlige og reflekterende tekster.

Det skal bli spennende å møte dette bandet som klarer seg uten effekter av noe slag, men heller stoler på egne ferdigheter både vokal og instrumentmessig. Spennende skal det også bli å høre om bandet vil presentere eventuelt nye melodier.

Tekst: Sten-Rune Roland

-Hva skal du i ALBANIA?

Rett før avreise, august - 93, bokhandel sør i Norge:

-Jeg skulle gjerne hatt et kart over Albania.

-Eh....., ja...ligger det sør eller nord i Russland?

Av Anna Katarina Grova

Ekspeditrisen er tilgitt; jeg viste bortimot ingenting om landet selv før jeg reiste. Albania ligger sør for det tidligere Jugoslavia, øst for Italia, nord for Hellas, ved Adriaterhavets kyst. Et fjelland med innbyggertall rundt tre millioner. Har vært Europas, om ikke verdens, mest lukkede land. Blant annet så ble menneskene der fortalt at landets høyeste hus på 12. etager var verdens høyeste. Noe de fleste av befolkningen trodde helt til for et par år siden da grensene ble åpnet. Albania brøt i sin tid både med Russland og Kina for de synes disse landene hadde sveket marxismen.

Jeg fikk ikke noe kart over Albania.

Vi var tre gode venner som dro med fly til Roma, buss til Bari på østkysten av Italia (grunnet togstreik), og hurtigbåten førte oss over Adriaterhavet til et land og et folk vi hadde få ideer om hva ville gi oss av opplevelser og minner. Leksikon hadde vært nesten den eneste boka som kunne gi oss noe begrenset informasjon om landet før vi reiste.

Ved kaia i Bari lå tvillingbåten til hurtigbåten mellom Harstad-Tromsø, som hadde det velklingede navnet "La Vikinga". Til vår store forundring ble vi vist rett opp på første klasse ved passkontrollen. Det viste seg å komme av at skipet var norsk med en norsk skipper og maskinist som var veldig hyggelige mot oss synes vi, spesielt siden vi fikk tilgang på alt vi ønsket å spise å drikke på skipperens regning.

Hele utgangspunktet for turen var en idé om å besøke Shefki Sherifi; en 23 år gammel kosovoalbaner som etter to år i Norge ble utvist og sendt til Albania. Han er nå arbeidsledig som de fleste andre kosovoalbanere og albanere i landet, og hadde god tid til å ta oss med rundt. Vi kan takke Shefki for at vi fikk så mye ut av turen som vi gjorde i den korte uken vi var der, ikke minst fordi han kunne språket en tanke bedre enn oss. Han opererte som tolk, kjentmann og bindeledd mellom oss og utrolig mange interessante personer.

Blant annet ble vi tatt med til professor dr. Lazer Radi som hadde sittet 48 år i interneringsleir. Han var nå 76 år og sa fornøyd at han nå endelig kunne begynne å gjøre det han skulle gjort da han ble satt inn som 26 åring. Intelligent, varm, interessert og utrolig nok; med et fantastisk humør.

Han kunne slå av en spøk om livet sitt som han hadde brukt opp til å arbeide for en diktator. Stolt fortalte han oss at, uansett om det skjedde med fangeklær på; han hadde bygget begge flyplassene i landet. Det er uvirkelig for oss å forstå en slik skjebne. Han synes dessuten at Utopia var et dårlig navn på vår avis, for det var vel ingen utopi som det marxistiske system?

I Albania ble vannsystemet, fabrikker og mye annet systematisk ødelagt da det marxistiske systemet skulle opphøres. Alt kommunistene hadde bygget opp skulle tilintetgjøres. Meningen var å bygge det opp igjen i god demokratisk ånd. Inntil den dag i dag mangler midler for å kunne gjennomføre denne drømmen. Derfor hentet vi vann i bøtter fra en kran i bakgården og bar det opp trappene til 4.etage. Dusjevarmt vann fikk vi ved å sette

bøttene ut på balkongen i løpet av dagen med 35 grader i skyggen. Om kvelden var det mer enn varmt nok og vi kunne vaske av oss dagens hete.

Helhetsinntrykket etter å ha vært i dette spennende landet er først og fremst den ærlig oppriktige gjestfriheten som møtte oss overalt. Alle vi møtte, selv tiggerne (som det ikke var så mange av) viste oss en høflighet og vennlighet som vi aldri har satt maken til i noe annet land. Vi som turister var nok også et spennende folkeferd som mange ikke hadde sett før. Og vi ble invitert med folk hjem til stadighet. Naboen i femte etage kom for eksempel ned hver dag og ba oss på kaffe og arrangerte avskjedslunch for oss dagen vi skulle reise.

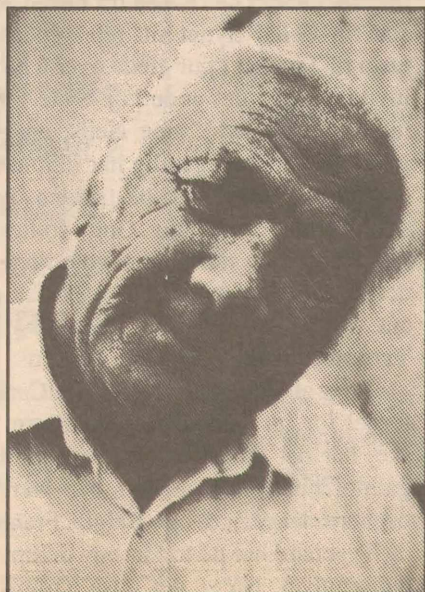
Bryllupsfeiring i Albania går ut på at bruden og brudgommen har hver sin fest på hvert sitt sted

Initialene til Albanias demokratiske parti står på veggen bak de to som slår tida ihjel med backgammon. Demokratiseringen har medført 35% arbeidsledighet i landet.

Albanias navle: Skanderbeg-plassen i Tirana. Her spaserer folk på kveldene, biler finnes nesten ikke.

Lazer Radi har tilbrakt nærmere to tredjedeler av sitt liv i interneringsleire.

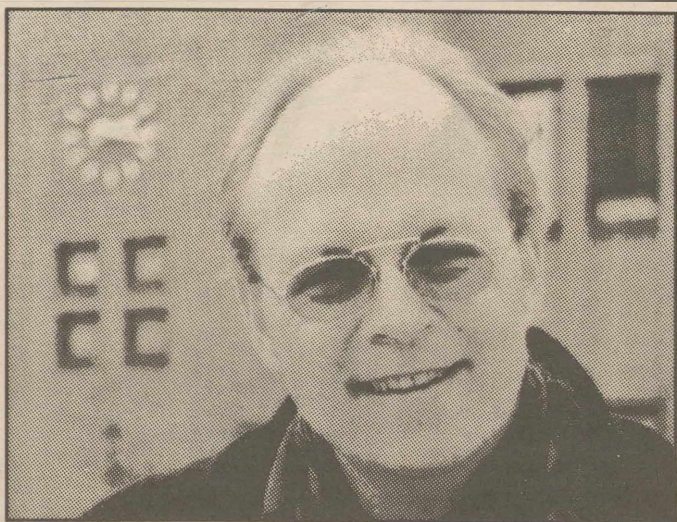

Marianne danser albansk bryllupsvals i Kruje.

før brudgommen kommer hjem til bruden klokken fem og "heiter" henne. Festen fortsetter hos brudgommens familie og kan holde på i mange dager. Vi ble helt tilfeldig en dag invitert med på feiringen av bruden før "heitingen" skulle foregå. I det ble nærmere dratt med inn på festen var det vi tre normennene jogglesko som raskt ble hovedaksjonen. Bruden måtte, som skikken var, ikke vise seg før brudgommen kom så hun var litt tere glemte inne på rommet sitt. Det ble satt frem stoler til oss unge og voksne stimlet sammen for å se på oss. Vi jentene måtte også danse for alle gjestene med små skjerve som vi fikk til huske kesteret som spilte (Øyvind da set en dans!). Det skapte stor applaus. Vi holdt også en liten konsert med en tostemt svensk drikkeviser som gjorde stor lykke.

De albanerne som vi møtte var stolte, blide og optimistiske i en vanskelig situasjon. Landet var nemlig omgitt av fiender på alle kanter som ønsket deres land ødelagt. Albania er i mine øyne lite fortsatt uoppdaget paradis. Det er varmt der (litt for varmt i august etter vår smak), det er lange hvite strender langs hele kysten, det er fortsatt veldig billig der; vannmelonene koster en krone per stykk. Det finnes bortimot ikke noe kriminalitet i landet.

Men husk på én ting hvis du noen gang kommer til dette landet: niking og risting på hodet betyr det stikk motsatte av hva det betyr hos oss. De gode historiene det førte til, kommer ikke inn på her.

Kjære student, velkommen tilbake etter sommeren. Eller kanskje jeg heller skulle si velkommen hit og gratulerer med studiepllassen. Uansett, kos at du er her. Jeg må si at jeg ble litt sjokkert da jeg så deg i kantina. Du er jo så ung. Tenk på det at du sansynligvis er født i 1974 eller deromkring. Du verden så gammel jeg følte meg da du lurte på hva jeg var professor i. For det er jeg nemlig ikke det så. Og ikke er jeg gammel heller bare så du vet det. Det er bare du som er så forferdelig ung. Husk på det at jeg var ferdig med gymnaset før du ble påtenkt. Ja, jeg kunne faktisk vært far din. Og ikke bare det; jeg har tenkt alle tingene før. Jeg har lest alle bøkene, fått alle barna og all gjelden. Kort sagt levet livet. Jeg kan si deg at det er verdt hver krone og hvert nederlag. Alle skremmende fremtidsutsikter er ikke så farlige når du kan se tilbake på dem, nemlig. Derfor må du bare stå på og fylle dine ungdomsår med så mye livs-

erfaring som mulig. Men vit at en gang vil du også angre, forhåpentligvis ikke på noe av det du har gjort men kanskje på ting du ikke har gjort. Her ligger det en skremmende sannhet begravet et sted. Vi blir ikke yngre noen av oss. Der fikk du den. Kunsten er bare å transformere tid til liv. Du vet slikt som vi lever. Jeg mener LEVER, med hud og hår, kjøtt og blod, smerte og glede - kort sagt hele pakka. Jeg håper at du også engang kan få oppleve at det å være voksen ikke har noe med alder å gjøre men med hva du har levet igjennom. Ta dine valg, prøv noe nytt, treff noen folk og vær deg selv. Husk at tiden ikke renner ut mellom fingrene dine. Den samles til ditt liv. En intelligent person innser at han/hun bare forstår halvparten av det som står i bøkene. En vis peson vet hvilken halvpart. Lykke til med høstens studier.

Med levende hilsen din
venn Dagfinn, pastor loci/o

Vi som ikke stemte Senterpartiet

Den trettende september 1993 var en svart dag for landet vårt. 32 representanter fra Bondepartiet ble valgt inn på Stortinget, trettito. Etter dette ligger det en eim av silosoft nr. 5 over det ganske land.

Vi må ganske enkelt spørre oss hva vil skje med kongerike Norge, vil vi alle ende som bønder i et høy-subsidiert samfunn, eller vil SP frelse landet ved å ansette alle arbeidsløse i vaskemaskinproduksjonen?

Etter denne triste dagen er det på sin plass å si: "Jeg stemte IKKE SP".

Vi er heldigvis ganske mange som ikke hadde hjerneblødning ved Stortingsvalget, derfor må vi nå mobilisere oss mot denne bondebølgen som sveiper over landet.

Min aksjonsplan er som følger:

Hvis du ser en med like høyt hårfeste som Per Olav Lundteigen, så kall det for Senterparti-panne. Dette vil få de mannlige SP-velgerne til å skjelve av skrekk, og av redsel for at Per "Vaskemaskin" Lundteigen skal komme inn i alle åsy, vil de ikke stemme SP neste gang.

Mitt håp for framtida er at når jeg sitter for å diskutere politikk med uansett det måtte være, så kan jeg slippe å høre "Nei til EF" i hver setning. Når jeg spør noen om deres syn på f.eks. abortsynet så slipper jeg å høre standardsvaret til SP, "Nei til EF".

Inntil videre går det mot fire mørke år for Norge.

Allan Andreassen

Det er mulig å sette inn rubrikkannonser i Utopia. Har du noe du vil selge, kjøpe, bytte, leie, låne eller gi bort, kom innom Utopiakontoret med en lapp. Rubrikkannonser er gratis for studenter. Vi holder til i kjelleren under ISL. Utopia kommer ut hver 14. dag.

SALG/KJØP

Lite kjøkkenbord ønskes kjøpt.
Telefon 083-37440

Fotoklubben ønsker å kjøpe rimelig kassettpiller snarest.
Ring 083-13815

Madrass ønskes kjøpt.
Telefon 083 - 80928

L
E
S
E
R
S
I
D
A

English Summary

No support for the Kosova- albanians

Last June student Øyvind Eggen sent a letter to the University board asking the University to protest to the Justice Minister against the deportation of kosova-albanians. In a 5 versus 4 decision, the University board refused to treat the case, feeling that it fell outside the bounds of their mandate.

Øyvind Eggen was disappointed in the decision, remarking that as the local government have shown strong support, it is odd that the University could not do the same. He also reacts to the reasoning behind the decision - The University has a tradition of showing solidarity and has before been involved in international matters.

Principal Ole D. Mjøs expected full support for Eggen's proposal and was surprised by the result of the vote.

Oddvar Bogetvedt(IMB) felt that the case lay outside the bounds of the boards responsibility, and wished to avoid dealing with that question.

-The board's position can be taken as support of the government's policies in this matter, he says.

In search of art

This fall the Student Union (Studentsamfunnet) will be arranging an amateur art exhibition. Open to all students, they have already recieved some submissions and are hoping for more.

Entrances will be displayed in the Vandrehall (in the ISV, first room by the entrance from the road) from the 12th. to the 27th. of October. The competition is free of charge.

Those interested in competing should contact Per Helge Nylund at the Student Union office as soon as possible.

Into the dark

Thanks to assistance from maintainance and the Student Union, the photographer's club at the University has finally got a darkroom. This marks the beginning of an new era, as the club now can offer devoloping opportunities to it's members. In light of this, the club expects it's size to swell. The Membership fee is 85 kroner a year and permits the use of the club's facilities.

They will also be arranging a competition. Details available by contacting the club.

Changing psychology

In the future, entrance requirements for graduate studies in psychology will be based on the grade point average from grunnfag and mellomfag psychology. This change is the being implemented in an attempt to reduce the current long waiting list for graduate studies in that subject.

Other variants had been considered, but it was deemed necessary for Tromsø to share the same entrance requirements that are used in Oslo and Bergen.

Pharmaceutical studies

Last year the Norwegian parliament decided to start a complete pharmaceutical program at the university of Tromsø. This was an attempt to solve the acute shortage of pharmacists in Northern Norway.

But as money has not yet been earmarked for this project, the future remains uncertain.

Change of laws

Student board members Kjetil Kvalsvik and Pia Skøien are against the suggested changes to the university laws. If implemented, the changes would include a grade point minimum for entrance to higher studies. Another change would allow the university to take disciplinary action against un-

ruly students, with possible suspensions lasting for up to three years.

Exchange program

Ten russian students have arrived in Tromsø. This is the result of a new exchange agreement between the University of Tromsø and the Pormorskij State Pedagogical University in Arkangelsk.

The original intent was to give the students an opportunity to acquaint themselves with Norwegian language, culture and society. The University has not yet established a program for these students, but still feel that the students will benefit from a stay in Norway.

Three norwegian students have also left for Arkangelsk. So far they are very pleased with their reception, saying that people are very friendly.

Measured in human (but perhaps not academic) terms, the exchange is off to a good start.

No art school to Tromsø

Plans to establish an art and architectural studies at the Uni-

versity have been put off. The main reason for this decision is that available funding could be put to better use in other areas. So the despite a documented need for these studies, it seems that Tromsø will have to wait a while longer.

Exercise at MH

All students and employees can use the exercise facilities in the MH building. This offer includes a devoted activity room, masses of weightlifting equipment and showers.

Reservations are possible to make on the bulletin board hanging outside the room.

Theater

Shakepear's Othello is now playing in Tromsø. This is Hålogaland Teater's fouth staging this season and they hope to continue the success set by Ronja Røverdatter.

The play will be running at the Kulturhuset until next month.

by Adam Sørensen

Rød kamp

Foto: Laila Olava Unhjem

Mens vi venter på NordNorgebanen...

Dette er Utopias faste meldingsspalte. -Det opprinnelige navnet på denne spalten var egentlig: "Mens vi venter på Polarinstituttet..." -Denne tittelen har åpenbart de ansvarlige myndigheter funnet så beklommende at vi nå har fått Polarinstituttet. -Vi har derfor skiftet navn på spalten og håper myndighetene tar konsekvensen av det.

Savner du noe, tips oss. Kontakt Geir på Utopia-kontoret vis à vis ISV-kantina.

Tirsdag 28. september

Det vanlige Bluesjamet finner sted på Middagskjelleren. Muligheter for seriøs øl-driking.

I dag for 136 år siden ble det handlefrihet på landet, ikke vet vel vi hva det er. Det må da være grenser for hva vi kan vite.

Sola kommer til Svølvær klokka 06.05 og må, så lite den enn vil, forlate byen klokka 17.29.

Men som en klok(?) mann engang sa, - man må ta vare på de små øyeblikk. Det gjelder selvsagt for sola også.

Onsdag 29. september

Tromsø Brass har konsert på kulturhuset klokken 19.30. "Rhapsody" in Brass med elementer fra jazz og rock.

Instituttmøte på IBG på rom 307 klokken 10.15. Viktig!

På Borti natta er det konsert, de drar Webb Wilder Band innenfor dørene, men det koster deg 3.205 stk Blå Rock halvliter å være sammen med dem. Seansen begynner klokken 22.00.

Torsdag 30. september

Studentkoret som skal ha loppemarked. Siste frist for å levere "lopper" i Bodogaen er i dag. Innleveringen kan finne sted mellom klokken 14.00 og 20.00.

Medlemsmøte i **Fjellgruppa TSI**, hvor og til hviket klokkeslett vet vi ikke.

Jazzklubben har et arrangement på palleten klokken 21.00, der er det orgeljazz i beste Jimmy Smith-tradisjon som skal spilles.

Diddy Wha Diddy konsert på Blå Rock. Hva det koster er ikke vi klarert til å vite.

Vi konstatere at om **Johan Falkberget** hadde levd i dag ville han vært 114 år.

Hvis du på denne dag føler en uvanlig dragning mot å gjøre noe sprøtt, som for eksempel springe halvnaken rundt ute, bør du kontakte lege og prest og ellers være forsiktig med sølv. Det er fullmåne.

Fredag 1. oktober

Alltinget ved UiTø, vær der, si hva du mener. Bruk din stemme. Det skal være i

store auditorium på MH-bygget.

Alltingsfest arrangeres av Studentstyret og Konspirasjonen. Den skal være i Auditorium Maximum i hovedgården. Dørene åpnes klokken 18.30, reduserte priser til alltingdeltakerne.

I dag drar Fotoklubben til Skibotn, mens Utopia er helt fersk er det fortsatt plasser igjen.

Kampanjen "Slett U-landsgjelda!" arrangerer **SEMINAR OM GJELDSKRISA I DEN TREDJE VERDEN**. Seminaret holdes 1.-3. oktober og finner sted på Hella Spise- og Værested på Kvaløya.

Lørdag 2. oktober

Fjellgruppa TSI drar på telttur til tyttebærdalen i Lyngen. Tyttebærlyngen??

Dette er dagen med den aller beste unnskyldning for å ta seg ett par "bjørnunger", Det Norske Studentsamfunn ble nemlig stiftet på denne dagen i 1813. Utopia kom noe senere og heller ikke på denne dag.

TROKS arrangerer studentgudstjeneste i Domkirka klokken 19.00. Offer gis til Lagets misjonstjeneste i Bolivia.

Søndag 3. oktober

18. søndag etter pinse, dette til opplysning til de som måtte være interessert.

Solen står opp klokken 06.07 i Tromsø, det er det ikke mange studenter som gjør. Dette kan ha en sammenheng med at det er søndag. Nøye empirisk forskning har gitt pekepinner i sådan retning. Den går forres-

ten ned klokken 16.58. Da er det til gjengjeld mange studenter som står opp.

Onsdag 6. oktober

Temakveld med **Frank Zappa** på Blå Rock. Knalltilbud på lodd, kun kroner 39.- med en "halvliter" på kjøpet. Kjempesjansen for folk med høy selvfølelse til utbasunere hvor gjennomfør deilige de er, Zappa synger med (les: the american dream).

Hålogaland Teater har premiere på "påklederen". I hovedrollene finner vi Toralv Maurstad og Espen Skjønberg.

Torsdag 7. oktober

Deadline for Utopiastoff.

Søndag 10. oktober

TROKS arrangerer Internasjonal fest i Gitta Jønssonsvei 1, klokka 18.00. Som det sies i "Waynes World", - Party on dudes!!

Tirsdag 12. oktober

Utopia nummer 9 kommer ut.